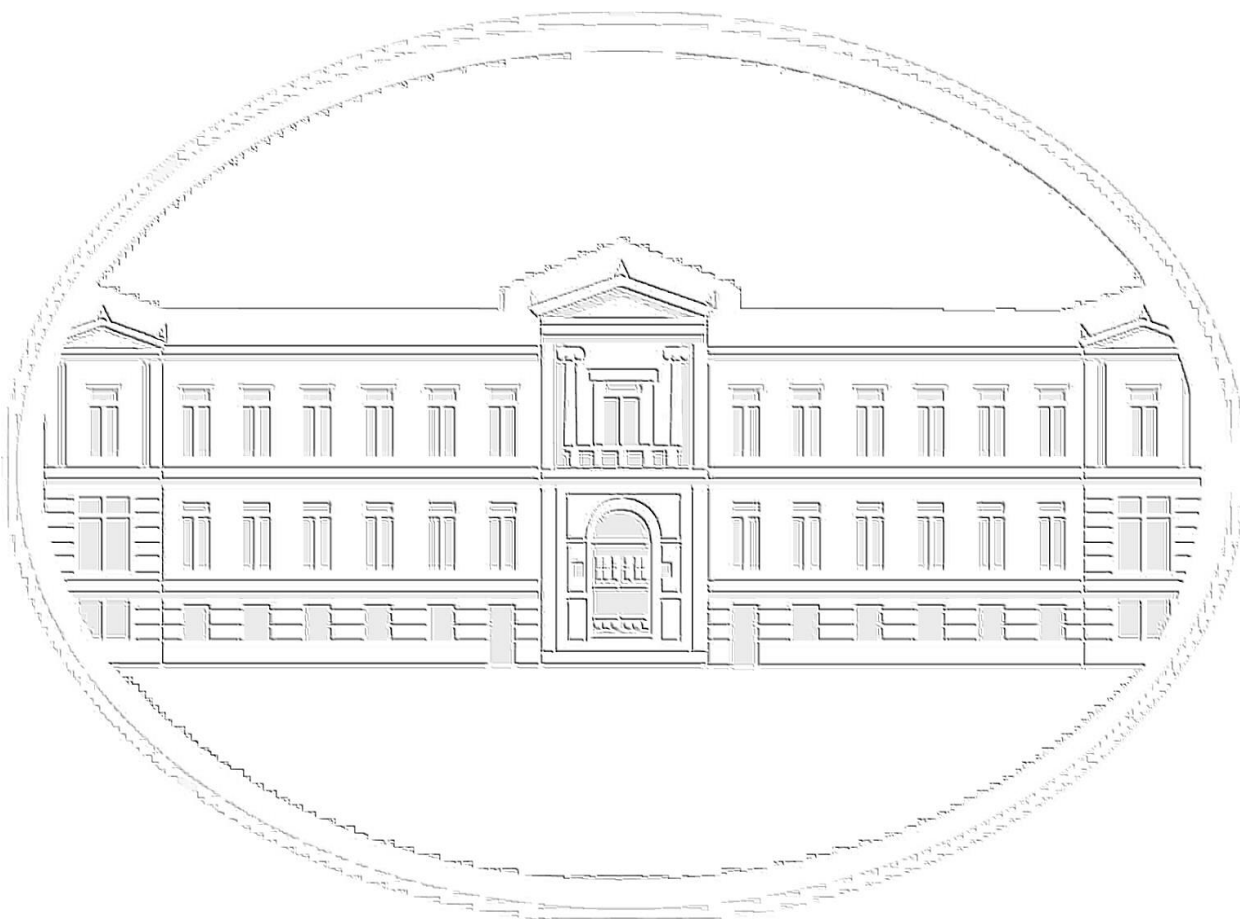

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

**Όμιλος και Τράπεζα
Εξαμηνιαία Οικονομική Έκθεση
Περίοδου από 1 Ιανουαρίου έως 30 Ιουνίου 2017**

Αύγουστος 2017

Δηλώσεις μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.....	3
Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου.....	4
Έκθεση Επισκόπησης Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή.....	23
Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.....	25
Κατάσταση Αποτελεσμάτων – 6 μηνών.....	26
Κατάσταση Συνολικών Εσόδων – 6 μηνών.....	27
Κατάσταση Αποτελεσμάτων – 3 μηνών.....	28
Κατάσταση Συνολικών Εσόδων – 3 μηνών.....	29
Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων – Όμιλος.....	30
Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων – Τράπεζα.....	31
Κατάσταση Ταμειακών Ροών.....	32
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Γενικές πληροφορίες.....	33
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών.....	34
2.1 Βάση παρουσίασης.....	34
2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.....	34
2.3 Υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α.....	37
2.4 Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών.....	38
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: Τομείς δραστηριότητας.....	39
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων.....	42
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: Φόροι.....	42
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: Κέρδη / (ζημίες) ανά μετοχή.....	43
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών.....	43
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων.....	44
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση.....	44
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.....	46
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: Υποχρεώσεις προς πελάτες.....	47
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις.....	47
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: Ενδεχόμενες υποχρεώσεις, εξασφαλίσεις, μεταφορές χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και δεσμεύσεις.....	48
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: Μετοχικό κεφάλαιο, Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο & Ίδιες μετοχές.....	49
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: Φορολογικές επιδράσεις σχετιζόμενες με τα λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου.....	50
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη.....	51
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: Κεφαλαιακή επάρκεια.....	52
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού.....	54
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: Εξαγορές, πωλήσεις και συγχωνεύσεις εταιρειών.....	60
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: Ενοποιούμενες Εταιρείες.....	62
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού.....	64
ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: Αναταξινομήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού.....	64

Δηλώσεις μελών του Διοικητικού Συμβουλίου επί της Οικονομικής Έκθεσης 30 Ιουνίου 2017

Δήλωση του Προέδρου, του Διευθύνοντος Συμβούλου και Μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου σύμφωνα με το Άρθρο 5 του Ν. 3556/07, όπως ισχύει.

Εμείς τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε. και εξ όσων γνωρίζουμε, δηλώνουμε ότι:

- (1) Οι εξαμηνιαίες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της περιόδου που έληξε την 30 Ιουνίου 2017, καταρτίστηκαν σύμφωνα με το ΔΛΠ 34 και τα ΔΠΧΑ όπως υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης, στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων, στην Κατάσταση Συνολικών Εσόδων, στην Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων και στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών της Τράπεζας καθώς και αυτά των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο.
- (2) Η εξαμηνιαία έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, απεικονίζει κατά τρόπο αληθή τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του Ν. 3556/07, όπως ισχύει.

Αθήνα, 31 Αυγούστου 2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΜΕΛΟΣ Δ.Σ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΤΑΚΗΣ) - ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ
Α. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ε. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

CLAUDE EDGAR L.G. PIRET

Χρηματοοικονομικό & Μακροοικονομικό περιβάλλον

Η παγκόσμια οικονομία αναπτύσσει δυναμική το 2017, ωστόσο οι καθοδικοί κίνδυνοι για την ανάπτυξη υπερισχύουν

Η βελτίωση της παγκόσμιας οικονομίας συνεχίστηκε το πρώτο εξάμηνο του 2017, αν και η συνεισφορά στην ανάπτυξη μεταξύ των κυριότερων οικονομιών μεταβλήθηκε. Πράγματι, η ισχυρή ανάπτυξη της ευρωζώνης και των αναδυόμενων οικονομιών, κυρίως οδηγούμενη από την υποστηρικτική δημοσιονομική και νομισματική πολιτική στην Κίνα, αντιστάθμισε το μέτριο ρυθμό ανάπτυξης στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής («ΗΠΑ») το πρώτο εξάμηνο του έτους. Συγκεκριμένα, η αρνητική συνεισφορά του χαμηλότερου ρυθμού συσσώρευσης των αποθεμάτων στο πρώτο τρίμηνο, καθώς επίσης και η σημαντική επιβράδυνση στην ιδιωτική κατανάλωση επηρέασαν αρνητικά την οικονομική δραστηριότητα στις ΗΠΑ. Ωστόσο, η οικονομία των ΗΠΑ ανέπτυξε ταχύτητα το δεύτερο τρίμηνο εν μέσω ενίσχυσης της ιδιωτικής κατανάλωσης. Ως αποτέλεσμα, το πραγματικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν («ΑΕΠ») σημείωσε αύξηση 2,6% (τριμηνιαία ετησιοποιημένη μεταβολή) από 1,2% στο πρώτο τρίμηνο του 2017.

Στην ευρωζώνη, η οικονομία συνέχισε να εκπλήσσει θετικά. Το πραγματικό ΑΕΠ ενισχύθηκε κατά 2,5% (τριμηνιαία ετησιοποιημένη μεταβολή) στο δεύτερο τρίμηνο του 2017 από 2,0% στο πρώτο τρίμηνο του 2017. Η οικονομική δραστηριότητα υποστηρίζεται από την ισχυρή ιδιωτική κατανάλωση εν μέσω βελτίωσης των εισοδημάτων των εργαζομένων, και των αυξημένων επιχειρηματικών επενδύσεων. Στην Ιαπωνία, το πραγματικό ΑΕΠ σημείωσε ισχυρή αύξηση της τάξης του 4,0% (τριμηνιαία ετησιοποιημένη μεταβολή) στο δεύτερο τρίμηνο του 2017 από 1,5% στο πρώτο τρίμηνο του 2017. Η δυναμική της ανάπτυξης αναμένεται να διατηρηθεί εξαιτίας της υποστηρικτικής δημοσιονομικής πολιτικής και των ευνοϊκών συνθηκών στο εξωτερικό εμπόριο. Τέλος, στην Κίνα, ο ρυθμός ανάπτυξης του πραγματικού ΑΕΠ επιταχύνθηκε σε 6,9% (ετήσια μεταβολή) στο πρώτο εξάμηνο του 2017 από 6,8% στο δεύτερο εξάμηνο του 2016 αντανακλώντας κυρίως εμπροσθοβαρείς δημόσιες επενδύσεις. Παρόλα αυτά, η σταδιακή και δομική μεταστροφή της οικονομίας της Κίνας προς ένα περισσότερο διατηρήσιμο, και ταυτόχρονα χαμηλότερο εν συγκρίσει με το παρελθόν, ρυθμό ανάπτυξης αναμένεται να συνεχιστεί προς το στόχο της Κυβέρνησης για ΑΕΠ «περίπου της τάξης του 6,5%».

Οι διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές επέδειξαν αξιοσημείωτη δυναμική στο πρώτο εξάμηνο του έτους. Οι διεθνείς μετοχές κινήθηκαν ανοδικά (S&P500: +8,2%, Eurostoxx50: +4,6% στο 1^ο εξάμηνο του 2017) με τον τραπεζικό κλάδο στο προσκήνιο, ιδιαίτερα στην ευρωζώνη, επικουρούμενες από τη συνεχιζόμενη υποστηρικτική νομισματική πολιτική και την ισχυρή εταιρική κερδοφορία. Την ίδια στιγμή, οι δείκτες τεκμαρτής μεταβλητότητας των μετοχικών αγορών παραμένουν κοντά σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Παράλληλα, τα ονομαστικά επιτόκια των κρατικών ομολόγων υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας των μεγαλύτερων οικονομιών παρουσίασαν αποκλίνουσα πορεία. Από τη μια πλευρά, το επιτόκιο του 10-ετούς κρατικού ομολόγου ΗΠΑ μειώθηκε κατά 14 μονάδες βάσης (μ.β.) σε 2,31% καθώς εξασθένισαν οι προσδοκίες για πιθανά μέτρα επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής από την νέα Κυβέρνηση στις ΗΠΑ. Από την άλλη πλευρά, το επιτόκιο του Γερμανικού 10-ετούς κρατικού ομολόγου αυξήθηκε σημαντικά κατά +26 μ.β. σε 0,47% έναντι ισχυρότερης ανάπτυξης, μειούμενης ζήτησης για περιουσιακά στοιχεία-ασφαλή καταφύγια και προσδοκιών για σταδιακή επιβράδυνση της επεκτατικής νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας («ΕΚΤ»). Τα περιθώρια των αποδόσεων των εταιρικών ομολόγων, τόσο αυτών που χαρακτηρίζονται ως ομόλογα επενδυτικής βαθμίδας (“Investment Grade”) όσο και αυτών που χαρακτηρίζονται ως υψηλής απόδοσης (“High Yield”), μειώθηκαν σε σχέση με το τέλος του 2016, καθώς οι υφεσιακοί κίνδυνοι για την παγκόσμια οικονομία εξασθένισαν και η ζήτηση εκ μέρους των επενδυτών για περιουσιακά στοιχεία που προσφέρουν υψηλές αποδόσεις συνεχίστηκε. Τέλος, η συναλλαγματική ισοτιμία των ευρώ έναντι του δολαρίου ΗΠΑ ενισχύθηκε κατά 8,6% στο πρώτο εξάμηνο του έτους. Σε όρους ονομαστικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας, το ευρώ κέρδισε έδαφος 3,5% από τις αρχές του έτους έναντι των νομισμάτων των σημαντικότερων εμπορικών εταιρών της ευρωζώνης, εξαιτίας της ισχυρής οικονομικής δραστηριότητας, των υψηλότερων ονομαστικών επιτοκίων και της υποχώρησης της πολιτικής αβεβαιότητας στην Ευρώπη. Να σημειωθεί πως στο τρίτο τρίμηνο του έτους, και συγκεκριμένα μέχρι τις 18 Αυγούστου 2017, οι διεθνείς μετοχές παραμένουν εν πολλοίς αμετάβλητες και σε υψηλά επίπεδα παρά την μικρή αύξηση της πολιτικής αβεβαιότητας (S&P500: +0,1% σε 2426, Eurostoxx50: +0,1% σε 3446), το επιτόκιο του 10-ετούς κρατικού ομολόγου ΗΠΑ μειώθηκε περαιτέρω κατά 11 μ.β. σε 2,20% και το ευρώ συνέχισε να ανατιμάται έναντι των βασικών νομισμάτων εν συγκρίσει με το τέλος Ιουνίου 2017.

Η νομισματική πολιτική στις ανεπτυγμένες αγορές παραμένει επεκτατική, ωστόσο ο βαθμός υποστήριξης αναμένεται να περιοριστεί σταδιακά στη διάρκεια του 2017. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ («Fed») αύξησε το επιτόκιο αναφοράς σωρευτικά κατά 50 μ.β. στο εύρος του 1,0% - 1,25% έως τον Ιούλιο του 2017, τονίζοντας ότι ο ρυθμός ομαλοποίησης της νομισματικής πολιτικής θα είναι σταδιακός και εξαρτώμενος από την πορεία των οικονομικών μεγεθών. Η Fed εξακολουθεί να επανεπενδύει τις προσόδους από τα κρατικά ομόλογα και τα ομόλογα ενυπόθηκων δανείων τα οποία κατέχει, όμως αναμένεται έως το τέλος του έτους να ξεκινήσει την «παθητική» συρρίκνωση του ισολογισμού της, «σχετικά σύντομα», σύμφωνα με την ανακοίνωση της συνεδρίασης του Ιουλίου 2017. Στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, η ΕΚΤ διατήρησε αμετάβλητο το παρεμβατικό της επιτόκιο σε 0,0% και το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων σε -0,4% στη διάρκεια του 2017. Παράλληλα, η ΕΚΤ συνεχίζει το πρόγραμμα αγοράς περιουσιακών στοιχείων, ωστόσο με χαμηλότερο ρυθμό (€60 δις./μήνα) από τον Απρίλιο του 2017, εν μέσω υποχώρησης των αποπληθωριστικών πιέσεων στην οικονομία της ευρωζώνης. Τέλος, η Τράπεζα της Ιαπωνίας, συνεχίζει την πολιτική επιθετικής επέκτασης του ισολογισμού της, κυρίως δια μέσω της αγοράς Ιαπωνικών κρατικών ομολόγων κατά JPY 80 τρισ. σε ετήσια βάση και Διαπραγματεύσιμων Αμοιβαίων Κεφαλαίων («ETFs») μετοχών κατά JPY 6 τρισ. σε ετήσια βάση. Ταυτόχρονα, η Τράπεζα της Ιαπωνίας διατηρεί το στόχο για το επιτόκιο του 10-ετούς κρατικού ομολόγου της Ιαπωνίας περίπου σε 0%, προκειμένου να υποστηρίξει την ανάπτυξη και να επιτύχει το στόχο του 2% για τον πληθωρισμό.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Ελλάδα: Η οικονομία σταθεροποιήθηκε το 2016, παρά την υφεσιακή επίδραση από τη δημοσιονομική υπεραπόδοση και εμφανίζει τάσεις ανάκαμψης από τις αρχές του 2017

Η Ελληνική οικονομία σταθεροποιήθηκε το 2016 με το πραγματικό ΑΕΠ να σημειώνει μηδενική μεταβολή (0,0% σε ετήσια βάση, Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Δελτίο Τύπου, Τριμηνιαίο Εθνικό Λογαριασμό, Ιούνιος 2017), υπεραποδίδοντας σε σχέση με τις επίσημες προβλέψεις για ετήσια ύφεση 0,3% (Πηγές: Υπουργείο Οικονομικών, Κρατικός Προϋπολογισμός 2017, Νοέμβριος 2016 και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Φθινοπωρινές Προβλέψεις, Νοέμβριος 2016). Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ εισήλθε σε θετικό έδαφος το πρώτο τρίμηνο του 2017 (+0,4%, ετησίως, Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Δελτίο Τύπου, Τριμηνιαίο Εθνικό Λογαριασμό, Ιούνιος 2017), υποστηριζόμενος από την ανθεκτική ιδιωτική κατανάλωση και την αύξηση της επενδυτικής δαπάνης. Η θετική αυτή εξέλιξη έλαβε χώρα μέσα σε ένα περιβάλλον χαρακτηριζόμενο από υψηλή αβεβαιότητα εξαιτίας των παρατεταμένων διαπραγματεύσεων με τους δανειστές για την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του τρίτου προγράμματος χρηματοδοτικής στήριξης της Ελλάδας (το «Πρόγραμμα»), βραδείας βελτίωσης των συνθηκών ρευστότητας – γεγονός που συνδέεται, μερικώς, με την πιο περιοριστική από το αρχικά αναμενόμενο, δημοσιονομική πολιτική, η οποία αντανακλάται στη δημοσιονομική υπερ-απόδοση κατά το 2016 και το πρώτο εξάμηνο του 2017 (δείτε αναφορά παρακάτω) – και οριακής, μόνο, χαλάρωσης των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων το 2016.

Όσον αφορά την πρόοδο στην εφαρμογή του Προγράμματος και τις καταβληθείσες δόσεις της χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα, η Ελληνική Δημοκρατία, μετά την εφαρμογή των συμφωνημένων με τους δανειστές μέτρων, έλαβε €21,4 δισ. από το Πρόγραμμα χρηματοδότησης, μεταξύ Αυγούστου και Δεκεμβρίου 2015, στα πλαίσια της εκταμίευσης της πρώτης δόσης του Προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων €5,4 δισ. για την ανακεφαλαιοποίηση των Ελληνικών τραπεζών (Πηγή: Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας («ΕΜΣ» ή «ESM»), Δελτίο Τύπου, 22 Δεκεμβρίου 2015). Σε συνέχεια της επιτυχημένης αξιολόγησης της πρόόδου της Ελλάδας όσον αφορά την εφαρμογή των συμφωνηθέντων δράσεων και μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της πρώτης αξιολόγησης του Προγράμματος - και την ταυτόχρονη έγκριση του Eurogroup της 25^{ης} Μαΐου 2016, σε συνδυασμό με την ΕΚΤ και το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΜΣ - η Ελλάδα και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέγραψαν ένα συμπληρωματικό Μνημόνιο Συνεργασίας (στις 16 Ιουνίου 2016), το οποίο επικαιροποίησε τους όρους του Μνημονίου του Αυγούστου 2015, καθώς επίσης αξιολόγησε την πρόοδο στην υλοποίηση του προγράμματος (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Συμπληρωματικό μνημόνιο συνεννόησης με την Ελλάδα, 16 Ιουνίου 2016). Η ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης οδήγησε στην εκταμίευση της δεύτερης δόσης ύψους €10,3 δισ., η οποία καταβλήθηκε σε διάφορες υποδόσεις μεταξύ του Ιουνίου και Οκτωβρίου 2016. Συγκεκριμένα, €7,5 δισ. εκταμιεύθηκαν τον Ιούνιο 2016 για ανάγκες εξυπηρέτησης χρέους και εξόφλησης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, ενώ οι υπολειπόμενες δόσεις ύψους €1,1 δισ. και €1,7 δισ. εκταμιεύθηκαν τον Οκτώβριο 2016 κατόπιν θετικής εισήγησης από τους Ευρωπαϊκούς Θεσμούς για την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και την επιτυχή ολοκλήρωση ενός αριθμού προαπαιτούμενων (Πηγή: ΕΜΣ, “FAQ on decisions concerning Greece at Eurogroup meeting on 25 May 2016”, 3 Ιουνίου 2016).

Η νομοθέτηση και η εφαρμογή από την Ελληνική κυβέρνηση ενός συνόλου δημοσιονομικών και διαρθρωτικών μέτρων καθώς και μιας σειράς προαπαιτούμενων δράσεων οδήγησαν στα τέλη Μαΐου και αρχές Ιουνίου 2017 στη θετική αξιολόγηση από τους Θεσμούς της πρόόδου σχετικά με την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του Προγράμματος, η οποία επικυρώθηκε από το Eurogroup της 15^{ης} Ιουνίου 2017 (Πηγή: Δήλωση Eurogroup, 15 Ιουνίου 2017). Ακολούθως, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο («ΔΝΤ»), η ΕΚΤ και η Ευρωπαϊκή Ένωση («ΕΕ») (συνολικά, οι «Θεσμοί») εισηγήθηκαν την εκταμίευση της τρίτης δόσης του Προγράμματος από τον ΕΜΣ, ύψους €8,5 δισ. ώστε να διατεθούν τόσο για τρέχουσες χρηματοδοτικές ανάγκες εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους καθώς και για την εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων οφειλών του δημοσίου, και, ενδεχομένως, για τη σταδιακή δημιουργία προϋποθέσεων σχηματισμού ενός ταμειακού αποθέματος ασφαλείας για το ελληνικό δημόσιο (Πηγή: Δήλωση Eurogroup, 15 Ιουνίου 2017). Το ποσό της δόσης αναμένεται να καταβληθεί σε διάφορες υποδόσεις. Συγκεκριμένα, η πρώτη εκταμίευση στο πλαίσιο της δόσης αυτής καταβλήθηκε ήδη (στις 10 Ιουλίου 2017), σε συνέχεια της έγκρισης από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΜΣ στις 7 Ιουλίου 2017, και ανέρχεται σε €7,7 δισ., εκ των οποίων, τα €6,9 δισ. θα χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες εξυπηρέτησης του χρέους και τα €0,8 δισ. για την εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων οφειλών. Θα υπάρξει ακόμα μία υποδότηση ύψους €0,8 δισ. για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, η οποία αναμένεται να εκταμιευθεί μετά το καλοκαίρι του 2017, υπό την προϋπόθεση πως η Ελλάδα θα συμβάλει με ίδιους πόρους στην προσπάθεια εκκαθάρισης ληξιπρόθεσμων οφειλών, όπως έχει συμφωνηθεί με τους Θεσμούς (Πηγή: ΕΜΣ, Δελτίο Τύπου, 7 Ιουλίου 2017).

Σε αυτό το περιβάλλον, η επιχειρηματική εμπιστοσύνη στη βιομηχανία κατέδειξε μια σταθερή βελτίωση κατά το πρώτο εξάμηνο του 2017. Οι εκταμιεύσεις χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα, η αξιοσημείωτη βελτίωση στις συνθήκες της αγοράς εργασίας και η θετική επίδραση στη δραστηριότητα από τον εκτιμώμενο περιορισμό της παραοικονομίας μέσω των αυξανόμενων συναλλαγών χωρίς μετρητά, ενίσχυσαν την καταναλωτική δαπάνη (+1,4%, ετησίως, το 2016 και +1,7%, ετησίως, το πρώτο τρίμηνο του 2017, Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Δελτίο Τύπου, Τριμηνιαίο Εθνικό Λογαριασμό, Ιούνιος 2017). Επιπροσθέτως, οι επενδύσεις σταθεροποιήθηκαν το 2016 (0,0% ετήσια μεταβολή στο σύνολο του έτους) και σημείωσαν μια υγιή ετήσια μεγέθυνση της τάξης του 11,2% το πρώτο τρίμηνο του 2017, αντανακλώντας, κατά κύριο λόγο, την αυξημένη δαπάνη για μεταφορικό εξοπλισμό και ιδίως για εμπορικά πλοία (Πηγή: Τριμηνιαίος Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου, Αλυσωτοί δείκτες όγκου έτους αναφοράς 2010, 1ο Τρίμηνο 2017). Σε αυτό το πλαίσιο, οι αποπληθωριστικές πιέσεις υποχώρησαν, με τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ να αυξάνεται κατά 0,1%, ετησίως, το 2016 και κατά 0,5%, ετησίως, το πρώτο τρίμηνο του 2017, μετά από μια ετήσια μέση μείωση της τάξης του 1,5% την περίοδο 2012-2015 (Πηγές: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Δελτίο Τύπου, Τριμηνιαίο Εθνικό Λογαριασμό, Ιούνιος 2017).

Οι εξελίξεις στον επιχειρηματικό τομέα, όπως αποτυπώνονται από την πορεία των σχετικών δεικτών οικονομικής δραστηριότητας, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2017, συνηγορούν υπέρ της ανθεκτικότητας της εξωστρεφούς επιχειρηματικής δραστηριότητας. Το πρώτο εξάμηνο του 2017, ακολούθησε η μεταποιητική παραγωγή ακολούθησε αξιοσημείωτη θετική πορεία, αυξανόμενη κατά 4,2%, ετησίως, υποστηριζόμενη από την ισχυρή αύξηση της παραγωγής σε κλάδους σχετιζόμενους με τις εξαγωγές (όπως οι κλάδοι μεταποίησης τροφίμων, πετρελαϊκών προϊόντων, βασικών μετάλλων, χημικών και μη μεταλλικών ορυκτών), σε συνέχεια της επέκτασης κατά 4,2%, σε ετήσια βάση, που σημείωσε το 2016 - τη μεγαλύτερη από το 2007 (Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Μηνιαία εξέλιξη Δείκτη Βιομηχανικής Παραγωγής (2010=100,0), Ιανουάριος 2017 - Ιούνιος 2017).

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Η κατασκευή κατοικιών μειώθηκε περαιτέρω (-11,2%, ετησίως, το πρώτο τρίμηνο του 2017, έπειτα από μείωση -12,6%, ετησίως, το 2016), σύμφωνα με τα αντίστοιχα στοιχεία των εθνικών λογαριασμών, (Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Τριμηνιαίος Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου, Αλυσωτοί δείκτες όγκου έτους αναφοράς 2010, 1ο Τρίμηνο 2017), ενώ ο ρυθμός προσαρμογής των τιμών των κατοικιών μειώθηκε σημαντικά στο σύνολο του 2016 (-1,0%, ετήσια μεταβολή, το τέταρτο τρίμηνο του 2016 συγκριτικά με -5,2%, ετήσια μεταβολή, το τέταρτο τρίμηνο του 2015), αν και σημείωσε μια μικρή αύξηση της τάξης του -1,8%, ετησίως, το πρώτο τρίμηνο του 2017, επιδεικνύοντας υψηλή ευαισθησία στις συνθήκες περιορισμένης ρευστότητας και στις παρατεταμένες διαπραγματεύσεις για την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του Προγράμματος. Ομοίως, οι τιμές επαγγελματικών ακινήτων δείχνουν σημάδια σταθεροποίησης (0,1%, ετησίως, κατά μέσο όρο, το δεύτερο εξάμηνο του 2016, τελευταία διαθέσιμα στοιχεία), ενώ την ίδια περίοδο παρατηρείται μια οριακή αύξηση στα μισθώματα χώρων υψηλής ποιότητας (Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας, Μάιος - Ιούνιος 2017). Ωστόσο, η πίεση λόγω της φορολογίας, η ανεπαρκής ακόμη ρευστότητα και το ακόμα υψηλό απόθεμα ακινήτων προς πώληση εξακολουθούν να επιβραδύνουν τη διαδικασία ανάκαμψης στην αγορά ακινήτων.

Τους πρώτους πέντε μήνες του 2017 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ήταν κατά 0,1% του ΑΕΠ χαμηλότερο από αυτό της ίδιας περιόδου του 2016, κυρίως εξαιτίας των υψηλότερων εξαγωγών υπηρεσιών. Η τάση αυτή αναμένεται να αποκτήσει περαιτέρω δυναμική τους επόμενους μήνες, καθώς εκτιμάται ότι θα ενισχυθεί από τα αυξημένα έσοδα από την τουριστική δραστηριότητα, δεδομένης της αυξητικής πορείας των αφίξεων (10,5% ετησίως το πρώτο εξάμηνο του 2017. Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Δελτία Τύπου, Ισοζύγιο Πληρωμών, Δεκέμβριος 2015, Δεκέμβριος 2016 και Μάιος 2017, και ΣΕΤΕ, Διεθνείς Αεροπορικές Αφίξεις, Ιανουάριος-Ιούνιος 2017).

Η ελληνική αγορά εργασίας επέδειξε περαιτέρω βελτίωση τους πρώτους πέντε μήνες του 2017, με την απασχόληση να σημειώνει σημαντική αύξηση +1,7%, ετησίως, έπειτα από +2,0%, σε ετήσια βάση, κατά μέσο όρο, το 2016. Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 21,7% το Μάιο του 2017 (χαμηλό 5 ετών) από 23,4% το Δεκέμβριο του 2016 (Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Έρευνα Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, Κατάσταση απασχόλησης και ποσοστό ανεργίας, Ιανουάριος 2004 - Μάιος 2017).

Οι αποπληθωριστικές πιέσεις που παρατηρήθηκαν και κατά τη διάρκεια του 2016, αντιστράφηκαν στα τέλη του έτους, παράλληλα με την εξάλειψη της αρνητικής επίδρασης που είχε η πτωτική πορεία των τιμών ενέργειας την ίδια περίοδο, με το δείκτη τιμών καταναλωτή να διαμορφώνεται στο +1,3%, ετησίως, το πρώτο εξάμηνο του 2017 (Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Δελτία Τύπου, Δείκτης Τιμών Καταναλωτή, Ιούνιος 2017). Ομοίως, ο δομικός πληθωρισμός διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στο -0,1%, ετησίως, για το σύνολο του 2016 και αυξήθηκε κατά 0,2%, ετησίως, το δεύτερο τρίμηνο του 2017 (Πηγή: Εκτιμήσεις της ΕΤΕ βάσει της μεθοδολογίας της Τράπεζας της Ελλάδος).

Στο πεδίο των δημοσίων οικονομικών, το 2016 η Ελλάδα σημείωσε υπεραπόδοση έναντι των στόχων του Προγράμματος, για δεύτερο συνεχές έτος, μετά την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος 0,5% του ΑΕΠ το 2015 στον προϋπολογισμό Γενικής Κυβέρνησης, έναντι στόχου για έλλειμμα 0,25% του ΑΕΠ. Πιο συγκεκριμένα, το πρωτογενές πλεόνασμα της Γενικής Κυβέρνησης εξαιρουμένης της επίπτωσης της υποστήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ανήλθε στα €6,9 δισ. (3,9% του ΑΕΠ το 2016), υπερβαίνοντας σημαντικά τον αναθεωρημένο στόχο του Προϋπολογισμού ύψους 1,1% του ΑΕΠ. Το πρωτογενές πλεόνασμα, σύμφωνα με τον ορισμό του Προγράμματος, ανήλθε στο 4,2% του ΑΕΠ το 2016, συγκρινόμενο με τον αντίστοιχο στόχο του Προγράμματος ύψους 0,5% του ΑΕΠ για το ίδιο έτος (Πηγές: Υπουργείο Οικονομικών, Κρατικός Προϋπολογισμός 2017, Νοέμβριος 2016 και Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021, Μάιος 2017).

Ο Κρατικός προϋπολογισμός συνεχίζει να υπεραποδίδει, σε σχέση με τους ανοδικά αναθεωρημένους στόχους του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021, τους έξι πρώτους μήνες του 2017, με το πρωτογενές πλεόνασμα να υπερβαίνει το στόχο κατά €1,5 δισ. Συγκεκριμένα, το πρωτογενές πλεόνασμα ανήλθε στο 1,1% του ΑΕΠ, υπερβαίνοντας τον αντίστοιχο στόχο κατά 0,9% του ΑΕΠ, κυρίως εξαιτίας της εντονότερης από το αναμενόμενο συγκράτησης των πρωτογενών δαπανών (0,7% του ΑΕΠ χαμηλότερα από τον στόχο του εξαμήνου 2017). Παράλληλα, βελτιώνεται και η πορεία των φορολογικών εσόδων τους πρώτους έξι μήνες του 2017, υπερβαίνοντας τον αντίστοιχο στόχο κατά σχεδόν 0,3% του ΑΕΠ, κυρίως εξαιτίας της υπεραπόδοσης των εσόδων από έμμεσους φόρους (0,2% του ΑΕΠ υψηλότερα από τον στόχο του εξαμήνου ή +2,4% σε ετήσια βάση). Οι ανωτέρω εξελίξεις ενισχύουν την αξιοπιστία της προσπάθειας προσαρμογής για το 2017, με τον αντίστοιχο στόχο του Προγράμματος για ετήσιο πρωτογενές πλεόνασμα Γενικής Κυβέρνησης στο σύνολο του έτους να είναι 1,75% του ΑΕΠ (Πηγές: Υπουργείο Οικονομικών, Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού, Μηνιαίο Δελτίο, Ιούνιος 2017 και Συμπληρωματικό Μνημόνιο Συνεργασίας, 16 Ιουνίου 2017).

Μια φιλόδοξη δέσμη δημοσιονομικών μέτρων με εφαρμογή μετά την ολοκλήρωση του Προγράμματος, αποτελούμενη από μεταρρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος και ένα νέο γύρο παρεμβάσεων στο συνταξιοδοτικό σύστημα, νομοθετήθηκε το Μάιο 2017 στο πλαίσιο των προαπαιτούμενων δράσεων για την ολοκλήρωση της 2^{ης} αξιολόγησης. Αυτό το πακέτο αποσκοπεί σε καθαρή εξοικονόμηση 2% του ΑΕΠ, η οποία έχει σχεδιαστεί για να στηρίξει την αξιοπιστία των δημοσιονομικών στόχων μετά το 2018. Η δέσμη αυτή περιλαμβάνει, επίσης, ένα σύνολο δυναμικών επεκτατικών δημοσιονομικών μέτρων που αποσκοπούν στη στήριξη της οικονομικής αποτελεσματικότητας, της φορολογικής ανταγωνιστικότητας και της ενίσχυσης του δικτύου κοινωνικής ασφάλισης, υπό τον όρο ότι υλοποιούνται οι συμφωνηθέντες μεσοπρόθεσμοι στόχοι.

Το χρέος Γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό στο ΑΕΠ ανήλθε στο 179,0% το 2016, αναμένεται να κορυφωθεί το πρώτο εξάμηνο του 2017 και να αρχίσει να αποκλιμακώνεται σταδιακά στο 176,4% από τα τέλη του 2017 και μετά, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ελληνικής κυβέρνησης και Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021, Μάιος 2017).

Το Eurogroup της 5^{ης} Δεκεμβρίου 2016, ενέκρινε την υλοποίηση, από τις αρχές του 2017, ενός πρώτου πακέτου βραχυπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης του χρέους, τα οποία είχαν εγκριθεί, επί της αρχής, από τα Eurogroup της 9^{ης} και 25^{ης} Μαΐου 2016, όταν οι χώρες της Ευρωζώνης δήλωσαν πως θα είναι έτοιμες να εξετάσουν, αν κριθεί απαραίτητο, πιθανά επιπρόσθετα μέτρα για το χρέος, προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι οι χρηματοδοτικές ανάγκες της Ελλάδας θα διατηρηθούν σε βιώσιμα επίπεδα για μακροχρόνιο

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

διάστημα. Το Eurogroup, επίσης, συμφώνησε να καθορισθεί ένα σημείο αναφοράς για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους, με βάση τις ετήσιες ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου, που σχετίζονται με το κόστος εξυπηρέτησης του συνολικού χρέους της Ελληνικής Δημοκρατίας. Η ανακοίνωση του Eurogroup προβλέπει μια σταδιακή προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία, οι νέες παρεμβάσεις για το χρέος θα εφαρμοστούν προοδευτικά σε διαδοχικές φάσεις, με στόχο την επίτευξη του συμφωνημένου στόχου για τις ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες. Αυτές οι παρεμβάσεις συναρτώνται από την εκπλήρωση συγκεκριμένων όρων του προγράμματος του ΕΜΣ. Σε αυτό το πλαίσιο, το Eurogroup της 9^{ης} Μαΐου 2016 περιέγραψε τις ακόλουθες γενικές κατευθυντήριες αρχές για μια ενδεχόμενη παροχή πρόσθετης ελάφρυνσης στο κόστος εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους της Ελλάδας οι οποίες περιλαμβάνουν: α) διευκόλυνση της πρόσβασης στις αγορές, β) εξομάλυνση των μελλοντικών αποπληρωμών, γ) παρότρυνση για συνέχιση της διαδικασίας προσαρμογής της χώρας και μετά το πέρας του προγράμματος, και δ) ευελιξία ώστε να αντιμετωπιστεί η αβεβαιότητα σχετικά με το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και την εξέλιξη των επιτοκίων στο μέλλον. Τα νέα μέτρα για το χρέος έχουν σχεδιαστεί για να περιλαμβάνουν, εκτός των άλλων, την εξομάλυνση της διαχρονικής διάρθρωσης των μελλοντικών αποπληρωμών και το σχεδιασμό επιπλέον μέτρων για τη διαχείριση και αναδιάρθρωση του χρέους βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, αποσκοπώντας στην περαιτέρω επέκταση των προθεσμιών λήξης, σε μικρότερο κόστος εξυπηρέτησης χρέους σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα και, κατά συνέπεια, στη μείωση της καθαρής παρούσας αξίας του χρέους της Ελλάδας (Πηγές: Δηλώσεις Eurogroup, 9 Μαΐου 2016, 25 Μαΐου 2016 και 5 Δεκεμβρίου 2016).

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΕΜΣ, το αναμενόμενο όφελος από την υλοποίηση των βραχυπρόθεσμων μέτρων για την ελάφρυνση χρέους στο ακαθάριστο δημόσιο χρέος της Ελλάδας εκτιμάται στις 20 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ μέχρι το 2060, ενώ θα συνεισφέρει στη μείωση των μακροπρόθεσμων χρηματοδοτικών αναγκών του Ελληνικού κράτους σε βιώσιμα επίπεδα – όπως αποφασίστηκε από το Eurogroup – έως 15% του ΑΕΠ για την περίοδο μετά το πρόγραμμα και μέχρι το 2040 και περίπου 20% μετά το 2040, σύμφωνα με δυο από τα τέσσερα εναλλακτικά σενάρια της ανανεωμένης ανάλυσης για τη βιωσιμότητα χρέους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση Συμμόρφωσης στο πλαίσιο της δεύτερης αξιολόγησης του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής της Ελλάδας, Ιούνιος 2017).

Το Eurogroup της 15^{ης} Ιουνίου 2017 επανέλαβε την αξιολόγηση της βιωσιμότητας του χρέους με βάση τις ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες και δήλωσε ότι είναι έτοιμο να εφαρμόσει ένα δεύτερο σύνολο μέτρων για το χρέος, στο βαθμό που είναι απαραίτητο προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι για τις ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες. Τα μέτρα αυτά θα τεθούν σε εφαρμογή στο τέλος του προγράμματος το 2018, υπό τον όρο της επιτυχούς εφαρμογής του και η ακριβής προσαρμογή τους θα επιβεβαιωθεί στο τέλος του προγράμματος από το Eurogroup βάσει της επικαιροποιημένης ανάλυσης για τη βιωσιμότητα χρέους (Πηγή: Δήλωση Eurogroup, 15 Ιουνίου 2017).

Αυτά τα πρόσθετα μέτρα θα επιτρέψουν, μεταξύ άλλων, τη μεταφορά των κερδών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, καθώς και τις Κεντρικές τράπεζες των άλλων χωρών (Agreement on Net Financial Assets (“ANFA”) και Securities Market Program (“SMP”)) στην Ελλάδα, τη διενέργεια πράξεων διαχείρισης του παθητικού στο πλαίσιο του τρέχοντος προγράμματος ΕΜΣ, την παράταση της σταθμισμένης μέσης διάρκειας λήξης και την περαιτέρω αναβολή τόκων και αποσβέσεων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («ΕΤΧΣ» ή «EFSF») έως και 15 έτη. Προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι πιθανές διαφορές μεταξύ του υποθετικού και του πραγματικού ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ κατά την περίοδο μετά τη λήξη του προγράμματος, η αναδιάρθρωση των λήξεων των δανείων από το ΕΤΧΣ θα μπορούσε να επαναπροσδιορισθεί βάσει ενός μηχανισμού συσχέτισης με το ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης, ο οποίος πρόκειται να συμφωνηθεί. Αυτός ο μηχανισμός θα προσδιορισθεί πλήρως, καθώς αποτελεί μέρος των μεσοπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης χρέους, που θα εφαρμοστούν κατόπιν της επιτυχούς υλοποίησης του προγράμματος του ΕΜΣ. Σύμφωνα με την ανακοίνωση του Eurogroup, αυτά τα επιπρόσθετα μέτρα δεν θα επιβαρύνουν οικονομικά τα λοιπά κράτη-μέλη, ενώ, και η διενέργεια πράξεων διαχείρισης στοιχείων παθητικού στο πλαίσιο του τρέχοντος προγράμματος ΕΜΣ, θα λάβει υπόψη το υψηλό κόστος για ορισμένα κράτη-μέλη. Αναφορικά με το μακροπρόθεσμο ορίζοντα, το Eurogroup επανέλαβε τη συμφωνία του Μαΐου 2016 που αναφέρει πως στην περίπτωση ενός απροσδόκητα δυσμενούς σεναρίου, ένας μηχανισμός κατά συνθήκη παρεμβάσεων στο χρέος θα ενεργοποιηθεί. Η ενεργοποίηση αυτού του μηχανισμού θα εξεταστεί, εφόσον ληφθεί απόφαση από το Eurogroup, και θα μπορούσε να συνεπάγεται μέτρα, όπως η περαιτέρω αναδιάρθρωση των λήξεων των δανείων από το ΕΤΧΣ και η αναβολή πληρωμής τόκων (Πηγή: Δήλωση Eurogroup, 15 Ιουνίου 2017).

Το Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ ενέκρινε, επί της αρχής, στις 20 Ιουλίου 2017, μία προληπτική Συμφωνία Stand-By (Διακανονισμός Χρηματοδότησης προς άμεση χορήγηση, SBA) για την Ελλάδα ύψους 1,3 δισ. Ειδικών Τραβηκτικών Δικαιωμάτων («ΕΤΔ») (περίπου €1,6 δισ.). Σύμφωνα με το ΔΝΤ, η συμφωνία αυτή θα τεθεί σε ισχύ μόνον αφού το Ταμείο λάβει συγκεκριμένες και αξιόπιστες διαβεβαιώσεις από τους Ευρωπαίους εταίρους της Ελλάδας για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, και υπό τον όρο να παραμένει στη σωστή πορεία το οικονομικό πρόγραμμα της χώρας. Το ΔΝΤ αναγνωρίζει πως τα προσφάτως νομοθετημένα μέτρα, που αποσκοπούν στο να διευρύνουν τη βάση της φορολογίας εισοδήματος και μεταρρυθμίσουν τη συνταξιοδοτική δαπάνη, είναι κατάλληλα για την εξασφάλιση της δημοσιονομικής προσαρμογής και τον αναπροσανατολισμό της οικονομικής πολιτικής ώστε να ευνοεί περισσότερο την ανάπτυξη, καθώς και ότι θα βοηθήσουν να επιτευχθεί ο φιλόδοξος στόχος πρωτογενούς πλεονάσματος 3,5% του ΑΕΠ. Ωστόσο, το Ταμείο θεωρεί πως ο ανωτέρω στόχος θα πρέπει να μειωθεί στο πιο βιώσιμο επίπεδο του 1,5% του ΑΕΠ το συντομότερο δυνατό, προκειμένου να δημιουργηθεί δημοσιονομικός χώρος με σκοπό τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης και της κοινωνικής συνοχής μέσω πολιτικών που προωθούν την οικονομική αποτελεσματικότητα (Πηγή: ΔΝΤ, Δελτίο Τύπου 17/294, 20 Ιουλίου 2017).

Στην ανακοίνωσή του, το ΔΝΤ καταλήγει πως παρά την αξιοσημείωτη πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τις διαρθρωτικές πολιτικές, η απελευθέρωση των περιορισμών που εμποδίζουν το επενδυτικό κλίμα εξακολουθεί να είναι η κυρίαρχη πρόκληση της Ελλάδας και πως ακόμη και με την πλήρη εφαρμογή του Προγράμματος, «η Ελλάδα δεν θα είναι σε θέση να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα του χρέους και χρειάζεται περαιτέρω ελάφρυνση του από τους Ευρωπαίους εταίρους της. Χρειάζεται να συμφωνηθεί μία στρατηγική για το χρέος που να εδράζεται σε περισσότερο ρεαλιστικές υποθέσεις». Η αποτελεσματικότητα της νέας, επί της αρχής,

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Συμφωνίας Stand-By θα εξαρτηθεί από την εν λόγω συμφωνία για ελάφρυνση του χρέους (Πηγή: ΔΝΤ, Δελτίο Τύπου 17/294, 20 Ιουλίου 2017).

Το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα παρέμεινε σε κατάσταση απομόχλευσης τους πρώτους έξι μήνες του 2017 με το ρυθμό απομόχλευσης να εμφανίζει τάσεις επιβράδυνσης από τα τέλη του 2016. Ο δανεισμός προς τον ιδιωτικό τομέα μειώθηκε κατά 1,3% ετησίως, τον Ιούνιο 2017 από -1,5% ετησίως, το Δεκέμβριο 2016), με τα δάνεια προς τα νοικοκυριά να μειώνονται κατά 2,5% ετησίως τον Ιούνιο 2017, έναντι -2,8% ετησίως, το Δεκέμβριο 2016. Ο δανεισμός προς τις επιχειρήσεις παρουσιάζει σημάδια σταθεροποίησης (+0,4%, ετησίως, το Μάιο 2017 και 0,0%, ετησίως, το Δεκέμβριο 2016 συγκριτικά με μείωση -1,2%, ετησίως, το Δεκέμβριο 2015), παρότι κατέγραψε οριακή μείωση -0,3%, ετησίως, τον Ιούνιο 2017. Οι καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα αυξήθηκαν κατά €4,2 δισ., σωρευτικά το 2016, με τις καταθέσεις των νοικοκυριών να αυξάνονται κατά €2,6 δισ. και των επιχειρήσεων κατά €1,6 δισ., αντανακλώντας, μεταξύ άλλων, τη βελτίωση του οικονομικού κλίματος και τον περιορισμό της διακράτησης χαρτονομισμάτων από τα ιστορικά υψηλά του 2015. Εντούτοις, οι ιδιωτικές καταθέσεις μειώθηκαν ξανά κατά €1,0 δισ. την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουνίου 2017, εξαιτίας της μείωσης στις καταθέσεις νοικοκυριών, τα οποία συνεχίζουν να επιβαρύνονται από υψηλές δημοσιονομικές πιέσεις (Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Νομισματική και Τραπεζική Στατιστική). Αντιστοίχως, η χρηματοδότηση του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος από το Ευρωσύστημα (συμπεριλαμβανομένης και της χορήγησης έκτακτης ενίσχυσης της ρευστότητας - Emergency Liquidity Assistance («ELA»)) μειώθηκε στα €54,3 δισ. τον Ιούνιο 2017 και κατά €72,3 δισ. σωρευτικά από το υψηλότερο σημείο της τον Ιούνιο 2015, με την εξάρτηση του τραπεζικού συστήματος από την χορήγηση έκτακτης ενίσχυσης της ρευστότητας να μειώνεται κατά €48,8 δισ. την ίδια περίοδο (Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Μηνιαία Συνοπτική Λογιστική Κατάσταση, Ιούνιος 2015 και Ιούνιος 2017), υποβοηθούμενη, επίσης από τη βελτιωμένη πρόσβαση των ελληνικών τραπεζών στη διατραπεζική αγορά (ενίσχυση ύψους €16,3 δισ. ως καθαρή ροή χρηματοδότησης το Μάιο 2017) και την περαιτέρω απομόχλευση, η οποία συνέβαλε στη μείωση του χρηματοδοτικού κενού του ελληνικού τραπεζικού συστήματος (Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Επισκόπηση του Ελληνικού Χρηματοπιστωτικού Συστήματος, Ιούλιος 2017).

Οι αποδόσεις των ελληνικών κρατικών ομολόγων επέδειξαν σημαντική μείωση το δεύτερο τρίμηνο του 2017 (μείωση κατά 200 μονάδες βάσεις στις αποδόσεις των 10ετών ελληνικών ομολόγων την περίοδο από τέλη Μαρτίου έως τέλη Ιουνίου 2017 στο 5,4% από 7,4% το Μάρτιο 2017 και 7,3% το Δεκέμβριο 2016), αντανακλώντας τη θετική εκτίμηση της αγοράς για τη δημοσιονομική υπεραπόδοση και την πρόοδο στην ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης. Η ολοκλήρωση της αξιολόγησης και η παροχή από το Eurogroup της 15^{ης} Ιουνίου 2017 περισσότερων λεπτομερειών σχετικά με τη μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη στρατηγική για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας της εξυπηρέτησης χρέους, επέφεραν περαιτέρω μείωση στις αποδόσεις των ομολόγων, με το 10ετές ομόλογο να σημειώνει χαμηλό 7 ½ ετών, ενώ συνέβαλαν και σε σημαντική μείωση των αποδόσεων μικρότερων λήξεων (Πηγή: Bloomberg). Στις 25 Ιουλίου 2017, η Ελληνική Δημοκρατία εξέδωσε επιτυχώς, μέσω κοινοπρακτικής εκδόσεως, ένα νέο ομόλογο αναφοράς διάρκειας πέντε ετών, σε συνδυασμό με Πρόταση Ανταλλαγής προς τους επενδυτές για επαναγορά του πενταετούς ομολόγου λήξεως 17 Απριλίου 2019, που εκδόθηκε το 2014. Το γεγονός αυτό αποτελεί την πρώτη απόπειρα της χώρας για επάνοδο στις αγορές τα τελευταία τρία χρόνια από την οποία, συνολικά, αντλήθηκαν €3 δισ., με το τοκομερίδιο να διαμορφώνεται στο 4,375% και η απόδοση στο 4,625% (Πηγή: Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, Δελτίο Τύπου, “The Hellenic Republic announces the pricing of its new 2022 Notes”, 25 Ιουλίου 2017).

Σε αυτό το πλαίσιο, στις 23 Ιουνίου 2017, ο αξιολογικός οίκος Moody’s αναβάθμισε το αξιόχρεο της Ελλάδος στο «Caa2» και μετέβαλε τις προοπτικές σε θετικές, αντανακλώντας την άποψή του για θετικές προσδοκίες όσον αφορά την επιτυχή κατάληξη του Προγράμματος της Ελλάδας, μια εξέλιξη, η οποία αυξάνει την πιθανότητα παροχής περαιτέρω ελάφρυνσης χρέους από τους επίσημους πιστωτές (Πηγή: Δελτία Τύπου Moody’s). Στις 18 Αυγούστου 2017, ο αξιολογικός οίκος Fitch αναβάθμισε το αξιόχρεο της Ελλάδος κατά δύο βαθμίδες σε B- και αναθεώρησε τις προοπτικές σε θετικές. Ο αξιολογικός οίκος Standard & Poor’s («S&P»), επίσης, αναθεώρησε τις προοπτικές για το αξιόχρεο της Ελλάδος σε θετικές στις 21 Ιουλίου 2017. Οι βασικοί παράγοντες που οδήγησαν στις αποφάσεις αυτές ήταν η μείωση της αβεβαιότητας, η ανάκαμψη της οικονομικής μεγέθυνσης και, η βελτιούμενη δημοσιονομική αξιοπιστία, σε συνδυασμό με τις καλύτερες προοπτικές σχετικά με περαιτέρω επίσημη παροχή ελάφρυνσης τους χρέους (Πηγή: Δελτία Τύπου S&P και Fitch).

Το αξιόχρεο της Ελλάδος είχε ήδη αναβαθμιστεί από τον αξιολογικό οίκο S&P κατά μία βαθμίδα σε «B-» στις 22 Ιανουαρίου 2016, με σταθερές προοπτικές, με τον οίκο να επικαλείται την ηπιότερη από το αναμενόμενο ύφεση και την πρόοδο που έχει πραγματοποιηθεί όσον αφορά τους δημοσιονομικούς και μεταρρυθμιστικούς στόχους του Προγράμματος ως τις βασικές παραμέτρους της απόφασής του.

Το Μακροοικονομικό Περιβάλλον και ο Τραπεζικός Τομέας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη-5 (η «NAE-5» αποτελείται από τις Αλβανία, Βουλγαρία, ΠΓΔΜ, Ρουμανία, και Σερβία)¹

Οι επιδόσεις και τα θεμελιώδη μεγέθη των οικονομιών και των τραπεζικών κλάδων της NAE-5 βελτιώθηκαν σε ευρεία κλίμακα το πρώτο εξάμηνο του 2017. Πράγματι, η οικονομική ανάπτυξη ανέκτησε δυναμική, η δημοσιονομική προσαρμογή συνεχίστηκε και η κερδοφορία του τραπεζικού τομέα ενισχύθηκε, ενώ το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών σταθεροποιήθηκε και ο πληθωρισμός επιταχύνθηκε.

Το ΑΕΠ σε πραγματικούς όρους αυξήθηκε κατά 4,6% σε ετήσια βάση το πρώτο τρίμηνο του έτους - ο μεγαλύτερος ρυθμός ανάπτυξης μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση - από 4,0% σε ετήσια βάση την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους², παρά την πιο σφιχτή δημοσιονομική πολιτική. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα σε τριμηνιαία κυλιόμενη βάση συρρικνώθηκε στο 1,7% του ΑΕΠ το πρώτο τρίμηνο του έτους από 1,9% την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους.³ Στην αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας συνέβαλαν η ιδιωτική κατανάλωση και οι εξαγωγές.² Το ενισχυμένο πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα, ως

¹ Δημοσιευμένα στοιχεία από τις Κεντρικές Τράπεζες και τις Εθνικές Στατιστικές Υπηρεσίες των σχετικών κρατών και υπολογισμοί της ΕΤΕ. Οι σταθμισμένοι μέσοι όροι των NAE-5 έχουν υπολογιστεί με βάση το ονομαστικό ΑΕΠ της κάθε χώρας.

² Δημοσιευμένα στοιχεία από τις Εθνικές Στατιστικές Υπηρεσίες των σχετικών κρατών και υπολογισμοί της ΕΤΕ.

³ Δημοσιευμένα στοιχεία από τα Υπουργεία Οικονομικών των σχετικών κρατών και υπολογισμοί της ΕΤΕ.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

απόρροια, κυρίως, της βελτίωσης των συνθηκών στην αγορά εργασίας, σε συνδυασμό με την ανάκαμψη της πιστωτικής δραστηριότητας, έδωσε ώθηση στην ιδιωτική κατανάλωση. Η ισχυρή εξωτερική ζήτηση, κυρίως λόγω της ανάκαμψης στην Ευρωπαϊκή Ένωση - του μεγαλύτερου εμπορικού εταίρου της ΝΑΕ-5 - έδωσε ώθηση στις εξαγωγές.

Όσον αφορά το επόμενο διάστημα, η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να παραμείνει ισχυρή κατά το υπόλοιπο του έτους, με την αρνητική επίδραση των καθαρών εξαγωγών στην ανάπτυξη, ως αποτέλεσμα των υψηλότερων εισαγωγών, να αντισταθμίζεται από την υψηλότερη εγχώρια ζήτηση. Η τελευταία αναμένεται να ενισχυθεί, μεταξύ άλλων, από μια πιο υποστηρικτική νομισματική πολιτική, τη συνεχή βελτίωση των συνθηκών στην αγορά εργασίας και την διατηρούμενη ανάκαμψη της πιστωτικής δραστηριότητας. Ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ προβλέπεται να υπερβεί το μακροπρόθεσμο δυναμικό ρυθμό ανάπτυξης του 3,0% περίπου, και να διαμορφωθεί στο υψηλό 9-ετίας του 4,8% το τρέχον έτος⁴ έναντι 4,2% το 2016.²

Αρνητικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι ο πληθωρισμός αυξήθηκε σημαντικά - ωστόσο στο μετριοπαθές επίπεδο του 1,5% σε ετήσια βάση τον Ιούνιο από -0,6% σε ετήσια βάση τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους,² λόγω των μη ευνοϊκών τιμών στις παγκόσμιες αγορές πετρελαίου (η μέση τιμή βαρελιού Brent σε ευρώ υποχώρησε κατά 4,8% σε ετήσια βάση τον Ιούνιο σε σύγκριση με μείωση κατά 21,7% τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους)⁵ καθώς και του υψηλότερου εισαγόμενου πληθωρισμού.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι, παρά τις μη ευνοϊκές τιμές στην αγορά ενέργειας (η μέση τιμή βαρελιού Brent σε ευρώ αυξήθηκε ραγδαία κατά 52,8% σε ετήσια βάση κατά το πρώτο 4μηνο του έτους σε αντίθεση με σημαντική μείωση κατά 34,4% σε ετήσια βάση την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους)⁵ και της αύξησης της εσωτερικής ζήτησης, το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών τον Απρίλιο παρέμεινε αμετάβλητο σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους, στο διαχειρίσιμο επίπεδο του 2,1% του ΑΕΠ σε δωδεκάμηνη κυλιόμενη βάση⁶, υποστηριζόμενο από την ανάκαμψη στην εξωτερική ζήτηση. Είναι εξίσου σημαντικό να τονιστεί ότι η ποιότητα χρηματοδότησης του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών παρέμεινε καλή. Πράγματι, οι άμεσες ξένες επενδύσεις (οι οποίες δεν συνεπάγονται τη δημιουργία χρέους) συνέχισαν να υπερκαλύπτουν το ελλειμματικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών για τέταρτο συνεχές έτος (134,4% τον Απρίλιο σε δωδεκάμηνη κυλιόμενη βάση).⁶

Εν μέσω ενός ευνοϊκού λειτουργικού περιβάλλοντος, τα θεμελιώδη μεγέθη και οι επιδόσεις του τραπεζικού κλάδου της ΝΑΕ-5 επίσης βελτιώθηκαν το πρώτο τρίμηνο του έτους. Πράγματι, η κερδοφορία εκτιμάται ότι αυξήθηκε στα €2.541 εκατ. (σε ετησιοποιημένη βάση) το πρώτο τρίμηνο του έτους έναντι €2.274 εκατ. (σε ετησιοποιημένη βάση) την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους και €1.953 εκατ. το 2016.⁶ Η επίδοση αυτή ενισχύθηκε από χαμηλότερες προβλέψεις για μη εξυπηρετούμενα δάνεια, λόγω της μείωσης του δείκτη των προβληματικών δανείων προς τα συνολικά δάνεια (κυμαινόμενου μεταξύ 6,4% στην ΠΓΔΜ και 17,4% στην Αλβανία το πρώτο τρίμηνο του έτους και 10,9% στην ΠΓΔΜ και 20,9% στη Σερβία το προηγούμενο έτος).⁶ Επιπρόσθετα, ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας ενισχύθηκε περαιτέρω (κυμαινόμενος μεταξύ 15,4% στην ΠΓΔΜ και 22,7% στη Βουλγαρία το πρώτο τρίμηνο του έτους και 15,8% στην ΠΓΔΜ και 22,9% στη Βουλγαρία το πρώτο τρίμηνο του προηγούμενου έτους).⁶ Η βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων του ενεργητικού και της φερεγγυότητας προοιωνίζει για ισχυρή ανάκαμψη της πιστωτικής δραστηριότητας στο προσεχές μέλλον, δεδομένου του χαμηλού βαθμού χρηματοπιστωτικής διείσδυσης στην περιοχή (το ποσοστό δανείων προς ΑΕΠ κυμάνθηκε μεταξύ 28,0% στη Ρουμανία και 53,0% στη Βουλγαρία τον Μάιο)⁶, κυρίως στον τομέα των νοικοκυριών (το ποσοστό δανείων προς νοικοκυριά προς ΑΕΠ κυμάνθηκε μεταξύ 11,4% στην Αλβανία και 21,9% στην ΠΓΔΜ τον Μάιο)⁶ και του επαρκούς δείκτη ρευστότητας (στη ΝΑΕ-5, ο μέσος όρος δανείων προς καταθέσεις μειώθηκε περαιτέρω στο 84,8% τον Μάιο από 90,8% τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους - αρκετά χαμηλότερα από τα επίπεδα του 133,7% πριν την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση).⁶

Ωστόσο, υπάρχουν κίνδυνοι για τις θετικές προοπτικές της ΝΑΕ-5, που πηγάζουν από: i) τις σφιχτότερες-του-αναμενόμενου συνθήκες ρευστότητας στις διεθνείς αγορές, σε περίπτωση που η ανάπτυξη και ο πληθωρισμός αυξηθούν ως αποτέλεσμα της δημοσιονομικής πολιτικής της κυβέρνησης Trump, προκαλώντας επιπλέον προσαρμογές στην επιτοκιακή πολιτική της Fed ii) της ασθενέστερης-του-αναμενόμενου οικονομικής δραστηριότητας του κύριου εμπορικού, επενδυτικού και χρηματοδοτικού εταίρου της περιοχής - της Ευρωζώνης - σε περίπτωση αυξημένου προστατευτισμού από τη νέα Κυβέρνηση των ΗΠΑ και iii) την επιδείνωση της εμπιστοσύνης των επενδυτών σε περίπτωση ενίσχυσης της πολιτικής αβεβαιότητας και του συνεπαγόμενου δημοσιονομικού εκτροχιασμού.

Αναμενόμενες Εξελίξεις (αβεβαιότητες, κίνδυνοι και προοπτικές)

Όσον αφορά το σύνολο του 2017, ο ρυθμός ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας αναμένεται να επιταχυνθεί σε 3,5% (σύμφωνα με εκτιμήσεις του ΔΝΤ, World Economic Outlook, Απρίλιος 2017) από 3,1% το 2016. Παρόλα αυτά, υπάρχουν ουσιώδεις καθοδικοί κίνδυνοι που ελλοχεύουν για την ανάπτυξη. Ενδεχόμενα μέτρα οικονομικού προστατευτισμού ενδέχεται να πλήξουν το διεθνές εμπόριο και τις προοπτικές της παγκόσμιας ανάπτυξης, ενώ περαιτέρω κλιμάκωση των πολιτικών και γεωπολιτικών εντάσεων (Μέση Ανατολή, διένεξη Ουκρανίας/Ρωσίας) θα μπορούσε να εκτροχιάσει την ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας. Η πολιτική αβεβαιότητα στην Ευρώπη μετριάστηκε έπειτα από το αποτέλεσμα των Γαλλικών προεδρικών εκλογών. Παρόλα αυτά, ενδέχεται να αναζωπυρωθεί εξαιτίας των διαπραγματεύσεων ως προς τη μελλοντική μορφή των οικονομικών σχέσεων μεταξύ Ηνωμένου Βασιλείου («ΗΒ») και Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΕΕ»), καθώς το ΗΒ ενεργοποίησε το Άρθρο 50 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση το Μάρτιο του 2017, ξεκινώντας τη διαδικασία αποχώρησης. Επίσης, πιθανός σχηματισμός «Ευρωσκεπτικτικής» Κυβέρνησης στην Ιταλία ύστερα από διενέργεια ενδεχόμενων πρόωγων εκλογών το 2017 ή των προγραμματισμένων εκ του νόμου εκλογών το 2018 αποτελεί παράγοντα αβεβαιότητας.

Επιπρόσθετα, οι έντονες πιέσεις που δέχονται οι Ευρωπαϊκές τράπεζες (π.χ. μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, αδύναμη κερδοφορία) ενδέχεται να οδηγήσουν στην αναζωπύρωση της τραπεζικής/κρατικού χρέους κρίση στην ευρωζώνη. Επιπλέον, η σύσφιξη των χρηματοδοτικών συνθηκών – ενδεχομένως λόγω της πιο απότομης από το αναμενόμενο αύξησης επιτοκίων από τη Fed - θα ωθούσε

⁴ Προβλέψεις της ΕΤΕ

⁵ Reuters και υπολογισμοί της ΕΤΕ

⁶ Δημοσιευμένα στοιχεία από τις Κεντρικές Τράπεζες των σχετικών κρατών και υπολογισμοί της ΕΤΕ.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

ανοδικά τα ασφάλιστρα κινδύνου στις περισσότερες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων οδηγώντας σε υψηλότερη χρηματοοικονομική μεταβλητότητα.

Τέλος, οι προσπάθειες των αρχών στην Κίνα να αντιμετωπίσουν τους χρηματοπιστωτικούς κινδύνους και να κάμψουν τον υπερβάλλοντα δανεισμό, ενδέχεται να οδηγήσουν σε μια περισσότερο απότομη επιβράδυνση της οικονομίας. Μια τέτοια εξέλιξη, θα μπορούσε να επιφέρει αρνητικές συνέπειες για τις αναδυόμενες και ανεπτυγμένες οικονομίες, μέσω επιδείνωσης των καναλιών κλίματος εμπιστοσύνης, των συναλλαγματικών ισοτιμιών, των τιμών των εμπορευμάτων και του διεθνούς εμπορίου.

Αναφορικά με την Ελλάδα, οι επίσημες προβλέψεις για υγιή ανάκαμψη της οικονομίας το 2017 και το 2018 ύψους 2,1% και 2,6%, ετησίως, αντίστοιχα, κατά μέσο όρο (Πηγές: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εαρινές προβλέψεις, Απρίλιος 2017 και ΔΝΤ, World Economic Outlook, Απρίλιος 2017), με τις εκτιμήσεις της Ελληνικής κυβέρνησης – οι οποίες περιλαμβάνονται στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής («ΜΠΔΣ») 2018-2021 – να είναι ελαφρώς πιο συντηρητικές (1,8% και 2,4%, σε ετήσια βάση, το 2017 και 2018, αντίστοιχως, καθώς και 2,4%, σε ετήσια βάση, κατά μέσο όρο για τα έτη 2019-2021), βασίζονται κυρίως στις βελτιούμενες συνθήκες σε συγκεκριμένους τομείς του επιχειρηματικού τομέα που επιβίωσαν της κρίσης, τη βιώσιμη αύξηση της απασχόλησης και τη σταθεροποίηση των ωρομισθίων που θα στηρίξουν το διαθέσιμο εισόδημα.

Η ανάκαμψη εκτιμάται πως θα κερδίσει έδαφος μέσα στο 2017, υποστηριζόμενη από α) τη βελτίωση του οικονομικού κλίματος σε σχέση με το προηγούμενο έτος, β) τη θετική συνεισφορά του τουρισμού (όπως προκύπτει από την αύξηση των τουριστικών εσόδων (0,9%, ετησίως, το πεντάμηνο του 2017, Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Δελτίο Τύπου, Ισοζύγιο Πληρωμών, Μάιος 2017) καθώς και από την αύξηση των διεθνών τουριστικών αφίξεων κατά (2,4%, ετησίως, το πεντάμηνο του 2017, Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Δελτίο Τύπου, Εξελίξεις στο ταξιδιωτικό ισοζύγιο πληρωμών, Μάιος 2017) και τις αυξημένες εξαγωγές αγαθών (+8,6%, σε ετήσια βάση, εξαιρουμένων των καυσίμων, το πεντάμηνο του 2017, Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Τράπεζα της Ελλάδος, Δελτίο Τύπου, Ισοζύγιο Πληρωμών, Μάιος 2017), γ) την επιτάχυνση της ιδιωτικής και δημόσιας επενδυτικής δραστηριότητας, που ενισχύεται από τις εισροές χρηματοδότησης του προγράμματος για εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών και τα διαρθρωτικά κεφάλαια από την ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, δ) την περαιτέρω ομαλοποίηση των συνθηκών ρευστότητας (αντανακλώντας, μεταξύ άλλων, την επιπρόσθετη πρόοδο στην εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών της Γενικής κυβέρνησης), η οποία έχει γίνει ήδη ορατή από τη βελτιούμενη τιμολόγηση των εκδόσεων εταιρικών ομολόγων των μεγάλων ελληνικών επιχειρήσεων το πρώτο εξάμηνο του 2017 και ε) την αναμενόμενη σταδιακή χαλάρωση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων.

Ολοκλήρωση πώλησης θυγατρικών

Πώληση United Bulgarian Bank A.D.(«UBB») και Interlease E.A.D.

Την 30 Δεκεμβρίου 2016 η Τράπεζα υπέγραψε σύμβαση με τη Βελγική τράπεζα KBC («KBC Group») για την πώληση του 99,91% της θυγατρικής της τράπεζας στη Βουλγαρία, United Bulgarian Bank A.D. («UBB») και του 100% της θυγατρικής της εταιρίας Interlease E.A.D. Η πώληση των δύο ανωτέρω θυγατρικών επηρέασε θετικά την ρευστότητα του Ομίλου κατά €900 εκατ., συμπεριλαμβανομένου του διεταιρικού χρέους και των μερισμάτων από την UBB στην Τράπεζα από το Σεπτέμβριο του 2016, εκ των οποίων τα €50 εκατ. αφορούν το 2017 και τα €133 εκατ. το 2016

Με την επιτυχή ολοκλήρωση της Συναλλαγής στις 14 Ιουνίου 2017, ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 («CET1») του Ομίλου την 30 Ιουνίου 2017 αυξήθηκε κατά 74 μονάδες βάσης.

Συμφωνηθείσες πωλήσεις θυγατρικών

The South African Bank of Athens Ltd (“S.A.B.A.”)

Την 22 Δεκεμβρίου 2016 ο Όμιλος υπέγραψε σύμβαση με την εταιρεία AFGRI HOLDINGS Proprietary Limited, της οποίας η έδρα βρίσκεται στη Δημοκρατία της Νοτίου Αφρικής, για την πώληση του 99,81% της θυγατρικής της τράπεζας στη Δημοκρατία της Νοτίου Αφρικής, S.A.B.A. Το τίμημα για την πώληση της ανωτέρω θυγατρικής ανέρχεται σε ZAR 279 εκατ.

Η ολοκλήρωση της πώλησης υπόκειται στις εγκρίσεις (i) της Κεντρικής Τράπεζας της Δημοκρατίας της Νοτίου Αφρικής (ii) του Υπουργείου Οικονομικών της Δημοκρατίας της Νοτίου Αφρικής και (iii) της Επιτροπής Ανταγωνισμού και του Δικαστηρίου Ανταγωνισμού της Δημοκρατίας της Νοτίου Αφρικής (έχει ήδη ληφθεί) και αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2017.

Πώληση πλειοψηφικής μετοχικής συμμετοχής της θυγατρικής της Ελληνικής Ανώνυμης Εταιρίας Γενικών Ασφαλειών (“Εθνική Ασφαλιστική”) στην EXIN Financial Services Holding B.V. («EXIN»)

Στις 27 Ιουνίου 2017, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΕ ενέκρινε την πώληση του 75,00% των μετοχών της Εθνικής Ασφαλιστικής καθώς και τη σύναψη συμφωνίας αποκλειστικής συνεργασίας για την πώληση των ασφαλιστικών προϊόντων της Εθνικής Ασφαλιστικής μέσω του δικτύου της ΕΤΕ. Το συμφωνημένο τίμημα για τη Συναλλαγή της Εθνικής Ασφαλιστικής ανέρχεται σε €718 εκατ. Η ΕΤΕ και η EXIN προχώρησαν επίσης σε συμφωνία που θα διέπει τη μεταξύ τους σχέση ως μέτοχοι της Εθνικής Ασφαλιστικής. Η σχετική σύμβαση υπεγράφη την 29 Ιουνίου 2017.

Η διατήρηση της μειοψηφικής συμμετοχής από την ΕΤΕ της τάξεως του 25,00%, συνάδει με το πνεύμα συνεργασίας που διέπει τη σχέση της ΕΤΕ με την EXIN.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Η ολοκλήρωση της Συναλλαγής υπόκειται στην έγκριση των αρμόδιων Αρχών Ανταγωνισμού και της Τράπεζας της Ελλάδος και αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2017.

Πώληση Banca Romaneasca (“BROM”) στην OTP Bank Romania (“OTP”)

Στις 27 Ιουλίου 2017, η ΕΤΕ προχώρησε σε συμφωνία με την OTP Bank Romania («OTP») για την πώληση του 99.28% της θυγατρικής της τράπεζας στη Ρουμανία, Banca Romaneasca («BROM») με τίμημα ύψους €72 εκατ. και ενός χαρτοφυλακίου δανείων εταιρικών πελατών που δραστηριοποιούνται στη Ρουμανία (συνολικά, η «Συναλλαγή της BROM»). Η Συναλλαγή της BROM αναμένεται να ενισχύσει τη ρευστότητα του Ομίλου κατά περίπου €650 εκατ., αφού ληφθεί υπόψη και η αποπληρωμή του ενδοομιλικού δανεισμού.

Η ολοκλήρωση της Συναλλαγής υπόκειται στις εγκρίσεις των Κεντρικών Τραπεζών Ουγγαρίας και Ρουμανίας και των αρμόδιων Αρχών Ανταγωνισμού.

Πώληση Vojvodjanska Banka a.d. Novi Sad (“Vojvodjanska”), NBG Leasing d.o.o. Belgrade και NBG Services d.o.o. Belgrade στην OTP Banka Srbija a.d. Novi Sad

Στις 4 Αυγούστου 2017, η ΕΤΕ προχώρησε σε συμφωνία με την OTP Banka Srbija a.d. Novi Sad («OTP Serbia») για την πώληση του 100% των θυγατρικών της ΕΤΕ στη Σερβία, Vojvodjanska Banka A.D. και NBG Leasing d.o.o. («Nbg Leasing») με τίμημα ύψους €125 εκατ. και ενός χαρτοφυλακίου δανείων εταιρικών πελατών που δραστηριοποιούνται στη Σερβία (συνολικά, η «Συναλλαγή της Vojvodjanska»). Η Συναλλαγή της Vojvodjanska αναμένεται να ενισχύσει τη ρευστότητα του Ομίλου κατά περίπου €280 εκατ., αφού ληφθεί υπόψη και η αποπληρωμή του ενδοομιλικού δανεισμού.

Η ολοκλήρωση της εν λόγω συναλλαγής υπόκειται στις εγκρίσεις των Κεντρικών Τραπεζών Ουγγαρίας και Σερβίας, καθώς και την έγκριση του Γενικού Συμβουλίου του ΤΧΣ και των αρμόδιων Αρχών Ανταγωνισμού.

Η συνολική επίδραση από την ολοκλήρωση των προαναφερθεισών συναλλαγών (S.A.B.A., Εθνική Ασφαλιστική, BROM και Vojvodjanska) επί του δείκτη CET1 του Ομίλου αναμένεται θετική σε 170 bps περίπου, εκ των οποίων η αρνητική επίδραση κατά 38 bps έχει ήδη αναγνωριστεί στο πρώτο εξάμηνο του 2017 και αφορά τη ζημιά απομείωσης της BROM και της Vojvodjanska.

Συμμετοχή της Εθνικής Τράπεζας στα βραχυπρόθεσμα μέτρα για την αναδιάρθρωση του Ελληνικού χρέους μέσω ενός Προγράμματος Ανταλλαγής Ομολόγων

Όπως αναφέρεται ανωτέρω, στις 5 Δεκεμβρίου 2016, (βλ. «Ελλάδα: Η οικονομία σταθεροποιήθηκε το 2016, παρά την υφεσιακή επίδραση από τη δημοσιονομική υπεραπόδοση και εμφανίζει τάσεις ανάκαμψης από τις αρχές του 2017»), το Eurogroup ενέκρινε την υλοποίηση, από τις αρχές του 2017, των βραχυπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης του χρέους. Τα μέτρα αυτά, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν την πρόταση ανταλλαγής ομολόγων κυμαινομένου επιτοκίου που χρησιμοποιήθηκαν για την ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών, με τίτλους σταθερού επιτοκίου με πολύ μεγαλύτερες διάρκειες, με στόχο τη σταθεροποίηση των επιτοκίων και την εξομάλυνση της διαχρονικής κατανομής των μελλοντικών υποχρεώσεων αποπληρωμής χρέους για το ελληνικό κράτος. Η ανταλλαγή αυτή πραγματοποιείται στην λογιστική αξία των εν λόγω ομολόγων και κατά συνέπεια δεν έχει επίδραση στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας και του Ομίλου.

Στο πλαίσιο αυτό, από τον Φεβρουάριο του 2017 και μέχρι τον Αύγουστο του 2017, η Τράπεζα συμμετείχε στο Πρόγραμμα Ανταλλαγής Ομολόγων με ονομαστική αξία €5,7 δισ. Η ονομαστική αξία των τίτλων που είναι επιλέξιμα για το πρόγραμμα αυτό ανέρχεται σε €2,3 δισ. Τον Ιανουάριο 2017, πριν την έναρξη του Προγράμματος Ανταλλαγής Ομολόγων, η Τράπεζα πώλησε EFSF ομόλογα ονομαστικής αξίας €325 εκατ.

Χρηματοοικονομικά Αποτελέσματα

Κερδοφορία

Ελλάδα

Τα οργανικά κέρδη προ προβλέψεων διαμορφώθηκαν σε €448 εκατ. το Α' εξάμηνο του 2017 από €375 εκατ. το αντίστοιχο εξάμηνο του 2016, αντανakλώντας κυρίως την αύξηση των καθαρών εσόδων από προμήθειες και τη μείωση στα καθαρά έσοδα από τόκους (-2,0% σε ετήσια βάση) και στις λειτουργικές δαπάνες (-8,8% σε ετήσια βάση).

Τα καθαρά έσοδα από τόκους διαμορφώθηκαν σε €764 εκατ. από €779 εκατ. το Α' εξάμηνο του 2016, λόγω της απομόχλευσης δανείων. Η επαναγορά ομολόγων ΕΤΧΣ και ΕΜΣ από τον ΕΜΣ στο πλαίσιο του προγράμματος ανταλλαγής ομολόγων συνέβαλε στη βελτίωση του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου κατά 30 μ.β. και ανήλθε σε 304 μ.β. το Α' εξάμηνο του 2017.

Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες ανήλθαν σε €107 εκατ. το Α' εξάμηνο του 2017 ενισχυμένα κατά 81% σε ετήσια βάση. Η αύξηση των καθαρών εσόδων από προμήθειες αντανakλά τη σημαντική βελτίωση της ρευστότητας της ΕΤΕ, η οποία επέτρεψε την εξάλειψη της εξάρτησης της Τράπεζας από τον Πυλώνα II & III που ισοδυναμεί με όφελος στα έσοδα προμηθειών περίπου €39 εκατ. σε σχέση με το Α' εξάμηνο του 2016.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Οι λειτουργικές δαπάνες ανήλθαν σε €423 εκατ. το Α' εξάμηνο του 2017 από €464 εκατ. το Α' εξάμηνο του 2016 μειωμένες κατά 8,8% σε ετήσια βάση, συντελώντας στη βελτίωση του Κόστους προς Οργανικά έσοδα σε 48,5% από 55,3% το Α' εξάμηνο του 2016. Οι δαπάνες προσωπικού περιορίστηκαν κατά 12,6% σε ετήσια βάση, ενσωματώνοντας το όφελος από το Πρόγραμμα Εθελουσίας Εξόδου Προσωπικού, το οποίο ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2016 και αφορούσε στο 10% περίπου του προσωπικού στην Ελλάδα.

Ο Όμιλος σημείωσε ζημιές περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες εσωτερικού ύψους €73 εκατ. το Α' εξάμηνο του 2017 από €63 εκατ. το Α' εξάμηνο του 2016, αντικατοπτρίζοντας τις αυξημένες προβλέψεις για επισφαλή δάνεια (+34% σε ετήσια βάση σε €431 εκατ.), οι οποίες αντισταθμίστηκαν εν μέρει από την ανάκαμψη των οργανικών εσόδων (+19% σε ετήσια βάση).

NA Ευρώπη:⁷

Στη ΝΑ Ευρώπη, ο Όμιλος σημείωσε κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες ύψους €13 εκατ. το Α' εξάμηνο του 2017 από €21 εκατ. το Α' εξάμηνο του 2016, ενσωματώνοντας ζημιές από χρηματοοικονομικές πράξεις και λουιτές ζημιές €3 εκατ. έναντι κερδών ύψους €4 εκατ. το αντίστοιχο περσινό διάστημα.

Τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα μειώνονται για 5ο συνεχόμενο τρίμηνο

Το Β' τρίμηνο του 2017, τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα στην Ελλάδα μειώθηκαν για 5ο συνεχόμενο τρίμηνο (-€2,4 δισ. σε ετήσια βάση), αντανakλώντας τον αρνητικό ρυθμό δημιουργίας νέων Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων και τις διαγραφές πλήρως καλυμμένων από προβλέψεις δανείων. Η Τράπεζα έχει ήδη μειώσει τα Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα κατά €3,3 δισ. από το τέλος του 2015, υπερβαίνοντας το στόχο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού («ΕΕΜ») κατά €0,7 δισ. Σημειώνεται ότι η συνολική μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων προ διαγραφών διαμορφώνεται σε €1,5 δισ. Ο εγχώριος δείκτης Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων ανέρχεται σε 45,2% το Β' τρίμηνο του 2017, ενώ το ποσοστό κάλυψης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων από σωρευμένες προβλέψεις διαμορφώθηκε σε 56,2% στην Ελλάδα.

Στην Ελλάδα, το κόστος πιστωτικού κινδύνου ανήλθε σε 276 μ.β. το Α' εξάμηνο του 2017 από 212 μ.β. για το 2016. Ο δείκτης κάλυψης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών από συσσωρευμένες προβλέψεις διαμορφώθηκε σε 75,4% στην Ελλάδα, (74,2% σε επίπεδο Ομίλου).

Στη ΝΑ Ευρώπη, ο δείκτης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών διαμορφώθηκε σε 34,7% το Α' εξάμηνο του 2017 (268 μ.β. σε ετήσια βάση), με το δείκτη κάλυψης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών από σωρευμένες προβλέψεις να διαμορφώνεται σε 54,9% από 54,5% το Α' εξάμηνο του 2016.

Ρευστότητα

Οι καταθέσεις του Ομίλου αυξήθηκαν κατά 1,4% σε ετήσια βάση και διαμορφώθηκαν σε €38,3 δισ. την 30 Ιουνίου 2017, αντανakλώντας κυρίως τις εισροές καταθέσεων ύψους €0,6 δισ. στην Ελλάδα. Οι καταθέσεις στην Ελλάδα έχουν αυξηθεί κατά €0,9 δισ. συνολικά στο διάστημα μετά την επιβολή ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων. Οι καταθέσεις στη Ν.Α. Ευρώπη ενισχύθηκαν κατά 0,5% σε ετήσια βάση και διαμορφώθηκαν σε €2,1 δισ.

Μετά την ολοκλήρωση στα μέσα Ιουνίου της πώλησης των Βουλγαρικών θυγατρικών, UBB & Interlease, η οποία ενίσχυσε τη ρευστότητα της ΕΤΕ κατά €0,8 δισ., η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα αποκλιμακώθηκε σημαντικά σε €6,8 δισ. τον Αύγουστο⁸ από €12,3 δισ. το τέλος του Δ' τριμήνου του 2016, με την εξάρτηση από το μηχανισμό ELA να μειώνεται κατά €3,0 δισ. σε μόλις €2,6 δισ. κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, με τη χρηματοδότηση μέσω ELA προς Ενεργητικό, εξαιρουμένων των ομολόγων ΕΤΧΣ και ΕΜΣ να διαμορφώνεται σε 4%. Η Τράπεζα έχει δυνατότητα άντλησης επιπλέον ρευστότητας από το μηχανισμό ELA έως και €10,1 δισ.⁸ Η ρευστότητα της ΕΤΕ αναμένεται να ενισχυθεί από την ολοκλήρωση των αποεπενδύσεων από την Εθνική Ασφαλιστική, την ΒΡΟΜ και τη Vojvodjanska κατά περίπου €1,7 δισ., μειώνοντας την εξάρτηση της Τράπεζας από το μηχανισμό ELA κατά το ίδιο ποσό. Η υλοποίηση των υπολοίπων κεφαλαιακών ενεργειών σε συνδυασμό με επιπλέον πρωτοβουλίες καθιστά το στόχο της Τράπεζας για την πλήρη απεξάρτηση από τον μηχανισμό ELA εφικτό.

Με την εξάρτηση από το μηχανισμό ELA σε μόλις €2,6 δισ. και δείκτη Δανείων προς Καταθέσεις 85,0% στην Ελλάδα και σε 85,5% σε επίπεδο Ομίλου, η ΕΤΕ διατηρεί ένα μοναδικό χρηματοδοτικό πλεονέκτημα και είναι σε θέση ισχύος ενόψει της ανάκαμψης της εγχώριας οικονομίας.

Κεφαλαιακή επάρκεια

Ο δείκτης CET1 ανήλθε σε 16,5% και σε 16,3% με πλήρη εφαρμογή της Βασιλείας III, εξαιρουμένης της επίπτωσης στα κεφάλαια της Τράπεζας από τις υπό ολοκλήρωση αποεπενδύσεις από την S.A.B.A., Εθνική Ασφαλιστική, ΒΡΟΜ και Vojvodjanska.

Εξαιρουμένων των ολοκληρωμένων και συμφωνηθέντων κεφαλαιακών ενεργειών, τα ίδια κεφάλαια των προς πώληση υπόλοιπων θυγατρικών στη ΝΑ Ευρώπη είναι €0,5 δισ., με σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού που αθροίζουν σε €2,4 δισ.

⁷ Περιλαμβάνει τις δραστηριότητες του Ομίλου στην Κύπρο, την Αλβανία, την ΠΓΜΔ και λουιτές χώρες.

⁸ Στοιχεία με ημερομηνία 28 Αυγούστου 2017.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Ρευστότητα

Κατά την 30 Ιουνίου 2017, η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα μειώθηκε σημαντικά και ανήλθε σε €8,4 δισ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €12,3 δισ.) εκ των οποίων €4,6 δισ. από την ECB (31 Δεκεμβρίου 2016: €6,7 δισ.) και €3,8 δισ. από τον ELA (31 Δεκεμβρίου 2016: €5,6 δισ.). Περαιτέρω, κατά την 30 Ιουνίου 2017 η Τράπεζα συνήψε συμβάσεις επαναγοράς ομολόγων με άλλους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς εξωτερικού (repos) ύψους €4,5 δισ., ενώ χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας αξίας σε μετρητά ύψους €9,6 δισ. ήταν διαθέσιμα για περαιτέρω αύξηση της ρευστότητας. Στις 28 Αυγούστου 2017, η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα ανήλθε σε €6,8 δισ. ενώ η χρηματοδότηση από τον ELA μειώθηκε στα €2,6 δισ. και τα διαθέσιμα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία για περαιτέρω αύξηση της ρευστότητας ανήλθαν σε €10,1 δισ. (αξία σε μετρητά).

Κεφαλαιακή επάρκεια

Την 30 Ιουνίου 2017, ο δείκτης CET1 αυξήθηκε σε 16,5% (βλ. Σημείωση 17).

Συμπέρασμα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Η Διοίκηση της ΕΤΕ έχει αποφανθεί ότι για την Τράπεζα δεν τίθεται θέμα συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας λαμβάνοντας υπόψη (α) τις πρόσφατες εξελίξεις σχετικά με την ελληνική οικονομία και τις τελευταίες εκτιμήσεις σχετικά με του μακροοικονομικούς δείκτες (β) την πρόσβαση της Τράπεζας στο Ευρωσύστημα (γ) τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας και του Ομίλου κατά την 30 Ιουνίου 2017.

Εφαρμογή της Οδηγίας για την Ανάκαμψη και Εξυγίανση των Τραπεζών (ΑΚΕ)

Ο Ν. 4335/2015 θέτει σε εφαρμογή την Οδηγία 2014/59/ΕΕ της 15 Μαΐου 2014, όπως ισχύει, προβλέπει τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού πλαισίου για την ανάκαμψη και εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επενδυτικών εταιριών («οδηγία για την ανάκαμψη και εξυγίανση ή «ΑΚΕ»). Η ΑΚΕ έχει σχεδιαστεί με σκοπό να παρέχει στις αρχές ένα σύνολο αξιόπιστων εργαλείων για την επαρκή, έγκαιρη και γρήγορη παρέμβαση προς αποφυγή σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, την αποτροπή απειλών μεταξύ άλλων σε υποδομές της αγοράς, την προστασία των καταθετών και των επενδυτών και τη μείωση της εξάρτησης από δημόσια χρηματοδοτική στήριξη.

Η ΑΚΕ περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα από μέσα και εξουσίες εξυγίανσης τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μεμονωμένα ή συνδυαστικά όπου η αρμόδια αρχή θεωρεί ότι ορισμένες από τις απαιτούμενες προϋποθέσεις πληρούνται, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ότι ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα αποτυγχάνει ή είναι πιθανό να αποτύχει και μη εναλλακτικά μέτρα βασιζόμενα στον ιδιωτικό τομέα ή εποπτικά μέτρα, θα αποτρέψουν την αποτυχία ενός ιδρύματος μέσα σε ένα εύλογο χρονικό πλαίσιο. Τα εργαλεία εξυγίανσης περιλαμβάνουν την εξουσία να πωλήσει ή να μεταβιβάσει περιουσιακά στοιχεία (ή την κυριότητα αυτών) σε άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και ένα γενικό εργαλείο διάσωσης με ίδια μέσα «bail-in», το οποίο προβλέπει τη διαγραφή ή μετατροπή των τυχόν υποχρεώσεων του ιδρύματος που πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις. Σε περιπτώσεις εξαιρετικής συστημικής κρίσης, οποιαδήποτε τέτοια έκτακτη οικονομική βοήθεια πρέπει να παρέχεται σύμφωνα με το πλαίσιο κρατικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως έσχατη λύση και υπόκεινται σε πρόσθετους όρους.

Επιπροσθέτως του γενικού εργαλείου bail-in, η ΑΚΕ προβλέπει ότι οι αρχές εξυγίανσης έχουν την δυνατότητα να διαγράψουν μόνιμα ή να μετατρέπουν σε μετοχικό κεφάλαιο κεφαλαιακά χρηματοπιστωτικά μέσα όπως ομολογίες μειωμένης εξασφάλισης που βρίσκονται σε μη βιώσιμο σημείο (μη βιωσιμότητα απορρόφησης ζημιών), πριν από οποιαδήποτε δράση εξυγίανσης. Αυτά τα μέτρα μπορούν να εφαρμόζονται και σε ορισμένους χρεωστικούς τίτλους, κάτω από ορισμένες συνθήκες. Επιπλέον, στις περιπτώσεις όπου τα κεφαλαιουχικά χρηματοπιστωτικά μέσα μετατραπούν σε μετοχικούς τίτλους κατά την εφαρμογή του εργαλείου υποχρεωτικής διαγραφής, οι εν λόγω μετοχικοί τίτλοι μπορούν να υποβληθούν σε bail-in, με αποτέλεσμα την ακύρωσή τους, τη σημαντική απομείωση ή απώλεια, των κατόχων των τίτλων, της ιδιότητας του επενδυτή. Επίσης, δυνάμει του ίδιου νόμου, το Σκέλος Εξυγίανσης του Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων ορίζεται ως Εθνικό Ταμείο Εξυγίανσης, σε ότι αφορά τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Πράξη της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας της Ελλάδος 111/31.01.2017 παρέχει ερμηνεία των διαφόρων περιστάσεων όπου ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα θεωρείται ότι τελεί σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας για την εφαρμογή της υποχρέωσης άμεσης ενημέρωσης της Τράπεζας της Ελλάδος από το διοικητικό συμβούλιο του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.

Σχέδιο Αναδιάρθρωσης

Ο Όμιλος υπόκειται στους κανόνες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί κρατικής βοήθειας σε σχέση με την βοήθεια που έλαβε από το ΤΧΣ και το Ελληνικό Δημόσιο. Αυτοί οι κανόνες διεκπεραιώνονται από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σύμφωνα με αυτούς τους κανόνες, οι λειτουργίες της Τράπεζας παρακολουθούνται και περιορίζονται σε αυτές που εγκρίθηκαν με το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης του 2015, το οποίο έχει σκοπό να εξασφαλίσει την επιστροφή της Τράπεζας σε μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης εγκρίθηκε από τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 4 Δεκεμβρίου 2015

Στις 4 Δεκεμβρίου 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης που κατέθεσε η Τράπεζα («Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015»).

Το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015, περιλαμβάνει μια σειρά από δεσμεύσεις υλοποίησης συγκεκριμένων μέτρων και ενεργειών που θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου 2015-2018 («Δεσμεύσεις»). Οι Δεσμεύσεις αφορούν τόσο τις εγχώριες όσο και τις δραστηριότητες της Τράπεζας στο εξωτερικό. Οι διαφοροποιήσεις από το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης του Ιουλίου 2014 σχετίζονται κυρίως με την εμβάθυνση της λειτουργικής αναδιάρθρωσης της Τράπεζας, ορισμένες τροποποιήσεις σχετικά με τις προθεσμίες υλοποίησης των Δεσμεύσεων, καθώς και δέσμευση για την επιπρόσθετη πώληση περιουσιακών στοιχείων του εξωτερικού.

Αναφορικά με τις εγχώριες δραστηριότητες, οι Δεσμεύσεις αφορούν στη συγκράτηση του συνολικού λειτουργικού κόστους, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού προσωπικού καθώς και του αριθμού των καταστημάτων. Λοιπές Δεσμεύσεις αφορούν στον περιορισμό του κόστους καταθέσεων στην Ελλάδα, στη συγκράτηση του λόγου Δανείων/Καταθέσεων κάτω του σχετικού μέγιστου, στην πολιτική επενδύσεων σε χρεόγραφα καθώς και στην αποεπένδυση ορισμένων εγχώριων μη τραπεζικών δραστηριοτήτων.

Πιο συγκεκριμένα, οι Δεσμεύσεις αφορούν στα ακόλουθα:

- **Αριθμός καταστημάτων στην Ελλάδα:** Περιορισμός του συνολικού αριθμού καταστημάτων στην Ελλάδα σε 540 το τέλος του 2017 (30 Ιουνίου 2017: 486).
- **Αριθμός προσωπικού στην Ελλάδα:** Περιορισμός του συνολικού αριθμού προσωπικού στην Ελλάδα σε 10.250 το τέλος του 2017 και 9.950 στο τέλος του 2018. Σημειώνεται ότι Όμιλος έχει προχωρήσει σε σημαντική μείωση του αριθμού προσωπικού στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων και μέσω του προγράμματος εθελούσιας αποχώρησης του 2013 και του 2016, κατά τα οποία αποχώρησαν από την Τράπεζα και από συγκεκριμένες Ελληνικές θυγατρικές 3.661 υπάλληλοι. Ο αριθμός προσωπικού στην Ελλάδα 30 Ιουνίου 2017 ήταν 9,841⁹.
- **Συνολικά έξοδα στην Ελλάδα:** Περιορισμός του συνολικού ποσού των λειτουργικών εξόδων για τις δραστηριότητες του Ομίλου της Τράπεζας στην Ελλάδα σε €961 εκατ. για το έτος 2017. Για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2017 τα σχετικά έξοδα ανήλθαν σε €423¹ εκατ. (για το έτος 2016: €931¹ εκατ.).
- **Κόστος καταθέσεων στην Ελλάδα:** Για να επανακτήσει την κερδοφορία της στην Ελλάδα η Τράπεζα θα μειώσει το κόστος καταθέσεων ακολουθώντας συγκεκριμένα μέτρα που έχουν συμπεριληφθεί στο Αναθεωρημένο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015. Η Τράπεζα έχει ήδη επιτύχει περιορισμό του κόστους καταθέσεων στην Ελλάδα που συνάδει με τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης.
- **Δείκτης δανείων προς καταθέσεις:** Περιορισμός του λόγου δανείων (μετά από προβλέψεις) προς καταθέσεις για τις δραστηριότητες της Τράπεζας στην Ελλάδα στο μέγιστο όριο του 115% στο τέλος του 2018 (30 Ιουνίου 2017: 85,0%).
- **Πώληση ασφαλιστικών δραστηριοτήτων:** Τον Ιούνιο του 2017, η Τράπεζα προχώρησε σε συμφωνία με την EXIN για την πώληση του 75,00% των μετοχών της Εθνικής Ασφαλιστικής με συνολικό τίμημα ύψους €718,3 εκατ. Η Τράπεζα θα διατηρήσει το 25,00% των μετοχών της Εθνικής Ασφαλιστικής.
- **Μείωση χαρτοφυλακίου χρεογράφων:** Η Τράπεζα θα προχωρήσει σε μείωση των επενδύσεων σε μετοχές, ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης και υβριδικά ομόλογα. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα έχει προχωρήσει σε σημαντική μείωση του εν λόγω χαρτοφυλακίου, από €184 εκατ. στις 30 Ιουνίου του 2013 σε €27 εκατ. στις 30 Ιουνίου 2017.
- **Πώληση των Private Equity Funds:** Η πώληση ολοκληρώθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2016.

Αναφορικά με τις δραστηριότητες του εξωτερικού, οι Δεσμεύσεις που σχετίζονται με την Τράπεζα αφορούν κατά κύριο λόγο στα εξής:

- **Πώληση Finansbank.** Την 15 Ιουνίου 2016, ολοκληρώθηκε η πώληση του 100% της συμμετοχής στη Finansbank. Σε συνέχεια της ολοκλήρωσης αυτής, η ΕΤΕ στις 15 Δεκεμβρίου 2016, προχώρησε στην πλήρη αποπληρωμή των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών («CoCos»).
- **Πώληση των δραστηριοτήτων εξωτερικού:** Η Τράπεζα θα προχωρήσει στη μείωση των δραστηριοτήτων της στο εξωτερικό, τόσο ορισμένων θυγατρικών όσο και ορισμένων καταστημάτων εξωτερικού. Τον Ιούνιο του 2017, η Τράπεζα ολοκλήρωσε την πώληση του 99,91% της συμμετοχής της στην UBB (Βουλγαρία) και το 100% της συμμετοχής της στην Interlease E.A.D. (Βουλγαρία) στην KBC Bank (Βέλγιο). Επιπρόσθετα, τον Δεκέμβριο του 2016, η Τράπεζα υπέγραψε σύμβαση για την πώληση της θυγατρικής της εταιρείας South African Bank of Athens Ltd (“S.A.B.A.”). Επιπρόσθετα, στον Ιούλιο και τον Αύγουστο του 2017, η Τράπεζα υπέγραψε συμβάσεις για την πώληση του 99,28% της θυγατρικής της Banca Romaneasca S.A. και το 100,00% των θυγατρικών της στην Σερβία Vojvodjanska Banka a.d. Novi Sad, NBG Leasing d.o.o. Belgrade και NBG Services d.o.o. Belgrade στην OTP Bank Plc (Ουγγαρία). Οι εν λόγω πωλήσεις αναμένονται να ολοκληρωθούν στο τέλος του 2017, καθώς υπόκειται στις εγκρίσεις των αρμόδιων κανονιστικών αρχών και αρχών ανταγωνισμού.

Οι λοιπές Δεσμεύσεις αφορούν στα κάτωθι:

- **Πολιτική Επενδύσεων:** Η Τράπεζα δεν θα επενδύει σε υψηλού κινδύνου χρεόγραφα, πλην κάποιων εξαιρέσεων.

⁹ Δεν περιλαμβάνεται η Εθνική Ασφαλιστική.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

- **Μέγιστος Μισθός:** Περιορισμός σε ένα ανώτερο όριο του μισθολογικού πακέτου των υπαλλήλων και στελεχών της Τράπεζας (συμπεριλαμβανομένου του μισθού, της ασφαλιστικής εισφοράς και του μπόνους).
- **Επιμήκυνση δεσμεύσεων:** Η Τράπεζα θα συνεχίσει να υλοποιεί τις δεσμεύσεις αναφορικά με την Εταιρική Διακυβέρνηση και τις Εμπορικές Λειτουργίες (commercial operations), όπως αυτές έχουν κατατεθεί από το Ελληνικό Δημόσιο στις 20 Νοεμβρίου 2012, μέχρι και το τέλος της περιόδου του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης.

Η υλοποίηση των δεσμεύσεων που προβλέπονται στο Σχέδιο Αναδιάρθρωσης 2015 παρακολουθείται από τον Επίτροπο Παρακολούθησης.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Τα γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού περιγράφονται στις Σημειώσεις 2.2 και 9.

Διαχείριση κινδύνων

Ο Όμιλος ως οργανισμός που δραστηριοποιείται σε ένα ταχύτατα αναπτυσσόμενο και μεταβαλλόμενο περιβάλλον, αναγνωρίζει την έκθεσή του σε τραπεζικούς κινδύνους και την ανάγκη αποτελεσματικής διαχείρισής τους. Η διαχείριση και ο έλεγχος των κινδύνων αυτών αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της δέσμευσης του Ομίλου να επιδιώκει σταθερά υψηλές αποδόσεις για τους μετόχους του.

Πιστωτικός κίνδυνος

Πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημίας εξαιτίας αδυναμίας του αντισυμβαλλομένου να ανταποκριθεί στους όρους και στις συμβατικές του υποχρεώσεις. Προέρχεται από τις δανειοδοτικές καθώς και άλλες δραστηριότητες που δημιουργούν έκθεση σε κίνδυνο αθέτησης, όπως οι δραστηριότητες του Ομίλου σε χρηματιστηριακές αγορές, αγορές κεφαλαίου και εκκαθαρίσεις συναλλαγών. Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο σημαντικότερος κίνδυνος που αντιμετωπίζει ο Όμιλος. Οι διαδικασίες διαχείρισής του διενεργούνται ξεχωριστά από την Τράπεζα και κάθε μία από τις θυγατρικές της. Οι διαδικασίες διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου που εφαρμόζονται από τις θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου, συντονίζονται κεντρικά από τη Διεύθυνση Ελέγχου και Δομής Κινδύνων.

Οι πιστοδοτικές διαδικασίες του Ομίλου περιλαμβάνουν:

- Κριτήρια πιστοδοτήσεων σαφώς προσδιορισμένα βάσει της συγκεκριμένης αγοράς, του δανειολήπτη ή αντισυμβαλλομένου, καθώς και του σκοπού, του είδους της χρηματοδότησης και της πηγής αποπληρωμής.
- Όρια πιστοδοτήσεων τα οποία προβλέπουν την ομαδοποίηση και τη σύγκριση σε διάφορα επίπεδα διαφορετικών μορφών έκθεσης σε κίνδυνο.
- Θεσμοθετημένες και σαφώς οριοθετημένες διαδικασίες έγκρισης νέων πιστοδοτήσεων, καθώς και αναδιάρθρωσης, ανανέωσης και αναχρηματοδότησης των υφιστάμενων.

Ο Όμιλος τηρεί διαδικασίες υποστήριξης, μέτρησης και παρακολούθησης των πιστοδοτήσεων σε συνεχή βάση, στις οποίες περιλαμβάνονται ειδικότερα:

- Τεκμηριωμένες πολιτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου.
- Εσωτερικά συστήματα πιστοληπτικής διαβάθμισης.
- Συστήματα πληροφορικής και αναλυτικές τεχνικές που εξασφαλίζουν τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου για όλες τις σχετικές δραστηριότητες.

Οι εσωτερικές δικλίδες ασφαλείας του Ομίλου για τις διαδικασίες που σχετίζονται με πιστωτικό κίνδυνο περιλαμβάνουν:

- Κατάλληλη διαχείριση των λειτουργιών πιστοδοτήσεων.
- Τακτικές και έγκαιρες διορθωτικές ενέργειες για τη διαχείριση των προβληματικών πιστοδοτήσεων.
- Ανεξάρτητη και συνεχή αξιολόγηση των διαδικασιών διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου από τη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, ειδικότερα όσον αφορά τα συστήματα/υποδείγματα διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου που εφαρμόζονται στον Όμιλο.

Η ενεργή διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου επιτυγχάνεται μέσω:

- Της εφαρμογής κατάλληλων ορίων πιστωτικού ανοίγματος έναντι μεμονωμένων πιστούχων, ομίλων πιστούχων, κλάδων οικονομικής δραστηριότητας κ.α.
- Της χρήσης τεχνικών μείωσης πιστωτικού κινδύνου (εξασφαλίσεις, εγγυήσεις).
- Της προσαρμοσμένης στον κίνδυνο τιμολόγησης των διαφόρων προϊόντων και υπηρεσιών.

Από το 2008, η Τράπεζα ακολουθεί την Προσέγγιση Εσωτερικών Διαβαθμίσεων για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι πιστωτικού κινδύνου για τα χαρτοφυλάκια επιχειρηματικών δανείων, δανείων μικρομεσαίων επιχειρήσεων λιανικής και στεγαστικών δανείων, που αποτελούν πάνω από το 80% του συνόλου των δανειακών ανοιγμάτων του τραπεζικού της χαρτοφυλακίου σε ατομική βάση.

Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο υφιστάμενος ή ενδεχόμενος κίνδυνος επί των αποτελεσμάτων και του κεφαλαίου λόγω δυσμενών μεταβολών στα επιτόκια, στις τιμές μετοχών και εμπορευμάτων, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, καθώς και στη μεταβλητότητά αυτών. Ο Όμιλος διατηρεί περιορισμένη συναλλακτική δραστηριότητα με στόχο τη βελτίωση της κερδοφορίας του και των υπηρεσιών που παρέχει στην πελατεία του. Η δραστηριότητα αυτή συνεπάγεται την ανάληψη κινδύνου αγοράς, τον οποίο ο Όμιλος επιδιώκει να εντοπίζει, να εκτιμά, να παρακολουθεί και να διαχειρίζεται αποτελεσματικά μέσα από ένα πλαίσιο αρχών, διαδικασιών μέτρησης και ορίων, το οποίο διέπει όλες του τις συναλλαγές. Οι σημαντικότερες κατηγορίες κινδύνου αγοράς για τον Όμιλο είναι ο επιτοκιακός, ο μετοχικός και ο συναλλαγματικός κίνδυνος.

Ο **επιτοκιακός κίνδυνος** αφορά στον κίνδυνο πιθανής ζημίας στο χαρτοφυλάκιο του Ομίλου εξαιτίας δυσμενών μεταβολών στις καμπύλες επιτοκίων και πηγάζει, κυρίως, από τις θέσεις σε παράγωγα επιτοκιακά προϊόντα, εξωχρηματοστηριακά και διαπραγματεύσιμα σε οργανωμένες αγορές, καθώς και από το εμπορικό και διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο χρεογράφων που διαθέτει.

Σε επίπεδο Ομίλου, η σημαντικότερη πηγή επιτοκιακού κινδύνου είναι η Τράπεζα. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα δραστηριοποιείται στην αγορά εξωχρηματοστηριακών παράγωγων προϊόντων, με τη σύναψη συμβάσεων ανταλλαγής επιτοκίων στο ίδιο ή διαφορετικό νόμισμα, απλής και σύνθετης δομής. Οι εν λόγω συμβάσεις χρησιμοποιούνται τόσο ως μέσα αντιστάθμισης του επιτοκιακού κινδύνου, όσο και για την αποκόμιση κερδών. Επιπλέον, αναλαμβάνει θέσεις σε Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης επί χρεογράφων και επιτοκίων, κυρίως για σκοπούς αντιστάθμισης και σε μικρότερο βαθμό για την αποκόμιση κερδών. Τέλος, η Τράπεζα διατηρεί χαρτοφυλάκιο σε έντοκα γραμμάτια και ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου και κρατικά ομόλογα χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε εκδόσεις του ΕΤΧΣ, καθώς και περιορισμένες θέσεις σε ελληνικές και διεθνείς εταιρικές εκδόσεις.

Ο **μετοχικός κίνδυνος** αφορά στον κίνδυνο πιθανών ζημιών στο χαρτοφυλάκιο μετοχών και μετοχικών παραγώγων του Ομίλου από δυσμενείς μεταβολές στις τιμές των μετοχών και των μετοχικών δεικτών. Ο Όμιλος κατέχει θέσεις σε μετοχές, η πλειοψηφία των οποίων διαπραγματεύονται στο Χρηματιστήριο Αθηνών («Χ.Α.»), και σε παράγωγα προϊόντα επί μετοχών και μετοχικών δεικτών που διαπραγματεύονται στο Χ.Α., καθώς και σε διεθνή χρηματιστήρια. Οι μετοχές ταξινομούνται στο εμπορικό και στο διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο του Ομίλου. Τα παράγωγα προϊόντα επί μετοχών και μετοχικών δεικτών χρησιμοποιούνται αφενός για την αποκόμιση κερδών και αφετέρου για την αντιστάθμιση του κινδύνου ο οποίος προέρχεται από το χαρτοφυλάκιο μετοχών του Ομίλου, καθώς και από τα προϊόντα που διατίθενται στην πελατεία και είναι συνδεδεμένα με την απόδοση κάποιας μετοχής ή κάποιου μετοχικού δείκτη. Σε μικρότερο βαθμό, ο Όμιλος διενεργεί συναλλαγές σε εξωχρηματοστηριακά παράγωγα προϊόντα επί μετοχών και μετοχικών δεικτών, είτε για την αποκόμιση κερδών, είτε για σκοπούς αντιστάθμισης.

Ο **συναλλαγματικός κίνδυνος** είναι ο κίνδυνος που αφορά στην ενδεχόμενη ζημία λόγω δυσμενών μεταβολών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Η ανοικτή συναλλαγματική θέση της Τράπεζας προκύπτει κυρίως από τις τρέχουσες (spot) και προθεσμιακές συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και διακρίνεται σε εμπορική και δομική. Η δομική ανοικτή συναλλαγματική θέση περιλαμβάνει όλα τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις της Τράπεζας σε ξένο νόμισμα (για παράδειγμα δάνεια, καταθέσεις κ.α.), καθώς και τις συναλλαγές σε συναλλαγμα που διενεργεί η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματαγοράς. Εκτός της Τράπεζας, ο συναλλαγματικός κίνδυνος τον οποίο αναλαμβάνουν οι λοιπές θυγατρικές είναι αμελητέος.

Για την αποτελεσματική διαχείριση του Κινδύνου Αγοράς, η Τράπεζα υπολογίζει σε καθημερινή βάση τη Μέγιστη Δυνητική Ζημία («ΜΔΖ») τόσο του συνολικού, όσο και των επιμέρους κινδύνων (επιτοκιακό, μετοχικό, συναλλαγματικό) οι οποίοι απορρέουν από το Εμπορικό και το Διαθέσιμο προς Πώληση χαρτοφυλάκιο της, μέσω του συστήματος RiskWatch, της εταιρείας Algorithmics (πλέον IBM). Ο υπολογισμός αφορά σε χρονικό ορίζοντα μίας ημέρας και διάστημα εμπιστοσύνης 99%. Οι σημαντικότερες κατηγορίες κινδύνου αγοράς για την Τράπεζα είναι ο επιτοκιακός, ο μετοχικός και ο συναλλαγματικός κίνδυνος.

Για τον έλεγχο και τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων της Τράπεζας, έχει θεσπιστεί πλαίσιο ορίων ΜΔΖ. Τα όρια καθορίστηκαν με βάση τη διάθεση για ανάληψη κινδύνου της Τράπεζας και αφορούν τόσο στους επιμέρους κινδύνους (επιτοκιακό, μετοχικό, συναλλαγματικό), όσο και στο συνολικό κίνδυνο αγοράς του Εμπορικού και του Διαθέσιμου προς Πώληση χαρτοφυλακίου της.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία του εσωτερικού υποδείγματος μέτρησης του κινδύνου αγοράς, η Τράπεζα εφαρμόζει καθημερινά πρόγραμμα δοκιμαστικού εκ των υστέρων ελέγχου (backtesting). Ο έλεγχος, σύμφωνα τον ισχύοντα Κανονισμό Εποπτείας Πιστωτικών Ιδρυμάτων 575/2013, εφαρμόζεται στα στοιχεία μόνο του εμπορικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας και συνίσταται στη σύγκριση των υποθετικών και πραγματικών ημερήσιων μεταβολών στην αξία του χαρτοφυλακίου, με τις αντίστοιχες εκτιμήσεις της ΜΔΖ. Σε περίπτωση κατά την οποία οι ζημίες υπερβαίνουν την εκτίμηση της ΜΔΖ, τότε υπάρχει «υπέρβαση» και ενημερώνονται οι εποπτικές αρχές το αργότερο εντός 5 εργάσιμων ημερών.

Η εκτίμηση της ΜΔΖ αναφέρεται σε «κανονικές» συνθήκες αγοράς. Ωστόσο, είναι απαραίτητη η συμπληρωματική ανάλυση για την εκτίμηση της ζημίας που ενδέχεται να υποστεί η Τράπεζα σε ακραίες και ασυνήθιστες συνθήκες. Για το λόγο αυτό, διενεργείται σε εβδομαδιαία βάση άσκηση προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης (stress testing), επί του Εμπορικού και του Διαθέσιμου προς Πώληση χαρτοφυλακίου της Τράπεζας. Τα σενάρια που εφαρμόζονται αφορούν στους τρεις σημαντικότερους κινδύνους που ενέχει το χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας: επιτοκιακό, μετοχικό και συναλλαγματικό κίνδυνο.

Κίνδυνος Ρευστότητας

Ως κίνδυνος ρευστότητας ορίζεται ο υφιστάμενος ή μελλοντικός κίνδυνος επί των αποτελεσμάτων και του κεφαλαίου ο οποίος απορρέει από την αδυναμία του οργανισμού να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όταν αυτές καταστούν πληρωτέες, χωρίς να υποστεί σημαντικές ζημιές.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Αντικατοπτρίζει την πιθανότητα οι ταμειακές εκροές να μην καλύπτονται επαρκώς από ταμειακές εισροές, λαμβάνοντας υπόψη μη αναμενόμενες καθυστερήσεις σε αποπληρωμές (term liquidity risk), ή αναλήψεις υψηλότερες των αναμενόμενων (withdrawal / call risk). Ο κίνδυνος ρευστότητας περιλαμβάνει τον κίνδυνο μη αναμενόμενων αυξήσεων στο κόστος χρηματοδότησης των περιουσιακών στοιχείων σε αντίστοιχες διάρκειες και επιτόκια, καθώς και τον κίνδυνο να μην είναι δυνατή η ρευστοποίηση θέσεων έγκαιρα και με εύλογους όρους.

Τα εκτελεστικά και ανώτατα στελέχη της διοίκησης έχουν την ευθύνη για την εφαρμογή της στρατηγικής κινδύνου ρευστότητας που εγκρίνεται από την Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και για τη διαμόρφωση κατάλληλων πολιτικών, μεθόδων και διαδικασιών για τον εντοπισμό, τη μέτρηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο του κινδύνου ρευστότητας, που ανταποκρίνονται στη φύση και στην πολυπλοκότητα των εργασιών της Τράπεζας. Τα εκτελεστικά και ανώτατα στελέχη της διοίκησης ενημερώνονται σε καθημερινή βάση για τα τρέχονα επίπεδα έκθεσης σε κίνδυνο ρευστότητας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το προφίλ κινδύνου ρευστότητας του Ομίλου παραμένει εντός των εγκεκριμένων ορίων.

Επιπλέον, λαμβάνουν καθημερινά μία αναφορά ρευστότητας, στην οποία παρουσιάζονται αναλυτικά οι πηγές χρηματοδότησης του Ομίλου και τα διαθέσιμα, μη αναχρηματοδοτηθέντα, περιουσιακά στοιχεία. Τέλος, η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού-Παθητικού παρακολουθεί τα ανοίγματα στις ημερομηνίες λήξης των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων, καθώς και των χρηματοδοτικών απαιτήσεων, βάσει διαφόρων παραδοχών, συμπεριλαμβανομένων των συνθηκών που δύνανται να έχουν δυσμενή επίδραση στη δυνατότητα της Τράπεζας να ρευστοποιήσει επενδύσεις και θέσεις του εμπορικού χαρτοφυλακίου καθώς και στη δυνατότητα πρόσβασής της στις αγορές κεφαλαίου. Σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα παρακολουθείται ο δείκτης «Δάνεια προς Καταθέσεις», ο οποίος στις 30 Ιουνίου 2017 ανέρχονταν σε 85,0% και 85,5%, σε επίπεδο χώρας (Ελλάδα) και Ομίλου, αντίστοιχα.

Εφόσον η διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας αποσκοπεί στην διασφάλιση της ορθής εκτίμησης του εν λόγω κινδύνου σε επίπεδο Ομίλου και της διατήρησής του σε αποδεκτά επίπεδα, ακόμη και υπό δυσμενείς συνθήκες, ο Όμιλος θα πρέπει να έχει πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίου για την κάλυψη των αναγκών της πελατειακής του βάσης, των υποχρεώσεων του που καθίστανται πληρωτέες και των λοιπών κεφαλαιακών του αναγκών, διατηρώντας ταυτόχρονα τα απαραίτητα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία προς ενεχυρίαση για άντληση χρηματοδότησης. Συμπληρωματικά του πλαισίου διαχείρισης ρευστότητας της Τράπεζας, οι υπόλοιπες θυγατρικές του Ομίλου διατηρούν ένα απόθεμα επιπλέον εγγυήσεων υψηλότερο του 10% των συνολικών τους καταθέσεων, το οποίο διασφαλίζει την αυτοχρηματοδότησή τους σε περίπτωση εγχώριας κρίσης.

Οι κύριες πηγές ρευστότητας της Τράπεζας είναι οι καταθέσεις, η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα - μέσω των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης («MROs») και των στοχευμένων πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης («TLTROs») με την ΕΚΤ, καθώς και μέσω του ΕΛΑ και οι συμφωνίες επαναγοράς τίτλων (repos) με σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα («Π.Ι.») του εξωτερικού. Η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και οι συναλλαγές repos πραγματοποιούνται με την παραχώρηση εξασφαλίσεων κυρίως ομολόγων ΕΤΧΣ/ΕΜΣ, καθώς και ομολόγων και Εντόκων Γραμματίων έκδοσης Ελληνικού Δημοσίου και εταιρικών δανείων υψηλής διαβάθμισης. Η χρηματοδότηση μέσω του ΕΛΑ πραγματοποιείται με την παραχώρηση εξασφαλίσεων κυρίως δανείων, καθώς και καλυμμένων ομολογιών που έχει εκδώσει η Τράπεζα.

17

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2017, το προφίλ ρευστότητας της Τράπεζας βελτιώθηκε, κυρίως λόγω του περιορισμού της χρηματοδότησής της από το Ευρωσύστημα, και ειδικότερα από το μηχανισμό ΕΛΑ. Στις 30 Ιουνίου 2017, η συνολική έκθεση στο Ευρωσύστημα διαμορφώθηκε σε €8,4 δισ., καταγράφοντας μείωση ύψους €3,9 δισ. σε σύγκριση με την αντίστοιχη έκθεση στις 31 Δεκεμβρίου 2016. Ειδικότερα, η χρηματοδότηση από την ΕΚΤ ανήλθε σε €4,6 δισ., ενώ μέσω του μηχανισμού ΕΛΑ σε €3,8 δισ., μειωμένη περίπου κατά €2,2 δισ. και €1,7 δισ., αντίστοιχα. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στην πώληση ομολόγων έκδοσης ΕΜΣ ύψους €3,4 δισ., στα πλαίσια των βραχυπρόθεσμων μέτρων ελάφυνσης του ελληνικού δημόσιου χρέους, καθώς επίσης και στην πώληση των θυγατρικών εταιριών UBB και Interlease E.A.D. έναντι €0,7 δισ. Επιπλέον, η χρηματοδότηση της Τράπεζας από τη διαπραγματευτική αγορά, μέσω συναλλαγών repos με Π.Ι. του εξωτερικού, παρέμεινε περίπου στα ίδια επίπεδα και διαμορφώθηκε σε €4,5 δισ. Τέλος, οι πελατειακές καταθέσεις της Τράπεζας σημείωσαν οριακή πτώση κατά €0,7 δισ. σε σύγκριση με την 31 Δεκεμβρίου 2016 και ανήλθαν σε €36,7 δισ. στις 30 Ιουνίου 2017.

Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, το κόστος χρηματοδότησης της Τράπεζας παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητο, σε σύγκριση με το αντίστοιχο επίπεδο στις 31 Δεκεμβρίου 2016 και διαμορφώθηκε σε 0,48%, στις 30 Ιουνίου 2017. Τέλος, την ίδια περίοδο, το απόθεμα επιπλέον εγγυήσεων που διέθετε η Τράπεζα αυξήθηκε κατά €0,6 δισ. και ανήλθε στο ποσό των €10,3 δισ., στις 30 Ιουνίου 2017. Εξ' αυτών, €0,1 δισ. αφορούσαν σε εγγυήσεις αποδεκτές προς χρηματοδότηση από την ΕΚΤ και €9,6 δισ. σε εγγυήσεις για άντληση επιπλέον ρευστότητας από τον μηχανισμό ΕΛΑ, ενώ €0,1 δισ. αφορούσαν σε εγγυήσεις για χρηματοδότηση μέσω repos με Π.Ι. και τα υπόλοιπα €0,6 δισ. είτε σε ταμειακά διαθέσιμα, είτε σε ποσά κατατεθειμένα σε λογαριασμούς ανταποκριτών ("nostro accounts").

Κίνδυνος Αντισυμβαλλομένου

Ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου σε επίπεδο Ομίλου προέρχεται από τις συναλλαγές σε εξωχρηματοπιστηριακά παράγωγα προϊόντα και από τις λοιπές διαπραγματευτικές συναλλαγές χρηματοδότησης, με ή χωρίς εξασφάλιση, και έγκειται στην αδυναμία του αντισυμβαλλομένου να τηρήσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις. Για την αποτελεσματική διαχείριση του εν λόγω κινδύνου, η Τράπεζα έχει θεσπίσει πλαίσιο ορίων αντισυμβαλλομένου, για τον καθορισμό και την παρακολούθηση του οποίου την ευθύνη έχει η Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών και Λειτουργικών Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου («Δ.Δ.Χ.Λ.Κ.Τ.&Ο»).

Τα όρια κινδύνου αντισυμβαλλομένου καθορίζονται βάσει της πιστοληπτικής διαβάθμισης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και την κατηγορία προϊόντος. Οι πιστοληπτικές διαβαθμίσεις παρέχονται από τους διεθνώς αναγνωρισμένους οίκους αξιολόγησης Moody's και Standard & Poor's. Σύμφωνα με την πολιτική της Τράπεζας, σε περίπτωση που οι οίκοι διαφωνούν ως προς την πιστοληπτική αξιολόγηση ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, λαμβάνεται υπόψη η χαμηλότερη διαβάθμιση.

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Τα όρια αντισυμβαλλομένου καλύπτουν όλα τα χρηματοοικονομικά προϊόντα στα οποία δραστηριοποιείται η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων και Χρηματαγοράς στη διατραπεζική αγορά. Το πλαίσιο ορίων αναθεωρείται σε ετήσια βάση, σύμφωνα με τις επιχειρηματικές ανάγκες της Τράπεζας και τις επικρατούσες συνθήκες στις διεθνείς και εγχώριες χρηματοοικονομικές αγορές. Παρόμοια δομή ορίων για τη διαχείριση του κινδύνου αντισυμβαλλομένου εφαρμόζεται από όλες τις θυγατρικές του Ομίλου.

Η εκτίμηση της έκθεσης σε κίνδυνο αντισυμβαλλομένου εξαρτάται από τον τύπο του χρηματοοικονομικού προϊόντος. Για διατραπεζικές τοποθετήσεις, η έκθεση σε κίνδυνο ισούται με την ονομαστική αξία κάθε συναλλαγής. Για εξωχρηματιστηριακές συναλλαγές, η έκθεση σε κίνδυνο αντισυμβαλλομένου υπολογίζεται με βάση τους Συντελεστές Πιστωτικού Ισοδυνάμου που αντιστοιχούν στον τύπο της συναλλαγής, τη διάρκεια της και την ύπαρξη διαδικασιών συμψηφισμού και ανταλλαγής εγγυήσεων.

Ο Όμιλος, με στόχο τον περιορισμό του εν λόγω κινδύνου, τυποποιεί τις συναλλαγές του με τους αντισυμβαλλομένους μέσω συμβάσεων International Swaps and Derivatives Association, ISDA και Global Master Repurchase Agreement («GMRA»), οι οποίες εμπεριέχουν όλους τους απαιτούμενους όρους σχετικά με τον συμψηφισμό των εκατέρωθεν απαιτήσεων και υποχρεώσεων και την παροχή των αναγκαίων εξασφαλίσεων μεταξύ των αντισυμβαλλομένων. Επιπρόσθετα, έχει συνάψει με σχεδόν το σύνολο των αντισυμβαλλομένων του που είναι πιστωτικά ιδρύματα, συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (Credit Support Annexes, «CSA»). Με τις συμβάσεις αυτές τίθενται οι όροι και διασφαλίζεται η έκθεση στον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου μέσω της αμοιβαίας παροχής εξασφαλίσεων (μετρητά ή χρεωστικοί τίτλοι), σε ημερήσια βάση, σύμφωνα με την τρέχουσα αξία των συναλλαγών.

Ο Όμιλος αποφεύγει να αναλαμβάνει θέσεις σε παράγωγα προϊόντα, των οποίων οι αξίες των υποκείμενων στοιχείων έχουν υψηλό βαθμό συσχέτισης με την πιστοληπτική ποιότητα του αντισυμβαλλομένου (wrong-way-risk).

Λειτουργικός κίνδυνος

Λειτουργικός κίνδυνος ορίζεται ως ο κίνδυνος ζημίας που απορρέει εξαιτίας ανεπάρκειας ή αποτυχίας εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων, ανθρώπινου παράγοντα ή εξωτερικών γεγονότων.

Ο Όμιλος, αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα του λειτουργικού κινδύνου, έχει θεσπίσει και τηρεί από το 2006 ένα υψηλής ποιότητας πλαίσιο για τη διαχείρισή του, το οποίο καλύπτει όλο το εύρος των δραστηριοτήτων του. Η εφαρμογή του πλαισίου διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου σε επίπεδο Ομίλου υποστηρίζεται μηχανογραφικά, από το 2009, μέσω του συστήματος OpVar της εταιρείας Algorithmics (πλέον IBM). Το εν λόγω σύστημα καλύπτει όλο το πλαίσιο διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου και συγκεκριμένα τη διαδικασία Συλλογής Ζημιογόνων Γεγονότων, την ετήσια εφαρμογή της διαδικασίας Αυτοαξιολόγησης Κινδύνων και του συναφούς Περιβάλλοντος Ελέγχου, τη θέσπιση και παρακολούθηση Βασικών Δεικτών Κινδύνου, το έργο της Ανάλυσης Σεναρίων, καθώς και την υλοποίηση Σχεδίων Δράσης.

Για τον υπολογισμό του εποπτικού κεφαλαίου έναντι του λειτουργικού κινδύνου, η Τράπεζα ακολουθεί την Τυποποιημένη Προσέγγιση, τόσο σε ατομική όσο και σε ενοποιημένη βάση.

Κίνδυνος επιτοκίων στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο

Ο Όμιλος διαχειρίζεται συστηματικά τον επιτοκιακό κίνδυνο που αφορά στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο μέσω:

- Αναλύσεων των ανοιγμάτων ρευστότητας και επαναπροσδιορισμού επιτοκίων.
- Μετρήσεων ευαισθησίας της αξίας των ιδίων κεφαλαίων και του καθαρού εσόδου από τόκους σε πιθανές και ακραίες μεταβολές των επιτοκίων.

Κίνδυνος που σχετίζεται με την αναγνώριση σημαντικού μέρους των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων ως εποπτικά κεφάλαια ή ως στοιχείο ενεργητικού

Στον υπολογισμό των δεικτών κεφαλαίου και κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου, ο Όμιλος συμπεριλαμβάνει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις («ΑΦΑ»). Την 30 Ιουνίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016, το ποσό των ΑΦΑ του Ομίλου εξαιρουμένου του ΑΦΑ που αναταξινομήθηκε ως προοριζόμενο προς πώληση, ήταν €4,9 δισ.

Η Τράπεζα διενεργεί επανεκτίμηση της αξίας των ΑΦΑ σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, η οποία ενδέχεται να οδηγήσει σε μείωση των ΑΦΑ στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης και κατά συνέπεια σε μείωση της αξίας των ΑΦΑ που περιλαμβάνονται στα εποπτικά κεφάλαια του Ομίλου.

Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 προβλέπει ότι οι ΑΦΑ που αναγνωρίζονται για σκοπούς ΔΠΧΑ, στηρίζονται στην μελλοντική κερδοφορία και προκύπτουν από προσωρινές διαφορές ενός πιστωτικού ιδρύματος και υπερβαίνουν συγκεκριμένα όρια πρέπει να αφαιρούνται από το Κεφάλαιο Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 (CET1) του ιδρύματος. Η εν λόγω αφαίρεση εφαρμόζεται σταδιακά μέχρι το 2019. Ωστόσο, ως μέτρο άμβλυνσης των συνεπειών της απομείωσης, το άρθρο 27Α του Ν. 4172/2013, όπως τροποποιήθηκε από τον Ν. 4302/2014, παράγραφος 1, άρθρο 23 και περαιτέρω τροποποιήθηκε από τον Ν. 4340/2015 άρθρο 4 (Νόμος Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων, «Νόμος ΑΦΑ») επιτρέπει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στα πιστωτικά ιδρύματα να μετατρέπουν τις ΑΦΑ που προέκυψαν από αναπόσβεστες ζημιές της Συμμετοχής του Ιδιωτικού Τομέα στην ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου («PSI»), καθώς επίσης και από συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου οι οποίες έχουν λογιστεί μέχρι την 30 Ιουνίου 2015 για σκοπούς ΔΠΧΑ (οι «επιλέξιμες ΑΦΑ» ή «ΑΦΠ») σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (οι «Φορολογικές Πιστώσεις»).

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Την 29 Μαρτίου 2017 ψηφίστηκε ο Ν. 4465/2017, οι διατάξεις του οποίου τροποποίησαν περαιτέρω τα άρθρα 27 και 27Α του Ν. 4172/2013, ως ακολούθως:

Οι τροποποιήσεις του άρθρου 27 εισάγουν περίοδο απόσβεσης 20 ετών για ζημίες που προέρχονται από διαγραφές δανείων ως συνέπεια διακανονισμού ή ρύθμισης και για οριστικές ζημίες που απορρέουν από πωλήσεις δανείων.

Τροποποιήσεις του άρθρου 27Α: Επεκτείνει τον σκοπό του άρθρου 27Α και περιλαμβάνει, πέραν των ζημιών του PSI και των προβλέψεων απομείωσης δανείων και τις ακόλουθες κατηγορίες προσωρινών διαφορών: i) ζημίες προερχόμενες από οριστική διαγραφή ή από πώληση δανείων και ii) λογιστικές διαγραφές, οι οποίες τελικά θα οδηγήσουν σε οριστικές διαγραφές και ζημίες από πώληση. Επιπλέον, προβλέπεται ότι οι Φορολογικές Πιστώσεις δεν μπορούν να υπερβούν τον φόρο που αντιστοιχούσε στις σωρευμένες προβλέψεις που είχαν λογιστεί την 30 Ιουνίου 2015, μείον: (α) κάθε οριστική και εκκαθαρισμένη φορολογική πίστωση σε περίπτωση που σε μία χρήση προέκυψε λογιστική ζημία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 27Α και η οποία αφορά τις ανωτέρω σωρευμένες προβλέψεις, (β) το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί σε οποιοσδήποτε μεταγενέστερες ειδικές προβλέψεις, οι οποίες αφορούν τις ανωτέρω σωρευμένες προβλέψεις και (γ) το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στην ετήσια απόσβεση της χρεωστικής διαφοράς η οποία αφορά τις ανωτέρω προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου.

Την 18 Μαΐου 2017 ψηφίστηκε ο Ν.4472/2017, ο οποίος επιβάλλει στα πιστωτικά ιδρύματα ετήσια προμήθεια 1,5% επί του υπερβάλλοντος ποσού της εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, όπως αυτό προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ του φορολογικού συντελεστή που εφαρμόζεται βάσει του Ν.4336/2015 αναδρομικά από 1 Ιανουαρίου 2015 (29%) και του φορολογικού συντελεστή που ίσχυε στις 30 Ιουνίου 2015 (26%). Ο νόμος έχει αναδρομική ισχύ και επιβάλλεται επί της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης (που πληροί τα κριτήρια της οριστικής απαίτησης έναντι του Ελληνικού Δημοσίου) που αναγνωρίστηκε την 31 Δεκεμβρίου 2016. Η επιβάρυνση για την Τράπεζα 2^ο τρίμηνο 2017, ανέρχεται σε €13 εκατ. εκ των οποίων €9 εκατ. αφορούν το 2016 και €4 εκατ. το 1^ο εξάμηνο του 2017 και καταχωρήθηκε στα καθαρά λουπιά έσοδα/(έξοδα).

Την 30 Ιουνίου 2017, οι επιλέξιμες ΑΦΑ του Ομίλου ανήλθαν σε €4,8 δισ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €4,8 δισ.). Ως βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία των Φορολογικών Πιστώσεων συνίσταται η ύπαρξη λογιστικής ζημίας ξεκινώντας από την οικονομική χρήση 2016 και μετά, για την οποία Φορολογικές Πιστώσεις γεννώνται τον επόμενο χρόνο, ήτοι από το 2017. Οι Φορολογικές Πιστώσεις υπολογίζονται ως ποσοστό των λογιστικών μετά από φόρους ζημιών βάσει ΔΠΧΑ προς τα ίδια κεφάλαια (μη συμπεριλαμβανομένων των ζημιών της χρήσης) και το ποσοστό αυτό θα εφαρμοστεί στο υπόλοιπο των Επιλέξιμων ΑΦΑ ενός συγκεκριμένου έτους για να υπολογιστεί η Φορολογική Πίστωση που θα μετατραπεί στο έτος αυτό σε σχέση με το προηγούμενο φορολογικό έτος. Η νέα νομοθεσία επιτρέπει στα πιστωτικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένου του Ομίλου, να αντιμετωπίζουν τις επιλέξιμες ΑΦΑ ως μη «στηριζόμενες σε μελλοντική κερδοφορία» σύμφωνα με την CRD IV, και συνεπώς, αυτές οι επιλέξιμες ΑΦΑ δεν αφαιρούνται από το CET1, βελτιώνοντας έτσι την κεφαλαιακή θέση του πιστωτικού ιδρύματος.

Εάν οι κανονισμοί που διέπουν τη χρήση των ΑΦΠ, ως μέρος των εποπτικών κεφαλαίων του Ομίλου αλλάξουν, αυτό μπορεί να επηρεάσει την κεφαλαιακή βάση του Ομίλου και κατά συνέπεια και τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας. Την 30 Ιουνίου 2017, το 73,9% του Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών Κατηγορίας 1 του Ομίλου (CET1) αποτελούνταν από επιλέξιμες ΑΦΑ. Επιπροσθέτως, δεν είναι βέβαιο ότι οποιαδήποτε οριστική ερμηνεία των τροποποιήσεων που περιγράφονται παραπάνω δεν θα αλλάξει και κατά συνέπεια τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα δεν θα μπορέσουν να διατηρήσουν ορισμένες ΑΦΠ ως εποπτικά κεφάλαια. Εάν συντρέξει οποιοσδήποτε από τους παραπάνω κινδύνους, αυτό θα μπορούσε να έχει σημαντική δυσμενή επίπτωση στη δυνατότητα του Ομίλου να διατηρήσει επαρκή εποπτικά κεφάλαια, τα οποία με τη σειρά τους ενδεχομένως να καταστήσουν αναγκαία την έκδοση από τον Όμιλο επιπρόσθετων κεφαλαιακών μέσων που θα μπορέσουν να προσμετρηθούν στα εποπτικά κεφάλαια, να ρευστοποιήσει περιουσιακά στοιχεία, να περιορίσει την επιχειρηματική δραστηριότητά του ή να αναλάβει άλλες δράσεις, που ενδεχομένως να έχουν ουσιώδη αρνητική επίδραση στα λειτουργικά αποτελέσματα, τη χρηματοοικονομική κατάσταση του Ομίλου και τις προοπτικές του.

Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, στην ετήσια έκθεση του Δ.Σ., πρέπει να αναφέρονται οι πάσης φύσεως συναλλαγές μεταξύ της Τράπεζας και του Ομίλου με τα συνδεδεμένα μέρη, όπως αυτά ορίζονται στο ΔΛΠ 24, που πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια της οικονομικής χρήσης. Επίσης, απαιτείται από τα παραπάνω στοιχεία, να παρατίθενται διακριτά, οι συνολικές αμοιβές διευθυντικών στελεχών και μελών της διοίκησης, καθώς και οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις τους. Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται οι συναλλαγές της Τράπεζας με τις θυγατρικές της, ενώ δεν υπάρχουν σημαντικές συναλλαγές με τις συγγενείς.

Θυγατρικές (€ εκατ.)	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα	Τάξεως (καθαρό υπόλοιπο)
NBG Securities A.E.Π.Ε.Υ.	-	55	1	-	30
Εθνική Asset Management A.E.Δ.Α.Κ.	1	14	2	-	-
Εθνική Leasing A.E.	640	13	9	1	385
Εθνική Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Ακινήτων A.E.	-	1	-	-	-
Προνομιούχος A.E. Γενικών Αποθηκών Ελλάδος	-	19	-	1	-
NBG Greek Fund Ltd	-	6	-	-	-
NBG Bancassurance A.E. Ασφαλιστικής Πρακτόρευσης	-	-	1	-	-
The South African Bank of Athens Ltd (S.A.B.A.)	51	-	2	-	-
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ	11	7	1	-	27
NBG Management Services Ltd	117	-	2	-	-

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Θυγατρικές (€ εκατ.)	Απαιτήσεις	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Έξοδα	Τάξεως (καθαρό υπόλοιπο)
Storanska Banka A.D.-Skopje	32	-	-	-	-
United Bulgarian Bank A.D. - Sofia (UBB) (Όμιλος)	-	-	1	-	-
NBG International Ltd	-	7	-	-	-
NBG Finance Plc	-	55	-	-	-
Interlease E.A.D., Sofia	-	-	-	-	-
NBG Asset Management Luxembourg S.A.	-	10	-	-	-
Καινοτόμες Επιχειρήσεις Α.Ε. (I-Ven)	-	2	-	-	-
NBG Funding Ltd	-	19	-	-	-
Banca Romaneasca S.A.	473	11	1	1	379
Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική» (Όμιλος)	50	473	7	7	2
Grand Hotel Summer Palace A.E.	-	5	-	-	-
Εκπαιδευτικό Κέντρο Ε.Τ.Ε. Α.Ε.	-	-	-	-	-
ΚΑΔΜΟΣ Α.Ε.	-	-	-	-	-
ΔΙΟΝΥΣΟΣ Α.Ε.	-	-	-	-	-
Κτηματική Κατασκευαστική Α.Ε. «ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ»	-	-	-	-	1
ΠΡΟΤΥΠΟΣ Κτηματική Τουριστική Α.Ε.	-	-	-	-	-
Ελληνικά Τουριστικά Έργα	-	-	-	-	-
Εθνική Κτηματικής Εκμετάλλευσης Α.Ε.	3	-	-	-	-
NBG International Holdings B.V.	2	1	-	-	-
NBG Leasing IFN S.A.	3	-	-	-	-
Vojvodjanska Banka A.D. Novi Sad	22	3	1	-	-
NBG Leasing d.o.o. Belgrade	-	-	-	-	-
NBG Finance (Dollar) Plc	3	283	-	-	-
NBG Finance (Sterling) Plc	-	115	-	-	-
NBG Bank Malta Ltd	137	67	1	1	-
Εθνική Factors Α.Ε.	208	12	3	-	462
Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π.	9	5	-	34	1.523
Banka NBG Albania Sh.a.	8	-	-	-	-
Probank Α.Ε.Δ.Α.Κ.	-	-	-	-	-
Profinance Α.Ε.	-	1	-	-	-
Probank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	131	4	2	-	-
Probank Μεσίτες Ασφαλίσεων Α.Ε.	-	1	-	-	-
Bankteco Ε.Ο.Ο.Δ.	-	-	-	-	-
Σύνολο	1.901	1.189	34	45	2.809

Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε Σημείωση 16.

Αθήνα, 31 Αυγούστου 2017

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Λεωνίδας Ε. Φραγκιαδάκης

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Παράρτημα Εναλλακτικών Δεικτών Μέτρησης Απόδοσης

Οι ορισμοί των επιλεγμένων χρηματοοικονομικών δεικτών/μεγεθών του Ομίλου παρατίθενται ως ακολούθως:

Δείκτης Δάνεια προς Καταθέσεις	Προσαρμοσμένα δάνεια μετά από προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών διαιρούμενα με τις υποχρεώσεις προς πελάτες στο τέλος της περιόδου
Δείκτης Δανείων σε Καθυστέρηση +90 Ημερών	Προσαρμοσμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε καθυστέρηση διαιρεμένα με τα προσαρμοσμένα δάνεια προ πρόβλεψης απομείωσης κατά το τέλος της περιόδου
Δείκτης Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων	Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα προς προσαρμοσμένα δάνεια προ προβλέψεων στο τέλος της περιόδου
Δείκτης Κάλυψης Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων	Σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών προς μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα στο τέλος της περιόδου
Δείκτης Κάλυψης Δανείων σε Καθυστέρηση +90 Ημερών	Σωρευμένες προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών προς δάνεια σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών
Δείκτης Κόστους προς Έσοδα	Λειτουργικά έξοδα προς οργανικά έσοδα
Δείκτης Κυρίων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων ("CET1")	Κύρια βασικά ίδια κεφάλαια, όπως ορίζονται από τον κανονισμό (ΕΥ) 575/2013, με σταδιακή εφαρμογή των διατάξεων στα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού
Δείκτης Κυρίων Βασικών Ιδίων Κεφαλαίων με Πλήρη Εφαρμογή της Βασιλείας III ("CET1, CRD IV fully loaded")	Κύρια βασικά ίδια κεφάλαια, όπως ορίζονται από τον κανονισμό (ΕΥ) 575/2013, χωρίς τη σταδιακή εφαρμογή των διατάξεων στα σταθμισμένα στοιχεία Ενεργητικού
Καθαρό Επιτοκιακό Περιθώριο	Καθαρά έσοδα από τόκους ετησιοποιημένα προς το μέσο όρο των τοκοφόρων στοιχείων Ενεργητικού
Καταθέσεις	Αφορά στις υποχρεώσεις προς πελάτες
Λειτουργικά Έξοδα	Δαπάνες προσωπικού + γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα + αποσβέσεις και προβλέψεις απομείωσης αξίας ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων και ακινήτων επενδύσεων
Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα	Σύμφωνα με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA, ITS Technical Standards) ως μη εξυπηρετούμενα ορίζονται τα ανοίγματα που πληρούν μία ή και τις δύο κάτωθι προϋποθέσεις: 1. Σημαντικά ανοίγματα με καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών 2. Ανοίγματα αβέβαιης πλήρους είσπραξης χωρίς τη ρευστοποίηση εξασφάλισης, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη ποσού σε καθυστέρηση ή ημερών καθυστέρησης
Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια	Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών
Οργανικά έσοδα	Καθαρά έσοδα από τόκους + καθαρά έσοδα από προμήθειες + καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες
Οργανικά κέρδη προ προβλέψεων	Περιλαμβάνει Οργανικά έσοδα μείον λειτουργικά έξοδα
Προσαρμοσμένα δάνεια	Ο Όμιλος ορίζει ως «προσαρμοσμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών» ή «προσαρμοσμένα δάνεια», τα «δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών» εξαιρουμένου του 30-ετούς τοκοχρεωλυτικού δανείου στο Ελληνικό Δημόσιο λογιστικής αξίας €5.968 εκατ., που λήγει το Σεπτέμβριο του 2037. Τα προσαρμοσμένα δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ανέρχονται σε €32.781 εκατ. (εγχώρια €30.798 εκατ.) την 30 Ιουνίου 2017 και €35.470 εκατ. (εγχώρια €31.728 εκατ.) την 31 Δεκεμβρίου 2016 αντίστοιχα. Οι προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών δεν περιείχαν προβλέψεις που να αφορούν το ανωτέρω δάνειο

Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων 30 Ιουνίου 2017

Ρυθμός Δημιουργίας Νέων Δανείων σε Καθυστέρηση+90 ημερών	Καθαρή αύξηση / (μείωση) μη εξυπηρετούμενων δανείων, προ διαγραφών και μετά αναδιαρθρώσεων δανείων
Ρυθμός Δημιουργίας Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων	Καθαρή αύξηση / (μείωση) Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων, προ διαγραφών
Σταθμισμένα Στοιχεία Ενεργητικού	Στοιχεία Ενεργητικού και στοιχεία εκτός Ισολογισμού, προσδιορισμένα βάσει σταθμισμένου κινδύνου, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΥ) 575/2013
Τοκοφόρα στοιχεία Ενεργητικού	Τα τοκοφόρα στοιχεία Ενεργητικού περιλαμβάνουν τα εν δυνάμει τοκοφόρα στοιχεία του ενεργητικού και αφορούν το ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες, τις απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία (εξαιρουμένων των μετοχών και μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων), δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών και χαρτοφυλάκιο επενδύσεων (εξαιρουμένων των μετοχών και μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων)

Η παρούσα Έκθεση Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνει χρηματοοικονομικές αναφορές και μεγέθη όπως προέρχονται από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2017 και της 31 Δεκεμβρίου 2016 οι οποίες έχουν συνταχθεί με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΕΕ»). Επίσης, περιλαμβάνει χρηματοοικονομικές πληροφορίες οι οποίες αντλούνται από την κανονική ροή των συστημάτων χρηματοοικονομικής και διοικητικής πληροφόρησης, όπως αυτές κατηγοριοποιούνται σε ξένες και εγχώριες δραστηριότητες βάσει της χώρας προέλευσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των εταιρειών του Ομίλου.

Επιπρόσθετα, περιλαμβάνει αναφορές σε συγκεκριμένα μεγέθη τα οποία δεν ορίζονται από τα Δ.Π.Χ.Α., και συγκεκριμένα αναφέρονται σε «προσαρμοσμένα δάνεια», «κέρδη προ προβλέψεων», «καθαρό επιτοκιακό περιθώριο» και άλλα ποσά, όπως διατυπώνονται ανωτέρω. Κατά συνέπεια είναι οι αναφορές σε συγκεκριμένα μεγέθη που δεν προβλέπονται από τα Δ.Π.Χ.Α.

Ένα μη οριζόμενο από τα Δ.Π.Χ.Α. κονδύλι μετρά την ιστορική ή μελλοντική χρηματοοικονομική επίδοση, χρηματοοικονομική θέση ή τις ταμιακές ροές, και περιλαμβάνει ή εξαιρεί ποσά τα οποία δεν προβλέπονται από τα Δ.Π.Χ.Α. Ο Όμιλος πιστεύει ότι τα μη οριζόμενα από τα Δ.Π.Χ.Α. κονδύλια παρουσιάζουν μια πιο ουσιαστική ανάλυση της χρηματοοικονομικής του κατάστασης και των αποτελεσμάτων των εργασιών του. Ωστόσο, τα μη οριζόμενα από τα Δ.Π.Χ.Α. κονδύλια δεν αποτελούν υποκατάστατο των Δ.Π.Χ.Α.

Έκθεση Επισκόπησης Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης

Προς τους μετόχους της ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

Εισαγωγή

Επισκοπήσαμε τη συνημμένη συνοπτική εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της Τράπεζας και του Ομίλου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε., της 30^{ης} Ιουνίου 2017 και τις σχετικές συνοπτικές εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων και συνολικών εσόδων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της εξάμηνης περιόδου που έληξε αυτή την ημερομηνία, καθώς και τις επιλεγμένες επεξηγηματικές σημειώσεις, που συνθέτουν την ενδιάμεση συνοπτική χρηματοοικονομική πληροφόρηση, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της εξαμηνιαίας οικονομικής έκθεσης του Ν. 3556/2007. Η Διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και παρουσίαση αυτής της ενδιάμεσης συνοπτικής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και εφαρμόζονται στην Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Αναφορά (Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο «ΔΛΠ» 34). Δική μας ευθύνη είναι η έκφραση ενός συμπεράσματος επί αυτής της ενδιάμεσης συνοπτικής χρηματοοικονομικής πληροφόρησης με βάση την επισκόπησή μας.

23

Εύρος Επισκόπησης

Διενεργήσαμε την επισκόπησή μας σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Επισκόπησης 2410 «Επισκόπηση Ενδιάμεσης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης που διενεργείται από τον Ανεξάρτητο Ελεγκτή της Οντότητας». Η επισκόπηση της ενδιάμεσης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης συνίσταται στη διενέργεια διερευνητικών ερωτημάτων κυρίως προς πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για χρηματοοικονομικά και λογιστικά θέματα και στην εφαρμογή αναλυτικών και άλλων διαδικασιών επισκόπησης. Το εύρος της επισκόπησης είναι ουσιαδώς μικρότερο από αυτό του ελέγχου που διενεργείται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου και συνεπώς, δεν μας δίδει τη δυνατότητα να αποκτήσουμε τη διασφάλιση ότι έχουν περιέλθει στην αντίληψή μας όλα τα σημαντικά θέματα τα οποία θα μπορούσαν να εντοπιστούν σε έναν έλεγχο. Κατά συνέπεια, με την παρούσα δεν διατυπώνουμε γνώμη ελέγχου.

Συμπέρασμα

Με βάση τη διενεργηθείσα επισκόπηση, δεν έχει περιέλθει στην αντίληψή μας οτιδήποτε θα μας οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι η συνημμένη ενδιάμεση συνοπτική χρηματοοικονομική πληροφόρηση δεν έχει καταρτισθεί, από κάθε ουσιαδή άποψη, σύμφωνα με το ΔΛΠ 34.

Αναφορά επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Θεμάτων

Η επισκόπησή μας δεν εντόπισε οποιαδήποτε ασυνέπεια ή αναντιστοιχία των λοιπών στοιχείων της προβλεπόμενης από το άρθρο 5 του Ν. 3556/2007 εξαμηνιαίας οικονομικής έκθεσης με τη συνημμένη ενδιάμεση συνοπτική χρηματοοικονομική πληροφόρηση.

Αθήνα, 31 Αυγούστου 2017
Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Πράιςγουωτερχαους Κούπερς
Ανώνυμος Ελεγκτική Εταιρεία
Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές
Λ. Κηφισίας 268
152 32 Χαλάνδρι
Α.Μ. ΣΟΕΛ 113

Μάριος Ψάλτης
Α.Μ. ΣΟΕΛ 38081

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης

30 Ιουνίου 2017

εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα	
		30.06.2017	31.12.2016	30.06.2017	31.12.2016
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες		1.231	1.501	875	844
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων		2.032	2.227	2.006	2.579
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		1.938	1.879	1.921	1.851
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα		3.601	4.482	3.589	4.466
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	7	38.749	41.643	36.959	38.166
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	8	7.463	12.882	7.126	10.207
Ακίνητα επενδύσεων		865	869	6	6
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις		-	-	1.427	2.543
Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης		8	7	7	7
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λοιπά άυλα περιουσιακά στοιχεία		123	137	114	108
Ενσώματα πάγια στοιχεία		1.085	1.286	243	256
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους		4.917	5.078	4.906	4.906
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες		-	515	-	-
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος		536	596	525	558
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		1.644	1.704	1.496	1.456
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	9	5.681	3.725	1.538	315
Σύνολο ενεργητικού		69.873	78.531	62.738	68.268
ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	10	13.945	18.188	14.123	18.389
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα		4.121	5.169	4.120	5.166
Υποχρεώσεις προς πελάτες	11	38.324	40.459	36.727	37.326
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	12	350	536	-	-
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	12	173	137	75	258
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις		-	2.207	-	-
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους		6	6	-	-
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό		255	269	252	255
Φόρος εισοδήματος		11	11	-	-
Λοιπά στοιχεία παθητικού		1.171	963	1.164	777
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	9	4.095	2.999	-	-
Σύνολο παθητικού		62.451	70.944	56.461	62.171
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
Μετοχικό κεφάλαιο	14	2.744	2.744	2.744	2.744
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	14	13.866	13.866	13.863	13.863
Μείον: Ίδιες μετοχές	14	(1)	(1)	-	-
Αποθεματικά & αποτελέσματα εις νέον		(9.657)	(9.707)	(10.330)	(10.510)
Ποσά αναγνωρισμένα απευθείας στα ίδια κεφάλαια σχετιζόμενα με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση		(190)	5	-	-
Ίδια κεφάλαια μετόχων Τράπεζας		6.762	6.907	6.277	6.097
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		660	680	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		7.422	7.587	6.277	6.097
Σύνολο παθητικού και ιδίων κεφαλαίων		69.873	78.531	62.738	68.268

Αθήνα, 31 Αυγούστου 2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΤΑΚΗΣ) -
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Α. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ε. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Κατάσταση Αποτελεσμάτων για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2017

εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα	
		Από 1.1. έως 30.06.2017	30.06.2016	Από 1.1. έως 30.06.2017	30.06.2016
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		947	1.016	884	958
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		(132)	(181)	(117)	(181)
Καθαρά έσοδα από τόκους		815	835	767	777
Έσοδα προμηθειών		149	137	124	112
Έξοδα προμηθειών		(30)	(65)	(28)	(62)
Καθαρά έσοδα από προμήθειες		119	72	96	50
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου					
Καθαρά λουπά έσοδα / (έξοδα)		(41)	(52)	(58)	(51)
Καθαρά λειτουργικά έσοδα		859	837	803	746
Δαπάνες προσωπικού		(286)	(323)	(260)	(291)
Γενικά διοικητικά και λουπά λειτουργικά έξοδα		(130)	(134)	(137)	(135)
Αποσβέσεις και προβλέψεις απομείωσης αξίας ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων και ακινήτων επενδύσεων		(47)	(48)	(35)	(35)
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	4	(440)	(370)	(524)	(359)
Αναλογία κερδών από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις		1	1	-	-
Κέρδη / (ζημίες) προ φόρων από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		(43)	(37)	(153)	(74)
Φόροι	5	(17)	(5)	(3)	(1)
Κέρδη / (ζημίες) περιόδου		(60)	(42)	(156)	(75)
Κέρδη / (ζημίες) από διακοπείσες δραστηριότητες	9	(67)	(2.912)	291	(12)
Κέρδη / (ζημίες) περιόδου		(127)	(2.954)	135	(87)
Αναλογούντα σε:					
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών		16	21	-	-
Μετόχους της Τράπεζας		(143)	(2.975)	135	(87)
Κέρδη / (ζημίες) ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	6	€(0,01)	€(0,01)	€(0,02)	€(0,01)
Κέρδη / (ζημίες) ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	6	€(0,02)	€(0,33)	€0,01	€(0,01)

Αθήνα, 31 Αυγούστου 2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΤΑΚΗΣ) -
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Α. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ε. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Κατάσταση Συνολικών Εσόδων για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2017

εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος		Τράπεζα	
		Από 1.1. έως 30.06.2017	30.06.2016	Από 1.1. έως 30.06.2017	30.06.2016
		(127)	(2.954)	135	(87)
Κέρδη / (ζημιές) περιόδου					
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα):					
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:					
		23	19	48	9
		(27)	2.602	(5)	-
		-	(20)	1	-
		2	338	-	-
		(2)	2.939	44	9
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα					
		(2)	2.939	44	9
	15				
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου, μετά από φόρους					
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου					
		(129)	(15)	179	(78)
Αναλογούντα σε:					
		16	19	-	-
		(145)	(34)	179	(78)
Μετόχους της Τράπεζας					

Αθήνα, 31 Αυγούστου 2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΤΑΚΗΣ) -
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Α. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ε. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Κατάσταση Αποτελεσμάτων για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2017

ΕΚΑΤ €	Όμιλος	
	Από 1.4. έως	
	30.06.2017	30.06.2016
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	469	498
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	(64)	(84)
Καθαρά έσοδα από τόκους	405	414
Έσοδα προμηθειών	75	71
Έξοδα προμηθειών	(16)	(26)
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	59	45
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων & τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου	(53)	(56)
Καθαρά λοιπά έσοδα / (έξοδα)	(21)	3
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	390	406
Δαπάνες προσωπικού	(143)	(162)
Γενικά διοικητικά και λοιπά λειτουργικά έξοδα	(65)	(73)
Αποσβέσεις και προβλέψεις απομείωσης αξίας ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων και ακινήτων επενδύσεων	(24)	(24)
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	(201)	(201)
Αναλογία κερδών / (ζημιών) από συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	1	-
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων	(42)	(54)
Φόροι	(10)	(3)
Κέρδη / (ζημιές) περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(52)	(57)
Διακοπείσες δραστηριότητες		
Κέρδη / (ζημιές) περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες	(97)	(2.994)
Κέρδη / (ζημιές) περιόδου	(149)	(3.051)
Αναλογούντα σε:		
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών	7	11
Μετόχους της Τράπεζας	(156)	(3.062)
Κέρδη / (ζημιές) ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(0,01)	(0,01)
Κέρδη / (ζημιές) ανά μετοχή (Ευρώ) – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	(0,02)	(0,33)

Αθήνα, 31 Αυγούστου 2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΤΑΚΗΣ) -
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Α. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ε. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Κατάσταση Συνολικών Εσόδων για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2017

εκατ. €	Σημείωση	Όμιλος	
		30.06.2017	30.06.2016
Κέρδη / (ζημίες) περιόδου		(149)	(3.051)
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα):			
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:			
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση, μετά από φόρους		22	(6)
Συναλλαγματικές διαφορές, μετά από φόρους		(19)	2.646
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών, μετά από φόρους		-	20
Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης, μετά από φόρους		1	338
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα		4	2.998
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου, μετά από φόρους		4	2.998
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου		(145)	(53)
Αναλογούντα σε:			
Μετόχους μη ελεγχουσών συμμετοχών		7	9
Μετόχους της Τράπεζας		(152)	(62)

Αθήνα, 31 Αυγούστου 2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΤΑΚΗΣ) -
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Α. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ε. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

ΠΑΥΛΟΣ Κ. ΜΥΛΩΝΑΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων - Όμιλος για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2017

εκατ. €	Αναλογούντα σε μετόχους της Τράπεζας										Μη ελέγχουσες συμμετοχές & Προνομ/χοι τίτλοι	Σύνολο	
	Μετοχικό Κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	Ίδιες μετοχές	Υπό αίτηση μετατρέψιμες ομολογίες	Αποθεμα- τικό διαθέσιμων προς πώληση αξιογράφων	Αποθεμα- τικό συναλ/κών διαφορών	Αντιστάθ- μιση καθαρής επένδυσης	Αντιστάθ- μιση ταμειακών ροών	Προγράμματα καθορισμένων παροχών	Λοιπά αποθεματικά και αποτ/ματα εις νέον			Σύνολο
	Κοινές μετοχές	Κοινές μετοχές											
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2016	2.744	13.866	(1)	2.029	11	(2.522)	(457)	20	(164)	(6.427)	9.099	725	9.824
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	19	2.452	338	(20)	-	152	2.941	(2)	2.939
Κέρδη / (ζημίες) περιόδου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2.975)	(2.975)	21	(2.954)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	19	2.452	338	(20)	-	(2.823)	(34)	19	(15)
Εξαγορές / πωλήσεις & συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου θυγατρικών & συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(1)	(1)	(9)	(10)
Διανομή μερίσματος	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(35)	(35)
Μεταφορά στα αποτελέσματα εις νέο	-	-	-	-	-	-	-	-	20	(20)	-	-	-
(Αγορές) / πωλήσεις ιδίων μετοχών	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου 2016	2.744	13.866	-	2.029	30	(70)	(119)	-	(144)	(9.271)	9.065	700	9.765
Κινήσεις μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2016	-	-	(1)	(2.029)	22	(53)	-	-	(19)	(78)	(2.158)	(20)	(2.178)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2016 και 1 Ιανουαρίου 2017	2.744	13.866	(1)	-	52	(123)	(119)	-	(163)	(9.349)	6.907	680	7.587
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	23	(26)	2	-	2	(3)	(2)	-	(2)
Κέρδη / (ζημίες) περιόδου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(143)	(143)	16	(127)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	23	(26)	2	-	2	(146)	(145)	16	(129)
Διανομή μερίσματος	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(36)	(36)
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου 2017	2.744	13.866	(1)	-	75	(149)	(117)	-	(161)	(9.495)	6.762	660	7.422

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων - Τράπεζα για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2017

εκατ. €	Μετοχικό Κεφάλαιο		Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		Ίδιες μετοχές	Υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες	Αποθεματικό διαθέσιμων προς πώληση αξιογράφων	Αποθεματικό συναλ/κών διαφορών	Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	Προγράμματα καθορισμένων παροχών	Λοιπά αποθεματικά & αποτ/ματα εις νέον	Σύνολο
	Κοινές μετοχές	Προνομιούχες	Κοινές μετοχές	Προνομιούχες								
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2016	2.744	-	13.863	-	-	2.029	(59)	-	-	(143)	(10.119)	8.315
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	9
Ζημίες περιόδου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(87)	(87)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	-	-	9	-	-	-	(87)	(78)
Υπόλοιπο την 30 Ιουνίου 2016	2.744	-	13.863	-	-	2.029	(50)	-	-	(143)	(10.206)	8.237
Κινήσεις μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2016	-	-	-	-	-	(2.029)	26	(51)	-	(14)	(72)	(2.140)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2015 και 1 Ιανουαρίου 2017	2.744	-	13.863	-	-	-	(24)	(51)	-	(157)	(10.278)	6.097
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	-	-	48	(5)	1	-	1	45
Κέρδη περιόδου	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	135	135
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	-	-	-	-	-	-	48	(5)	1	-	136	180
Υπόλοιπο την 30η Ιουνίου 2017	2.744	-	13.863	-	-	-	24	(56)	1	(157)	(10.142)	6.277

Κατάσταση Ταμειακών Ροών για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2017

ΕΚΑΤ. €	Όμιλος		Τράπεζα	
	Από 1.1 έως		Από 1.1 έως	
	30.06.2017	30.06.2016	30.06.2017	30.06.2016
Ταμειακές ροές λειτουργικών δραστηριοτήτων				
Κέρδη / (ζημίες) προ φόρων	(94)	(2.916)	138	(86)
Προσαρμογές για:		<i>Όπως αναμορφώθηκε</i>		<i>Όπως αναμορφώθηκε</i>
Μη ταμειακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων & λουπές προσαρμογές:	644	3.725	228	406
Αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, και άυλων περιουσιακών στοιχείων	54	92	35	35
Αποσβέσεις διαφορών υπέρ / υπό το άρτιο επενδυτικού χαρτοφυλακίου, δανείων & απαιτήσεων και δανειακών υποχρεώσεων	(17)	(24)	(15)	(4)
Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων	619	505	525	359
Προβλέψεις για παροχές προσωπικού	7	14	5	6
Αναλογία (κερδών) / ζημιών από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	(3)	-	-	-
Αποτέλεσμα από αντιστάθμιση κινδύνου εύλογης αξίας	14	-	14	-
Εσοδα από μερίσματα αξιογράφων επενδύσεων	(2)	(3)	(112)	(29)
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων & ακινήτων επενδύσεων	(2)	(3)	(2)	1
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση αξιογράφων επενδύσεων	(9)	(42)	1	(18)
Καθαρό (κέρδος) / ζημία από πώληση θυγατρικών	(40)	3.114	(241)	12
Δεδουλευμένοι τόκοι χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων και αποτελέσματα από επαναγορά πιστωτικών τίτλων	2	46	(1)	16
Προσαρμογές αποτίμησης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	6	21	6	22
Λουπές μη ταμειακές λειτουργικές ροές	15	5	13	6
Καθαρή (αύξηση) / μείωση λειτουργικών απαιτήσεων:	1.147	(1.362)	1.381	(711)
Υποχρεωτικές καταθέσεις σε Κεντρικές Τράπεζες	325	(421)	(47)	54
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	(516)	(181)	115	(65)
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	(66)	(417)	(44)	(220)
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ενεργητικού	806	(428)	801	(777)
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	593	171	596	399
Λουπά στοιχεία ενεργητικού	5	(86)	(40)	(102)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) λειτουργικών υποχρεώσεων:	(5.200)	(4.397)	(5.271)	(4.321)
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	(4.156)	(4.732)	(4.266)	(4.924)
Υποχρεώσεις προς πελάτες	(509)	(193)	(605)	(410)
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα παθητικού	(801)	650	(800)	832
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	(10)	(17)	(8)	(8)
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	21	(63)	-	-
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε	12	(53)	29	(22)
Λουπά στοιχεία παθητικού	243	11	379	211
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	(3.503)	(4.950)	(3.524)	(4.712)
Ταμειακές ροές επενδυτικών δραστηριοτήτων				
Συμμετοχή στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικών εταιρειών	-	-	-	(1)
Πωλήσεις θυγατρικών εταιρειών, εκτός ταμειακών διαθεσίμων και ισοδύναμων που πωλήθηκαν	476	2.848	599	2.253
Διάθεση συμμετοχών με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	9	2	-	-
Εισπραχθέντα μερίσματα από χαρτοφυλακία επενδύσεων και συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	2	3	60	17
Απόκτηση ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, και άυλων περιουσιακών στοιχείων	(139)	(85)	(32)	(28)
Εισπράξεις από διάθεση ενσώματων παγίων στοιχείων και ακινήτων επενδύσεων	8	9	6	-
Απόκτηση χαρτοφυλακίου επενδύσεων	(2.392)	(2.290)	(638)	(118)
Εισπράξεις από πώληση και εξόφληση χαρτοφυλακίου επενδύσεων	5.460	3.055	3.689	2.372
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες	3.424	3.542	3.684	4.495
Ταμειακές ροές χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων				
Εισπράξεις από έκδοση πιστωτικών τίτλων και λουπών δανειακών υποχρεώσεων	245	1.253	-	-
Αποπληρωμή πιστωτικών τίτλων, λουπών δανειακών υποχρεώσεων και προνομιούχων τίτλων	(394)	(1.147)	(183)	-
Εισπράξεις από πώληση ιδίων μετοχών	12	21	-	-
Αγορά ιδίων μετοχών	(12)	(21)	-	-
Μερίσματα πληρωθέντα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές	(36)	(35)	-	-
Έξοδα αύξησης κεφαλαίου	-	(30)	-	(30)
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(185)	41	(183)	(30)
Επίπτωση συναλλαγματικών διαφορών στο ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα	(5)	(19)	(9)	(11)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) ταμείου και ταμειακών ισοδύναμων	(269)	(1.386)	(32)	(258)
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα έναρξης περιόδου	2.218	4.192	1.489	2.097
Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα τέλους περιόδου	1.949	2.806	1.457	1.839

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 1: Γενικές πληροφορίες

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. (εφεξής «ΕΤΕ» ή «Τράπεζα») ιδρύθηκε το 1841 και οι μετοχές της εισήχθησαν στο Χρηματιστήριο Αθηνών («ΧΑ») το 1880. Η Τράπεζα έχει την έδρα της στην οδό Αιόλου 86, Αθήνα, (αριθμ. Γ.Ε.ΜΗ 237901000), τηλ.: (+30) 210 334 1000, www.nbg.gr. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η Τράπεζα μπορεί να ιδρύει υποκαταστήματα, πρακτορεία και γραφεία αντιπροσωπείας οπουδήποτε στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η Τράπεζα κατά τη διάρκεια των 177 ετών λειτουργίας της, έχει επεκτείνει το φάσμα των τραπεζικών υπηρεσιών που προσφέρει, και καλύπτει όλα τα σύγχρονα

τραπεζικά προϊόντα. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος μαζί με τις θυγατρικές της (εφεξής ο «Όμιλος») παρέχουν ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, το οποίο περιλαμβάνει λιανική και επιχειρηματική τραπεζική, διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, διαχείριση και εκμετάλλευση ακινήτων, χρηματιστηριακές, επενδυτικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες διεθνώς. Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Νοτιοανατολική Ευρώπη στην οποία περιλαμβάνονται οι: Ρουμανία, Αλβανία, Σερβία και Π.Γ.Δ.Μ., στην Κύπρο, στη Μάλτα, στην Αίγυπτο και στη Νότια Αφρική.

Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, είναι η εξής:

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου (Μη Εκτελεστικό Μέλος)

Παναγιώτης (Τάκης) - Αριστείδης Α. Θωμόπουλος

Εκτελεστικά Μέλη

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Λεωνίδα Ε. Φραγκιαδάκης

Αναπληρωτές Διευθύνοντες Σύμβουλοι

Δημήτριος Γ. Δημόπουλος

Πάυλος Κ. Μυλωνάς

Μη Εκτελεστικά Μέλη

Eva Cederbalk

Ανεξάρτητα Μη Εκτελεστικά Μέλη

Πέτρος Κ. Σαμπατακάκης

Χαράλαμπος Α. Μάκκας

Marianne T. Økland

Arthur Michael Royal Ross Innes Aynsley

Claude Edgar L.G. Piret

Εκπρόσωπος του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

Παναγιώτα Σ. Ιπλιζιάν

Τα μέλη εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων, για περίοδο που δεν υπερβαίνει τα 3 έτη με δυνατότητα επανεκλογής. Η θητεία των παραπάνω μελών λήγει με την ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων το 2018.

Οι παρούσες ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας την 31 Αυγούστου 2017.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 2: Περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών

2.1 Βάση παρουσίασης

Οι συνοπτικές ενδιάμεσες ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017 (οι «ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις»), έχουν συνταχθεί σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο Δ.Λ.Π. 34 «Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις». Οι ενδιάμεσες αυτές χρηματοοικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν επιλεγμένες επεξηγηματικές σημειώσεις και όχι όλη την πληροφόρηση που απαιτείται στην περίπτωση σύνταξης πλήρων ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Συνεπώς, οι ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να αναγνωστούν σε συνδυασμό με τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016, οι οποίες έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (εφεξής «Δ.Π.Χ.Α.») όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (η «Ε.Ε.»).

Τα ποσά απεικονίζονται στρογγυλοποιημένα σε εκατ. Ευρώ (εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά).

Όπου κρίθηκε απαραίτητο, τα συγκριτικά στοιχεία αναπροσαρμόστηκαν για να συμβαδίζουν με αλλαγές στην παρουσίαση κατά την τρέχουσα περίοδο.

Οι ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων και όλα τα συμβόλαια παραγώγων, τα οποία αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους.

2.2 Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Ρευστότητα

Κατά την 30 Ιουνίου 2017, η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα μειώθηκε σημαντικά και ανήλθε σε €8,4 δισ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €12,3 δισ.) εκ των οποίων €4,6 δισ. από την ECB (31 Δεκεμβρίου 2016: €6,7 δισ.) και €3,8 δισ. από τον ELA (31 Δεκεμβρίου 2016: €5,6 δισ.). Περαιτέρω, κατά την 30 Ιουνίου 2017 η Τράπεζα συνήψε συμβάσεις επαναγοράς ομολόγων με άλλους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς εξωτερικού (repos) ύψους €4,5 δισ., ενώ χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας αξίας σε μετρητά ύψους €9,6 δισ. ήταν διαθέσιμα για περαιτέρω αύξηση της ρευστότητας. Στις 28 Αυγούστου 2017, η χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα μειώθηκε περαιτέρω σε €6,8 δισ. ενώ η χρηματοδότηση από τον ELA μειώθηκε στα €2,6 δισ. και τα διαθέσιμα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία για περαιτέρω αύξηση της ρευστότητας ανήλθαν σε €10,1 δισ. (αξία σε μετρητά).

Κεφαλαιακή επάρκεια

Την 30 Ιουνίου 2017, ο δείκτης CET1 αυξήθηκε σε 16,5% (βλ. Σημείωση 17).

Εξελίξεις στο μακροοικονομικό περιβάλλον

Η ελληνική οικονομία σταθεροποιήθηκε το 2016 με το πραγματικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) να σημειώνει μηδενική μεταβολή (0,0% σε ετήσια βάση), υπεραποδίδοντας σε σύγκριση με τις επίσημες προβλέψεις για ετήσια ύφεση 0,3%. Η ετήσια μεταβολή του ΑΕΠ εισήλθε σε θετικό έδαφος το πρώτο τρίμηνο του 2017 (+0,4%, ετησίως), υποστηριζόμενη από την ανθεκτική ιδιωτική κατανάλωση και την ελαφρά ανάκαμψη της επενδυτικής δαπάνης. Ομοίως, οι αποπληθωριστικές πιέσεις εξασθένισαν με τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ να αυξάνεται κατά 0,1%, ετησίως, στο σύνολο του 2016 και κατά 0,5%, ετησίως, το πρώτο τρίμηνο του 2017, μετά από μέση ετήσια μείωση 1,5% την περίοδο 2012-2015. Η σημαντική βελτίωση του οικονομικού

κλίματος, οι εισροές από τη χρηματοδότηση του Προγράμματος, η αξιοσημείωτη βελτίωση στις συνθήκες της αγοράς εργασίας (αύξηση της απασχόλησης κατά 2,0%, ετησίως, το 2016 και κατά 1,7%, ετησίως, το πρώτο πεντάμηνο του 2017) και η θετική επίδραση στην επίσημη οικονομία των αυξανόμενων συναλλαγών χωρίς μετρητά, συνέβαλαν στη σταθεροποίηση του ΑΕΠ. Η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να αποκτήσει περαιτέρω δυναμική το 2017 με το πραγματικό ΑΕΠ να αυξάνεται ετησίως —κατά μέσο όρο— +2,1%, σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου («ΔΝΤ»). Ωστόσο, η ανάκαμψη παραμένει επιρρεπής σε κινδύνους που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με την επιπλέον προσπάθεια επίτευξης των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών στόχων, τη μικρότερη από το αναμενόμενο βελτίωση των συνθηκών ρευστότητας και την ακόμα ευάλωτη θέση ενός σημαντικού αριθμού επιχειρήσεων και νοικοκυριών, έπειτα από την πολύχρονη κρίση. Δυσμενείς εξωτερικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη ζήτηση για ελληνικές εξαγωγές ή τις χρηματοπιστωτικές ή νομισματικές συνθήκες διεθνώς θα μπορούσαν να επιδράσουν στις επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας.

Στο πεδίο των δημοσίων οικονομικών, το 2016 η Ελλάδα σημείωσε υπεραπόδοση έναντι των στόχων του Προγράμματος, για δεύτερη συνεχή χρονιά, μετά την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος 0,5% του ΑΕΠ το 2015 στον προϋπολογισμό Γενικής Κυβέρνησης (εξαιρώντας την επίδραση της δημοσιονομικής στήριξης του χρηματοπιστωτικού συστήματος), έναντι στόχου για έλλειμμα 0,25% του ΑΕΠ. Η ισχυρή αυτή επίδοση ενισχύει την αξιοπιστία της προσπάθειας προσαρμογής για το 2017, οπότε ο αντίστοιχος στόχος του Προγράμματος για το σύνολο του έτους είναι 1,75% του ΑΕΠ. Ο Κρατικός προϋπολογισμός συνεχίζει να υπεραποδίδει τους έξι πρώτους μήνες του 2017, με το πρωτογενές πλεόνασμα να υπερβαίνει το στόχο κατά €1,5 δισ. και να διαμορφώνεται στο 1,1% του ΑΕΠ, έναντι 0,9% το πρώτο εξάμηνο του 2016. Ωστόσο, η διατήρηση αυτής της ευνοϊκής τάσης και στο δεύτερο εξάμηνο του 2017 θα

εξαρτηθεί σε σημαντικό βαθμό από μια επικείμενη ανοδική πορεία των εσόδων, η οποία, με τη σειρά της, όμως, θα επιβαρύνει τη χρηματοοικονομική θέση του ιδιωτικού τομέα.

Ένα δεύτερο συμπληρωματικό Μνημόνιο Συνεργασίας - το οποίο έπεται του πρώτου Συμπληρωματικού Μνημονίου που υπεγράφη στις 16 Ιουνίου 2016 - και περιλαμβάνει βασικά σημεία της μεσοπρόθεσμης δημοσιονομικής στρατηγικής, συμφωνήθηκε και υπεγράφη τον Ιούλιο 2017, ως αποτέλεσμα της ολοκλήρωσης της 2ης αξιολόγησης του Προγράμματος τον Ιούνιο 2017. Η παραπάνω συμφωνία ακολούθησε τη νομοθέτηση και εφαρμογή από την Ελληνική κυβέρνηση ενός συνόλου δημοσιονομικών και διαρθρωτικών μέτρων, καθώς και μιας σειράς προαπαιτούμενων δράσεων, που οδήγησαν στα τέλη Μαΐου και αρχές Ιουνίου 2017 στη θετική αξιολόγηση από τους Θεσμούς της πρόοδου σχετικά με την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του Προγράμματος, η οποία επικυρώθηκε από το Eurogroup της 15ης Ιουνίου 2017. Συνεπώς, η δημοσιονομική πίεση αναμένεται να παραμείνει τα επόμενα χρόνια στην περίπτωση που τα επιπλέον μέτρα, τα οποία περιλαμβάνονται στο φιλόδοξο δημοσιονομικό πακέτο για την μετά προγράμματος εποχή που έχει συμφωνηθεί με τους επίσημους πιστωτές - αποτελούμενα από μεταρρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος και ένα νέο γύρο παρεμβάσεων στο συνταξιοδοτικό σύστημα - και νομοθετήθηκαν το Μάιο 2017, εφαρμοστούν την περίοδο 2019-2020. Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να σημειωθεί, πως στο Eurogroup της 25ης Μαΐου 2016, συμφωνήθηκαν τα χαρακτηριστικά ενός δημοσιονομικού «μηχανισμού διόρθωσης ενδεχόμενων αποκλίσεων», ως προαπαιτούμενο για την επιτυχή ολοκλήρωση της πρώτης αξιολόγησης του Προγράμματος και η Ελληνική κυβέρνηση νομοθέτησε αυτό το μηχανισμό το Μάιο 2016, ώστε να εξασφαλιστεί πρόσθετη αξιοπιστία σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, με τη διασφάλιση της βιώσιμης επίτευξης των μελλοντικών δημοσιονομικών στόχων. Αυτός ο μηχανισμός προβλέπει την αυτόματη ενεργοποίηση διορθωτικών παρεμβάσεων στη δημοσιονομική πολιτική, στην περίπτωση που κινδυνεύει να μην επιτευχθεί ο ετήσιος στόχος του πρωτογενούς πλεονάσματος σύμφωνα με το Πρόγραμμα και θα μπορούσε με αυτό τον τρόπο να επιβληθεί η αποδοτικότητα της οικονομίας μακροπρόθεσμα.

Όσον αφορά τις πρόσφατες εκταμιεύσεις των δόσεων του Προγράμματος, σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της δεύτερης αξιολόγησης τον Ιούνιο 2017, οι Θεσμοί αποφάσισαν την εκταμίευση της τρίτης δόσης του Προγράμματος από τον ΕΜΣ, ύψους €8,5 δισ. ώστε να καλυφθούν τρέχουσες χρηματοδοτικές ανάγκες, για την εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων οφειλών, και, ενδεχομένως, για να μπορέσουν να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις σχηματισμού ενός ταμειακού αποθέματος ασφαλείας. Το ποσό της δόσης αναμένεται να καταβληθεί σε διάφορες υποδόσεις. Συγκεκριμένα, η πρώτη εκταμίευση στο πλαίσιο της δόσης αυτής καταβλήθηκε ήδη (στις 10 Ιουλίου 2017), σε συνέχεια της έγκρισης από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΜΣ στις 7 Ιουλίου 2017, και ανέρχεται σε €7,7 δισ., εκ των οποίων, τα €6,9 δισ. θα χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες εξυπηρέτησης του χρέους και τα €0,8 δισ. για την εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων οφειλών. Θα υπάρξει ακόμα μία υποδότηση ύψους €0,8 δισ. για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, η οποία αναμένεται να εκταμιευθεί μετά το καλοκαίρι του 2017, υπό την προϋπόθεση πως η Ελλάδα θα συμβάλει με ίδιους πόρους στην προσπάθεια εκκαθάρισης ληξιπρόθεσμων οφειλών, όπως έχει συμφωνηθεί με τους Θεσμούς.

Το χρέος Γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό στο ΑΕΠ ανήλθε στο 179,0% το 2016, αναμένεται να κορυφωθεί το πρώτο εξάμηνο του

2017 και να αρχίσει να αποκλιμακώνεται σταδιακά στο 176,4% από τα τέλη του 2017 και μετά, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ελληνικής κυβέρνησης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ωστόσο, η ανωτέρω εξέλιξη είναι αλληλένδετη με την πορεία μεγέθυνσης του ΑΕΠ και την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων, καθώς μια διατηρήσιμη μείωση του ακαθάριστου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ εξαρτάται σημαντικά από την παροχή πρόσθετης παραχώρησης από τους επίσημους πιστωτές, ειδικά όσον αφορά τα δάνεια από το ΕΤΧΣ και ΕΜΣ.

Όσον αφορά το θέμα της βιωσιμότητας του χρέους της Ελληνικής Δημοκρατίας, το Eurogroup της 25ης Μαΐου 2016 διατύπωσε τη δέσμευση των εταίρων να προβούν σε νέες, κατά συνθήκη, παραχωρήσεις με στόχο τη μείωση του μεσομακροπρόθεσμου κόστους εξυπηρέτησης του ελληνικού χρέους και συμφώνησε σε μία δέσμη σχετικών μέτρων που σχεδιάζεται να εφαρμοστούν προοδευτικά και σε συνάρτηση με την πρόοδο στην εκπλήρωση συγκεκριμένων, προσυμφωνημένων στόχων από την Ελλάδα στα πλαίσια του Προγράμματος που παρέχεται από τον ΕΜΣ. Σε αυτό το πλαίσιο, το Eurogroup της 9^{ης} Μαΐου 2016, περιέγραψε τις ακόλουθες γενικές κατευθυντήριες αρχές για μια ενδεχόμενη παροχή πρόσθετης ελάφρυνσης στο κόστος εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους της Ελλάδας: α) διευκόλυνση της πρόσβασης στις αγορές, β) εξομάλυνση των μελλοντικών αποπληρωμών, γ) παρότρυνση για συνέχιση της διαδικασίας προσαρμογής της χώρας και μετά το πέρας του προγράμματος, και δ) ευελιξία ώστε να αντιμετωπιστεί η αβεβαιότητα σχετικά με το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και την εξέλιξη των επιτοκίων στο μέλλον. Τα νέα μέτρα για το χρέος έχουν σχεδιαστεί για να περιλαμβάνουν, εκτός των άλλων, την εξομάλυνση του προφίλ πληρωμών και το σχεδιασμό επιπλέον μέτρων για τη διαχείριση και αναδιάρθρωση του χρέους βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, αποσκοπώντας στην περαιτέρω επέκταση των προθεσμιών λήξης, σε μικρότερο κόστος εξυπηρέτησης χρέους σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα και στην αποτελεσματική μείωση της καθαρής παρούσας αξίας του χρέους της Ελλάδας.

Πράγματι, το Eurogroup της 5ης Δεκεμβρίου 2016, ενέκρινε την υλοποίηση, από τις αρχές του 2017, των βραχυπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης του χρέους, τα οποία είχαν εγκριθεί, επί της αρχής, από τα Eurogroup της 9ης και 25ης Μαΐου 2016, όταν οι χώρες της Ευρωζώνης δήλωσαν πως θα είναι έτοιμες να λάβουν υπόψη τους, αν κριθεί απαραίτητο, πιθανά επιπρόσθετα μέτρα για το χρέος, προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι οι χρηματοδοτικές ανάγκες της Ελλάδας θα διατηρηθούν σε βιώσιμα επίπεδα για μακροχρόνιο διάστημα. Το Eurogroup της 5ης Δεκεμβρίου 2016, επίσης, συμφώνησε να καθοριστεί ένα σημείο αναφοράς για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους, με βάση τις ετήσιες ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου, που σχετίζονται με το κόστος εξυπηρέτησης του συνολικού χρέους της Ελληνικής Δημοκρατίας. Η ανακοίνωση του Eurogroup προβλέπει μια σταδιακή προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία, η δέσμη μέτρων για το χρέος θα εφαρμοστεί προοδευτικά σε διαδοχικές φάσεις, με στόχο την επίτευξη του συμφωνημένου στόχου για τις ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες. Αυτές οι παρεμβάσεις συναρτώνται από την εκπλήρωση συγκεκριμένων όρων του προγράμματος του ΕΜΣ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΕΜΣ, το αναμενόμενο όφελος από την υλοποίηση των βραχυπρόθεσμων μέτρων για την ελάφρυνση χρέους στο ακαθάριστο δημόσιο χρέος της Ελλάδας εκτιμάται στις 20 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ μέχρι το 2060, ενώ θα συνεισφέρει στη μείωση των μακροπρόθεσμων χρηματοδοτικών αναγκών του Ελληνικού κράτους σε βιώσιμα επίπεδα – όπως αποφασίστηκε από το Eurogroup – έως 15% του ΑΕΠ για την περίοδο μετά το πρόγραμμα και μέχρι το 2040 και περίπου 20%

μετά το 2040, σύμφωνα με δύο από τα τέσσερα εναλλακτικά σενάρια της ανανεωμένης ανάλυσης για τη βιωσιμότητα χρέους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ωστόσο, οι ανωτέρω εκτιμήσεις εξακολουθούν να βρίσκονται εν μέσω αβεβαιότητας σχετικά με τις μακροοικονομικές συνθήκες και τις συνθήκες της κεφαλαιαγοράς, όπως επισημαίνεται και στη σχετική ανάλυση για τη βιωσιμότητα χρέους.

Στο πλαίσιο αυτό, το Eurogroup της 15ης Ιουνίου 2017, επανέλαβε την ανάλυση της βιωσιμότητας του ελληνικού δημόσιου χρέους με βάση τις ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες και δήλωσε ότι είναι έτοιμο να εφαρμόσει ένα δεύτερο σύνολο μέτρων για το χρέος, στο βαθμό που είναι απαραίτητο προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι για τις ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες. Τα μέτρα αυτά θα τεθούν σε εφαρμογή στο τέλος του προγράμματος το 2018, υπό τον όρο της επιτυχούς εφαρμογής του και η ακριβής προσαρμογή τους θα επιβεβαιωθεί στο τέλος του προγράμματος από το Eurogroup βάσει της επικαιροποιημένης ανάλυσης για τη βιωσιμότητα χρέους. Προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι πιθανές διαφορές μεταξύ του υποθετικού και του πραγματικού ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ κατά την περίοδο μετά τη λήξη του προγράμματος, το Eurogroup αποφάσισε πως η αναδιάταξη των λήξεων των δανείων από το EFSF θα μπορούσε να επαναπροσδιοριστεί βάσει ενός μηχανισμού συσχέτισης με το ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης, ο οποίος πρόκειται να συμφωνηθεί. Αυτός ο μηχανισμός θα προσδιορισθεί πλήρως, καθώς αποτελεί μέρος των μεσοπρόθεσμων μέτρων ελάφρυνσης χρέους, που θα εφαρμοστούν κατόπιν της επιτυχούς υλοποίησης του προγράμματος του ΕΜΣ. Σύμφωνα με την ανακοίνωση του Eurogroup, αυτά τα επιπρόσθετα μέτρα δεν θα επιβαρύνουν οικονομικά τα λοιπά κράτη-μέλη, ωστόσο, η διενέργεια πράξεων διαχείρισης του παθητικού στο πλαίσιο του τρέχοντος προγράμματος ΕΜΣ, θα λάβει υπόψη το εξαιρετικά υψηλό βάρος ορισμένων κρατών-μελών. Αναφορικά με το μακροπρόθεσμο ορίζοντα, το Eurogroup επανέλαβε τις αρχές της συμφωνίας του Μαΐου 2016 που αναφέρει πως στην περίπτωση ενός απροσδόκητα περισσότερο δυσμενούς σεναρίου, ένας μηχανισμός κατά συνθήκη παρεμβάσεων στο χρέος θα ενεργοποιηθεί. Η ενεργοποίηση αυτού του μηχανισμού θα εξεταστεί, εφόσον ληφθεί απόφαση από το Eurogroup, και θα μπορούσε να συνεπάγεται μέτρα, όπως η περαιτέρω αναδιάταξη των λήξεων των δανείων από το EFSF και η αναβολή πληρωμής τόκων.

Το Εκτελεστικό Συμβούλιο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου («ΔΝΤ») ενέκρινε, επί της αρχής, στις 20 Ιουλίου 2017 μία προληπτική Συμφωνία Stand-By (Διακανονισμός Χρηματοδότησης προς άμεση χορήγηση, SBA) για την Ελλάδα ύψους 1,3 δισ. ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα «ΕΤΔ» (περίπου €1,6 δισ.). Σύμφωνα με το ΔΝΤ, η συμφωνία αυτή θα τεθεί σε πλήρη ισχύ μόνο εφόσον το Ταμείο λάβει συγκεκριμένες και αξιόπιστες διαβεβαιώσεις από τους Ευρωπαίους εταίρους της Ελλάδας σχετικά με τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, και υπό τον όρο να παραμείνει σε συνεπή πορεία εφαρμογής το οικονομικό πρόγραμμα της χώρας. Το ΔΝΤ αναγνωρίζει πως τα μέτρα που νομοθετήθηκαν πρόσφατα, ώστε να διευρύνουν τη βάση της φορολογίας εισοδήματος και να μεταρρυθμίσουν τη συνταξιοδοτική δαπάνη, είναι κατάλληλα για την εξασφάλιση της δημοσιονομικής εξυγίανσης και τον αναπροσανατολισμό της οικονομικής πολιτικής ώστε να ευνοεί περισσότερο την ανάπτυξη, καθώς και την επίτευξη του φιλόδοξου στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 3,5% του ΑΕΠ. Ωστόσο, το Ταμείο θεωρεί πως ο ανωτέρω στόχος θα πρέπει να μειωθεί στο πιο βιώσιμο επίπεδο του 1,5% του ΑΕΠ το συντομότερο δυνατό, προκειμένου να δημιουργηθεί

δημοσιονομικός χώρος με σκοπό τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και της κοινωνικής πρόνοιας μέσω πολιτικών που αυξάνουν την οικονομική αποτελεσματικότητα.

Στην ανακοίνωσή του, το ΔΝΤ καταλήγει πως παρά τη σημαντική πρόοδο στις διαρθρωτικές πολιτικές, η απελευθέρωση των περιορισμών που εμποδίζουν το επενδυτικό κλίμα εξακολουθεί να είναι η κυρίαρχη πρόκληση της Ελλάδας και πως ακόμη και με την πλήρη εφαρμογή του Προγράμματος, «η Ελλάδα δεν θα είναι σε θέση να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα του χρέους και χρειάζεται περαιτέρω ελάφρυνσή του από τους Ευρωπαίους εταίρους της. Χρειάζεται να συμφωνηθεί μια στρατηγική για το χρέος που να εδράζεται σε περισσότερο ρεαλιστικές υποθέσεις». Η αποτελεσματικότητα της νέας επί της αρχής Συμφωνίας Stand-by θα εξαρτηθεί από την εν λόγω συμφωνία για το χρέος.

Στις 25 Ιουλίου 2017, η Ελληνική Δημοκρατία εξέδωσε επιτυχώς, μέσω κοινοπρακτικής εκδόσεως, ένα νέο ομόλογο αναφοράς διάρκειας πέντε ετών, σε συνδυασμό με Πρόταση Ανταλλαγής προς τους επενδυτές για επαναγορά του πενταετούς ομολόγου λήξεως 17 Απριλίου 2019, που εκδόθηκε το 2014. Το γεγονός αυτό αποτελεί την πρώτη απόπειρα της χώρας για επάνοδο στις αγορές τα τελευταία τρία χρόνια από την οποία, συνολικά, αντλήθηκαν €3 δισ., με το τοκομερίδιο να διαμορφώνεται στο 4,375% και η απόδοση στο 4,625%. Η ικανότητα της Ελληνικής Δημοκρατίας να έχει ξανά πρόσβαση στις αγορές για αναχρηματοδότηση, σε διατηρήσιμη βάση, των χρεολυσίων του δημοσίου χρέους της, αποτελεί ένα κρίσιμο βήμα προς την επιστροφή της χώρας στην οικονομική ομαλότητα και επομένως, επιπλέον επιτυχίες απόπειρες για νέες εκδόσεις χρέους τα επόμενα τρίμηνα θα είναι καίριας σημασίας, ώστε να διασφαλισθεί μια ομαλή αποδέσμευση από την εξάρτηση από τη χρηματοδότηση του Προγράμματος, καθώς το τελευταίο είναι προγραμματισμένο να ολοκληρωθεί τον Αύγουστο του 2018.

Οι ανωτέρω εξελίξεις δημιουργούν κατάλληλες προϋποθέσεις για μια επιτάχυνση του ρυθμού μεγέθυνσης του ΑΕΠ στο σύνολο του 2017 αλλά και το 2018, ωστόσο, οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές ανάπτυξης, όπως και η ταχύτητα βελτίωσης των συνθηκών ρευστότητας και το ακριβές χρονοδιάγραμμα για την άρση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων παραμένουν αβέβαια. Η ανάκαμψη το 2017, εκτιμάται πως θα βασίζεται, κυρίως, α) στη βελτίωση του οικονομικού κλίματος σε σχέση με το προηγούμενο έτος, β) τη θετική συνεισφορά του τουρισμού, όπως προκύπτει από την αύξηση των τουριστικών εσόδων (0,9%, ετησίως, το πεντάμηνο του 2017), έπειτα από ένα ασθενές 2016, καθώς και των αυξημένων διεθνών τουριστικών αφίξεων (2,4%, ετησίως, το πεντάμηνο του 2017) και τις αυξημένες εξαγωγές αγαθών (+8,6%, σε ετήσια βάση, εξαιρουμένων των καυσίμων, το πεντάμηνο του 2017), γ) την επιτάχυνση της ιδιωτικής και δημόσιας επενδυτικής δραστηριότητας, που ενισχύεται από τις εισροές χρηματοδότησης του προγράμματος για εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών και τα διαρθρωτικά κεφάλαια από την ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, δ) την περαιτέρω ομαλοποίηση των συνθηκών ρευστότητας (αντανακλώντας, μεταξύ άλλων, την επιπρόσθετη πρόοδο στην εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών της Γενικής Κυβέρνησης), η οποία έχει γίνει ήδη ορατή από τη βελτιούμενη τιμολόγηση των εκδόσεων χρέους των μεγάλων ελληνικών επιχειρήσεων το πρώτο εξάμηνο του 2017 και ε) την αναμενόμενη σταδιακή χαλάρωση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων. Ωστόσο, ενδεχόμενοι δυσμενείς εξωτερικοί παράγοντες θα μπορούσαν να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην πορεία της ελληνικής οικονομίας τα επόμενα χρόνια.

Συμπέρασμα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Η Διοίκηση της ΕΤΕ έχει αποφανθεί ότι για την Τράπεζα δεν τίθεται θέμα συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας

2.3 Υιοθέτηση των Δ.Π.Χ.Α.

Νέα Δ.Π.Χ.Α., διερμηνείες και τροποποιήσεις που τέθηκαν σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2017, όπως εκδόθηκαν από το IASB

- **Δ.Λ.Π. 12 (Τροποποίηση) Αναγνώριση αναβαλλόμενου φόρου ενεργητικού στις μη πραγματοποιηθείσες ζημιές** (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2017 και μετά). Η τροποποίηση διευκρινίζει τα ακόλουθα: Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές από χρεωστικούς τίτλους αποτιμώμενους στην εύλογη αξία οι οποίοι αποτιμώνται στο κόστος για φορολογικούς σκοπούς δημιουργούν εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές ανεξάρτητα εάν ο κάτοχος των τίτλων σκοπεύει να ανακτήσει τη λογιστική αξία των τίτλων αυτών μέσω πώλησης ή χρήσης. Η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου δεν αποτελεί όριο για την εκτίμηση των μελλοντικών κερδών. Για την εκτίμηση των μελλοντικών κερδών εξαιρούνται οι εκπτώσεις φόρων που προέρχονται από αναστροφή εκπιπτόμενων προσωρινών διαφορών. Η επιχείρηση προσδιορίζει μία αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις. Όταν ο φορολογικός νόμος περιορίζει τη χρήση των φορολογικών ζημιών η επιχείρηση θα προσδιορίσει τον αναβαλλόμενο φόρο ενεργητικού σε συνδυασμό με άλλους φόρους του ίδιου τύπου.

- **Δ.Λ.Π. 7 (Τροποποίηση) Πρωτοβουλίες γνωστοποιήσεων** (σε ισχύ για χρήσεις με ημερομηνία έναρξης την 1 Ιανουαρίου 2017 και μετά). Η τροποποίηση απαιτεί την γνωστοποίηση συγκεκριμένων πληροφοριών προκειμένου οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν τις μεταβολές στις υποχρεώσεις από τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Ετήσιες Βελτιώσεις στα Δ.Π.Χ.Α. 2014-2016.

Οι τροποποιήσεις επηρεάζουν το ακόλουθο πρότυπο:

Δ.Π.Χ.Α. 12 - Οι απαιτήσεις γνωστοποίησης του προτύπου, εκτός από εκείνες των παραγράφων Β10-Β16, ισχύουν για τις συμμετοχές που αναφέρονται στην παράγραφο 5 και έχουν ταξινομηθεί ως προοριζόμενα προς πώληση, ως προοριζόμενα για διανομή ή ως διακοπείσες δραστηριότητες σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 5 Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2017 και μετά).

Την 30 Ιουνίου 2017, οι ανωτέρω τροποποιήσεις και βελτιώσεις δεν είχαν υιοθετηθεί από την Ε.Ε. Συνεπώς, ο Όμιλος δεν εφάρμοσε τις τροποποιήσεις και βελτιώσεις αυτές. Εντούτοις, δεν αναμένεται σημαντική επίπτωση στις ενδιάμεσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις από την εφαρμογή τους.

Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» (σε ισχύ για χρήσεις με έναρξη από την 1 Ιανουαρίου 2018 και μετά).

Το Δ.Π.Χ.Α. 9 που εκδόθηκε τον Νοέμβριο του 2009 εισήγαγε νέες απαιτήσεις για την ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού. Το Δ.Π.Χ.Α. 9

λαμβάνοντας υπόψη (α) τις πρόσφατες εξελίξεις σχετικά με την ελληνική οικονομία και τις τελευταίες εκτιμήσεις σχετικά με του μακροοικονομικούς δείκτες (β) την πρόσβαση της Τράπεζας στο Ευρωσύστημα (γ) τους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας και του Ομίλου κατά την 30 Ιουνίου 2017.

τροποποιήθηκε αρχικά τον Οκτώβριο του 2010 και συμπεριέλαβε απαιτήσεις για την ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων καθώς και την αποαναγνώριση τους και μεταγενέστερα τον Νοέμβριο του 2013 όπου εισήγαγε το νέο γενικό πλαίσιο λογιστικής αντιστάθμισης. Τον Ιούλιο του 2014 εκδόθηκε αναθεωρημένη έκδοση, η οποία αντικαθιστά όλες τις προηγούμενες εκδόσεις, κυρίως για να περιλάβει (α) τις διατάξεις για την απομείωση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και (β) περιορισμένες τροποποιήσεις των σχετικών διατάξεων που αφορούν στην ταξινόμηση και στην επιμέτρηση εισάγοντας μία νέα κατηγορία επιμέτρησης για ορισμένες απλές κατηγορίες χρεωστικών τίτλων, την «εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εσόδων» (ΕΑΜΛΣΕ). Βασικές απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 9:

- Όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του Δ.Λ.Π. 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και επιμέτρηση», απαιτείται να επιμετρώνται, μετά την αρχική αναγνώριση τους, στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία. Συγκεκριμένα, οι χρεωστικοί τίτλοι που κατέχονται βάσει ενός επιχειρηματικού μοντέλου που αποσκοπεί στην είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών (αντί στη πώληση του τίτλου πριν τη λήξη του για να αναγνωριστούν οι μεταβολές στην εύλογη αξία του), οι οποίες συνίστανται αποκλειστικά από πληρωμές κεφαλαίου και τόκων επί του κεφαλαίου, επιμετρώνται σε μεταγενέστερες περιόδους, γενικά, στο αποσβέσιμο κόστος. Χρεωστικοί τίτλοι των οποίων οι συμβατικοί όροι προβλέπουν πληρωμή αποκλειστικά κεφαλαίου και τόκων, σε συγκεκριμένες ημερομηνίες και κατέχονται μέσω ενός επιχειρηματικού μοντέλου που αποσκοπεί είτε στην είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών είτε στην πώληση των χρεωστικών τίτλων, επιμετρώνται στην ΕΑΜΛΣΕ, εκτός εάν το περιουσιακό στοιχείο έχει προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Όλοι οι υπόλοιποι χρεωστικοί και μετοχικοί τίτλοι επιμετρώνται σε μεταγενέστερες περιόδους στην εύλογη αξία. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 9, παρέχεται η δυνατότητα αμετάκλητης επιλογής να παρουσιάζονται οι μεταγενέστερες μεταβολές στην εύλογη αξία ενός συμμετοχικού τίτλου (που δεν κατέχεται για εμπορικούς σκοπούς) στα λοιπά συνολικά έσοδα, και να αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων μόνο τα έσοδα από μερίσματα.
- Αναφορικά με την επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που έχουν προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, το Δ.Π.Χ.Α. 9 απαιτεί το ποσό της μεταβολής της εύλογης αξίας της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που αποδίδεται στη μεταβολή του πιστωτικού κινδύνου της υποχρέωσης, να αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα, εκτός εάν αυτό θα δημιουργούσε ή θα μεγάλυνε μία λογιστική ασυμμετρία στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Μεταβολές στην εύλογη αξία που

προέρχονται από τον πιστωτικό κίνδυνο της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης δεν μεταφέρονται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 39, το συνολικό ποσό της μεταβολής της εύλογης αξίας της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που έχει προσδιοριστεί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

- Αναφορικά με την απομείωση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, το Δ.Π.Χ.Α. 9 απαιτεί η απομείωση να υπολογίζεται βάσει ενός μοντέλου αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας σε αντίθεση με το υφιστάμενο μοντέλο της πραγματοποιηθείσας πιστωτικής ζημίας που ορίζει το Δ.Λ.Π. 39. Το μοντέλο της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας απαιτεί τη λογιστική αναγνώριση της αναμενόμενης πιστωτικής ζημίας και της μεταβολής αυτής σε κάθε ημερομηνία σύνταξης οικονομικών καταστάσεων έτσι ώστε να αντικατοπτρίζει την μεταβολή του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με αυτόν της αρχικής αναγνώρισης. Με άλλα λόγια, δεν είναι πλέον αναγκαίο να έχει συμβεί ένα πιστωτικό γεγονός για να αναγνωρισθεί η σχετική πιστωτική ζημία. Με την εξαίρεση των αγορασμένων από τρίτους ή χορηγηθέντων από την Τράπεζα απομειωμένων λόγω πιστωτικού κινδύνου χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, απαιτείται οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές να επιμετρηθούν μέσω πρόβλεψης σε ποσό ίσο με:
 - Τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12 μηνών (αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές από πιστωτικά γεγονότα που είναι δυνατόν να συμβούν εντός 12 μηνών από την ημερομηνία του ισολογισμού) ή
 - Τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου (αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από όλα τα πιθανά πιστωτικά γεγονότα κατά τη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου).
- Απαιτείται διενέργεια πρόβλεψης για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για όλη τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου εάν ο πιστωτικός κίνδυνος του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική του αναγνώριση, καθώς και για τα περιουσιακά στοιχεία από συμβάσεις ή τις απαιτήσεις από εμπορικές δραστηριότητες που δεν αποτελούν χρηματοδοτική συναλλαγή σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 15. Τα αγορασμένα από τρίτους ή χορηγηθέντα από την Τράπεζα απομειωμένα λόγω πιστωτικού κινδύνου χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο, επειδή το περιουσιακό στοιχείο είναι απομειωμένο λόγω πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική του αναγνώριση. Για αυτά τα περιουσιακά στοιχεία, η εταιρεία θα

αναγνωρίσει τις μεταβολές στις πιστωτικές ζημιές πλήρους διάρκειας ζωής από την αρχική τους αναγνώριση ως πρόβλεψη ζημίας με αναγνώριση των μεταβολών στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τυχόν ευνοϊκές αλλαγές για τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία αποτελούν κέρδη από αντιλογισμό απομείωσης, ακόμη και αν οι αναμενόμενες ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου που προκύπτουν υπερβαίνουν τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές κατά την αρχική τους αναγνώριση.

Ο Όμιλος σκοπεύει να εφαρμόσει το ΔΠΧΑ 9 κατά την 1 Ιανουαρίου 2018. Ο Όμιλος έχει θεσπίσει Πρόγραμμα υλοποίησης του Δ.Π.Χ.Α. 9 («το Πρόγραμμα Δ.Π.Χ.Α. 9») προκειμένου να διασφαλιστεί η έγκαιρη και υψηλής ποιότητας υλοποίηση, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Προτύπου, καθώς και τις επιπρόσθετες κατευθύνσεις που έχουν εκδοθεί από εποπτικούς φορείς. Το Πρόγραμμα Δ.Π.Χ.Α. 9 υλοποιείται από τις Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών, Δομής και Ελέγχου Διαχείρισης Κινδύνων, Διοικητικής Πληροφόρησης και Πληροφορικής του Ομίλου και εποπτεύεται από την Συντονιστική Επιτροπή του έργου. Η Συντονιστική Επιτροπή αποτελείται από τον Αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο (πρόεδρος), τον Γενικό Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών της Τράπεζας και του Ομίλου (Group CFO), τον Βοηθό Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων της Τράπεζας και του Ομίλου (Group CRO), τον Γενικό Διευθυντή Λειτουργικής Στήριξης της Τράπεζας & του Ομίλου (Group COO), τον Βοηθό Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Διαθεσίμων & Χρηματογοράς (Group Treasurer), τον Βοηθό Γενικό Διευθυντή Πιστοδοτήσεων (Chief Credit Officer) και τους Γενικούς Διευθυντές Λιανικής Τραπεζικής, Εταιρικής Τραπεζικής, Εταιρικών Πιστοδοτήσεων Ειδικής Διαχείρισης και Διεθνών Δραστηριοτήτων της Τράπεζας. Έχει συσταθεί κεντρική Μονάδα Διαχείρισης Έργου (Project Management Office–PMO) με αποκλειστική αρμοδιότητα τη διαχείριση του Προγράμματος Δ.Π.Χ.Α. 9 και έχει οριστεί Διαχειριστής του Έργου. Το Πρόγραμμα Δ.Π.Χ.Α. 9 διαχωρίζεται σε άξονες εργασιών (workstreams), για κάθε έναν εκ των οποίων έχει οριστεί υπεύθυνη Διεύθυνση και ομάδα εργασίας. Επιπλέον, έχουν διοριστεί εμπειρογνώμονες προκειμένου να συνδράμουν στην ανάπτυξη μοντέλων προσδιορισμού παραμέτρων πιστωτικού κινδύνου σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9. Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, η Επιτροπή Ελέγχου και το Διοικητικό Συμβούλιο ενημερώνονται τακτικά από την Μονάδα Διαχείρισης Έργου-PMO σχετικά με την πρόοδο υλοποίησης του Προγράμματος Δ.Π.Χ.Α. 9.

Ο Όμιλος εκτιμά ότι η εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 θα έχει αρνητική επίδραση επί των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων της Τράπεζας και του Ομίλου, εντούτοις δεν είναι πρακτικά εφικτό να διενεργηθεί μια αξιόπιστη εκτίμηση της επίδρασης του έως ότου η υλοποίηση του Προγράμματος Δ.Π.Χ.Α. 9 οδεύσει προς την ολοκλήρωσή της.

2.4 Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Κατά τη σύνταξη των ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, οι σημαντικές εκτιμήσεις, κρίσεις και παραδοχές που διενεργήθηκαν από την Διοίκηση σε σχέση με την εφαρμογή των λογιστικών αρχών του Ομίλου και τις κύριες πηγές εκτίμησης

των αβεβαιοτήτων ήταν παρόμοιες με αυτές που εφαρμόστηκαν κατά τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του Ομίλου και της Τράπεζας της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 3: Τομείς δραστηριότητας

Ο Όμιλος έχει αναγνωρίσει τους ακόλουθους επιχειρηματικούς τομείς:

Λιανικής τραπεζικής

Η λιανική τραπεζική περιλαμβάνει όλους τους ιδιώτες καταναλωτές, τους επαγγελματίες, τις μικρομεσαίες και τις μικρές επιχειρήσεις (με ετήσιο τζίρο μέχρι €2,5 εκατ.) εκτός των πιστοδοτήσεων που μεταφέρθηκαν στη μονάδα πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης. Η Τράπεζα, μέσω του εκτεταμένου δικτύου καταστημάτων που διαθέτει, προσφέρει στους πελάτες της λιανικής τραπεζικής ευρύ φάσμα δανειακών, καταθετικών και επενδυτικών προϊόντων, καθώς επίσης και άλλα παραδοσιακά προϊόντα και υπηρεσίες.

Επιχειρηματικής και Επενδυτικής τραπεζικής

Ο τομέας της επιχειρηματικής και επενδυτικής τραπεζικής περιλαμβάνει τις πιστοδοτήσεις όλων των μεγάλων και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων και τη χρηματοδότηση της ναυτιλίας εκτός των πιστοδοτήσεων που μεταφέρθηκαν στη μονάδα πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης και την επενδυτική τραπεζική. Ο Όμιλος προσφέρει στους πελάτες επιχειρηματικής τραπεζικής ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, που περιλαμβάνουν την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών χρηματοοικονομικής και επενδυτικής φύσης, τη διαχείριση καταθέσεων, τη χορήγηση δανείων (σε ευρώ και σε ξένα νομίσματα), υπηρεσίες συναλλάγματος και την υποστήριξη εμπορικών δραστηριοτήτων.

Μονάδα πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης

Προκειμένου (α) να διαχειριστεί αποτελεσματικότερα τα δάνεια σε καθυστέρηση, τα μη εξυπηρετούμενα και τα καταγγεμένα δάνεια και (β) να υπάρξει πλήρης συμμόρφωση με την Πράξη 42/30.5.2014 και Πράξη 47/9.2.2015 της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ και τον Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών (άρθρο 1 παρ.2 ν. 4224/2013), η Τράπεζα συνέστησε ειδική επιχειρησιακή μονάδα εταιρικών πιστοδοτήσεων ειδικής διαχείρισης στην οποία μεταφέρθηκε το αντίστοιχο χαρτοφυλάκιο.

Χρηματαγορών – Κεφαλαιαγορών και διαχείριση περιουσίας

Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει τη διαχείριση διαθεσίμων και χαρτοφυλακίου ιδιωτών, τη διαχείριση περιουσίας (αμοιβαία

κεφάλαια και αμοιβαία κεφάλαια κλειστού τύπου), υπηρεσίες θεματοφυλακής, υπηρεσίες private equity καθώς και υπηρεσίες χρηματοοικονομικής μεσιτείας.

Ασφαλιστικών δραστηριοτήτων

Ο Όμιλος προσφέρει ευρύ φάσμα ασφαλιστικών προϊόντων μέσω της θυγατρικής εταιρείας Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η ΕΘΝΙΚΗ» και άλλων θυγατρικών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και μέσω συγγενούς στην Τουρκία η οποία πωλήθηκε την 15 Ιουνίου 2016.

Διεθνών τραπεζικών δραστηριοτήτων

Οι διεθνείς τραπεζικές δραστηριότητες του Ομίλου εκτός Τουρκίας, περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα παραδοσιακών τραπεζικών υπηρεσιών, όπως χορήγηση λιανικών και εμπορικών πιστώσεων, τη χρηματοδότηση εμπορίου, τις υπηρεσίες συναλλάγματος και ανάληψης καταθέσεων. Επιπλέον, ο Όμιλος προσφέρει υπηρεσίες χρηματοδότησης της ναυτιλίας, επενδυτικής τραπεζικής και υπηρεσίες χρηματοοικονομικής μεσιτείας, μέσω του δικτύου καταστημάτων και θυγατρικών που διαθέτει στο εξωτερικό.

Τραπεζικών δραστηριοτήτων Τουρκίας

Οι δραστηριότητες του Ομίλου στην Τουρκία, μέσω της Finansbank και των θυγατρικών της, περιελάμβαναν ευρύ φάσμα παραδοσιακών τραπεζικών υπηρεσιών, όπως χορήγηση λιανικών και εμπορικών πιστώσεων, τη χρηματοδότηση εμπορίου και τις υπηρεσίες συναλλάγματος και ανάληψης καταθέσεων. Από την 31 Δεκεμβρίου 2015, η Finansbank ταξινομήθηκε στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και στις διακοπείσες δραστηριότητες και την 15 Ιουνίου 2016 ολοκληρώθηκε η πώληση.

Λοιπών δραστηριοτήτων

Περιλαμβάνουν τη διαχείριση ακίνητης περιουσίας, τις ξενοδοχειακές και αποθηκευτικές δραστηριότητες καθώς επίσης και τα μη κατανεμημένα έσοδα και δαπάνες του Ομίλου (έξοδα από τόκους δανείων μειωμένης εξασφάλισης, δάνεια προς το προσωπικό κ.λπ.) και συναλλαγές μεταξύ τομέων.

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση ανά τομέα δραστηριότητας

Από 1.1 έως 30.06.2017	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρηματικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Πιστοδοτήσεις ειδικής διαχείρισης	Χρηματογορών – Κεφαλαγορών & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	Διεθνών τραπεζικών δραστηριοτήτων	Τραπεζικών δραστηριοτήτων Τουρκίας	Λοιπών δραστηριοτήτων	Όμιλος
Καθαρά έσοδα από τόκους	266	273	62	96	-	51	-	67	815
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	47	45	3	13	-	12	-	(1)	119
Λοιπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	9	(18)	(7)	(51)	-	(3)	-	(5)	(75)
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	322	300	58	58	-	60	-	61	859
Άμεσες δαπάνες	(198)	(18)	(5)	(15)	-	(40)	-	(7)	(283)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων ⁽¹⁾	(339)	(41)	(104)	(10)	-	(3)	-	(123)	(620)
Αναλογία κερδών από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων Φόροι	(215)	241	(51)	33	-	17	-	(68)	(43)
Κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες									(60)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές									16
Κέρδη/(ζημιές) από διακοπείσες δραστηριότητες					34	(101)	-		(67)
Κέρδη/(ζημιές) αναλογούσες σε μετόχους της Τράπεζας									(143)

Ανάλυση ανά τομέα δραστηριότητας

Από 1.1 έως 30.06.2016	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρηματικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Πιστοδοτήσεις ειδικής διαχείρισης	Χρηματογορών – Κεφαλαγορών & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλιστικών δραστηριοτήτων	Διεθνών τραπεζικών δραστηριοτήτων	Τραπεζικών δραστηριοτήτων Τουρκίας	Λοιπών δραστηριοτήτων	Όμιλος
Καθαρά έσοδα από τόκους	259	285	66	85	-	55	-	85	835
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	43	42	3	(34)	-	13	-	5	72
Λοιπά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	5	(19)	(6)	(57)	-	4	-	3	(70)
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	307	308	63	(6)	-	72	-	93	837
Άμεσες δαπάνες	(210)	(20)	(5)	(21)	-	(41)	-	(23)	(320)
Κατανομή δαπανών & προβλέψεων ⁽¹⁾	(251)	(100)	(97)	(12)	-	(6)	-	(89)	(555)
Αναλογία κερδών από συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων Φόροι	(154)	188	(39)	(38)	-	25	-	(19)	(37)
Κέρδη περιόδου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες									(42)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές									(21)
Κέρδη αναλογούντα σε μετόχους της Τράπεζας					7	38	(2.957)		(2.912)
Ζημιές αναλογούσες στους μετόχους της Τράπεζας									(2.975)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει αποσβέσεις ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων και λογισμικού & λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση ανά τομέα δραστηριότητας

Από 1.1 έως 30.06.2017	Λιανικής τραπεζικής	Επιχειρημα- τικής & Επενδυτικής τραπεζικής	Πιστο- δοτήσεις ειδικής διαχείρι- σης	Χρηματο- γορών – Κεφαλαία- γορών & Διαχείρισης περιουσίας	Ασφαλι- στικών δραστη- ριοτήτων	Διεθνών τραπεζικών δραστη- ριοτήτων	Τραπεζικών δραστη- ριοτήτων Τουρκίας	Λοιπών δραστη- ριοτήτων	Όμιλος
Ενεργητικό ανά τομέα την 30 Ιουνίου 2017									
Ενεργητικό	17.989	10.928	2.036	8.073	-	3.334	-	16.379	58.739
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους	-	-	-	-	-	-	-	-	5.453
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	-	-	-	-	3.057	2.624	-	-	5.681
Σύνολο ενεργητικού									69.873
Παθητικό ανά τομέα την 30 Ιουνίου 2017									
Παθητικό	31.646	2.335	155	14.501	-	3.018	-	6.684	58.339
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους	-	-	-	-	-	-	-	-	17
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	-	-	-	-	2.287	1.808	-	-	4.095
Σύνολο παθητικού									62.451
Ενεργητικό ανά τομέα την 31 Δεκεμβρίου 2016									
Ενεργητικό	18.997	11.115	2.019	11.750	2.789	5.776	-	16.686	69.132
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους	-	-	-	-	-	-	-	-	5.674
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	-	-	-	-	-	3.725	-	-	3.725
Σύνολο ενεργητικού									78.531
Παθητικό ανά τομέα την 31 Δεκεμβρίου 2016									
Παθητικό	34.802	76	83	18.407	2.268	4.109	-	8.183	67.928
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενους φόρους	-	-	-	-	-	-	-	-	17
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	-	-	-	-	-	2.999	-	-	2.999
Σύνολο παθητικού									70.944

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 4: Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού και άλλων κινδύνων

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2017	30.06.2016	30.06.2017	30.06.2016
α. Προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου				
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	433	326	525	319
	433	326	525	319
β. Προβλέψεις απομείωσης χρεογράφων				
Μετοχικοί Τίτλοι	1	1	1	1
	1	1	1	1
γ. Λοιπές προβλέψεις και προβλέψεις απομείωσης				
Απομείωση ακινήτων επενδύσεων, ενσώματων παγίων στοιχείων, λογισμικού και λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων και λοιπών στοιχείων ενεργητικού	9	3	-	-
Προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις και λοιπές προβλέψεις	(3)	40	(2)	39
	6	43	(2)	39
Σύνολο	440	370	524	359

Στην Τράπεζα, οι προβλέψεις απομείωσης για την κάλυψη πιστωτικού κινδύνου, περιλαμβάνουν ποσό € 91 εκατ. το οποίο αφορά σε διεταιρικό δανεισμό για χρηματοδότηση. Η απομείωση

των δανείων που χορηγήθηκαν προς τρίτους με την εν λόγω χρηματοδότηση έχει ήδη αναγνωριστεί σε επίπεδο Ομίλου σε προηγούμενες περιόδους.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 5: Φόροι

Συνεχιζόμενες δραστηριότητες	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2017	30.06.2016	30.06.2017	30.06.2016
Φόροι περιόδου	(16)	(8)	(3)	(1)
Αναβαλλόμενοι φόροι	(1)	3	-	-
Φόροι	(17)	(5)	(3)	(1)

Ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος της Τράπεζας για τις χρήσεις 2017 και 2016 ανέρχεται σε 29%, σύμφωνα με τον ν. 4334/16.7.2015, ο οποίος είναι σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2015, και αυξήθηκε από 26%.

Με βάση τις διατάξεις του Ν. 4387/2016, ο παρακρατούμενος φόρος επί των μερισμάτων που θα διανεμηθούν από την 1^η Ιανουαρίου 2017 αυξάνεται από 10% σε 15%.

Την 18 Μαΐου 2017 ψηφίστηκε ο Ν. 4472/2017, ο οποίος επιβάλλει στα Πιστωτικά Ιδρύματα ετήσια προμήθεια 1,5% επί του υπερβάλλοντος ποσού της εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, όπως αυτό προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ του φορολογικού συντελεστή που εφαρμόζεται βάσει του Ν. 4336/2015 αναδρομικά από 1

Ιανουαρίου 2015 (29%) και του φορολογικού συντελεστή που ίσχυε στις 30 Ιουνίου 2015 (26%). Ο νόμος έχει αναδρομική ισχύ και επιβάλλεται επί της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης (που πληροί τα κριτήρια της οριστικής απαίτησης έναντι του Δημοσίου) που αναγνωρίστηκε την 31 Δεκεμβρίου 2016. Το σχετικό ποσό για την Τράπεζα ανέρχεται σε €13 εκατ. εκ των οποίων ποσό €9 εκατ. αφορά το 2016 και ποσό €4 εκατ. αφορά την εξαμηνιαία περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017. Η συνολική επιβάρυνση €13 εκατ. περιλαμβάνεται στο κονδύλι της κατάστασης αποτελεσμάτων «Καθαρά λοιπά έσοδα / (έξοδα)».

Οι ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις των εταιρειών που ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης και των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου, παρουσιάζονται στη Σημείωση 20.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 6: Κέρδη / (ζημίες) ανά μετοχή

	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2017	30.06.2016	30.06.2017	30.06.2016
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούσες στους μετόχους της Τράπεζας από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(76)	(63)	(156)	(75)
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούσες στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(76)	(63)	(156)	(75)
Κέρδη/(ζημίες) από διακοπείσες δραστηριότητες	(67)	(2.912)	291	(12)
Κέρδη/(ζημίες) αναλογούσες στους κοινούς μετόχους της Τράπεζας από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	(143)	(2.975)	135	(87)
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών για βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	9.145.591.601	9.146.174.907	9.147.151.527	9.147.151.527
Δυνητικές μετοχές από τη μετατροπή των υπο- αίρεση μετατρέψιμων ομολογιών (CoCos)	-	7.846.240.000	-	7.846.240.000
Μέσος σταθμισμένος αριθμός κοινών μετοχών για βασικά και προσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή	9.145.591.601	16.992.414.907	9.147.151.527	16.993.391.527
Κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(0,01)	(0,01)	(0,02)	(0,01)
Κέρδη/(ζημίες) ανά μετοχή – Βασικά και προσαρμοσμένα από συνεχιζόμενες και διακοπείσες δραστηριότητες	(0,02)	(0,33)	0,01	(0,01)

Την 9 Δεκεμβρίου 2015, στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης, η Τράπεζα εξέδωσε υπό αίρεση μετατρέψιμες ομολογίες, (Contingent Convertible Securities, “CoCos”) αόριστης διάρκειας μη σωρευτικού τόκου. Το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας («ΤΧΣ») ανέλαβε το σύνολο των CoCos ποσού €2.029 εκατ. και σε αντάλλαγμα εισέφερε στην Τράπεζα

ομολογίες έκδοσης του ΕΜΣ. Την 15 Δεκεμβρίου 2016, κατόπιν εγκρίσεως από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Τράπεζα αποπλήρωσε τα CoCos στην τιμή των €2.029 εκατ. Η επίδραση των CoCos επί των κερδών / (ζημιών) ανά μετοχή για τη συγκριτική περίοδο ήταν βελτιωτική.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 7: Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2017	31.12.2016
Στεγαστικά δάνεια	16.923	17.992	16.593	16.916
Καταναλωτικά δάνεια	4.127	4.743	3.576	3.805
Πιστωτικές κάρτες	948	1.046	874	957
Χορηγήσεις σε μικρές επιχειρήσεις	3.672	3.948	3.527	3.792
Λιανική τραπεζική	25.670	27.729	24.570	25.470
Χορηγήσεις σε επιχειρήσεις και δημόσιο	24.047	25.371	23.078	23.632
Σύνολο προ πρόβλεψης απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	49.717	53.100	47.648	49.102
Μείον: Πρόβλεψη απομείωσης δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	(10.968)	(11.457)	(10.689)	(10.936)
Σύνολο	38.749	41.643	36.959	38.166

Κατά την 30 Ιουνίου 2017 οι χορηγήσεις σε επιχειρήσεις και Δημόσιο, για τον Όμιλο, περιλαμβάνουν δάνειο στο Ελληνικό Δημόσιο ύψους €5.968 εκατ., (2016: €6.174 εκατ.). Η σύμβαση με το Ελληνικό Δημόσιο που αφορά στο ανωτέρω δάνειο, περιλαμβάνει και ένα ενσωματωμένο παράγωγο, το οποίο έχει διαχωριστεί και απεικονίζεται ως ξεχωριστό παράγωγο.

Την περίοδο που έληξε την 30^η Ιουνίου 2017, δάνεια ποσού €1,9 δισ. κατατάχθηκαν ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση (Σημείωση 9).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 8: Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων

Κατά την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017, ομόλογα έκδοσης EFSF και ESM €3,4 δισ., πωλήθηκαν στον ESM. Περαιτέρω, λοιπά ομόλογα €2,3 δισ. αναταξινομήθηκαν ως μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς

πώληση (βλέπε Σημείωση 9). Τα παραπάνω αντισταθμίστηκαν σε μικρό βαθμό από την αύξηση της θέσης σε άλλα ομόλογα EFSF / ESM και κρατικά ομόλογα (αλλοδαπής).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 9: Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση και υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση

Τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση την 30 Ιουνίου 2017 περιλαμβάνουν τις Εταιρείες: The South African Bank of Athens Ltd ("S.A.B.A."), Banca Romaneasca S.A. ("BROM"), Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική» ("ΑΕΕΓΑ"), Vojvodjanska Banka a.d. Novi Sad ("Vojvodjanska") and NBG Leasing d.o.o. Belgrade ("NBG Leasing doo") και την 31 Δεκεμβρίου 2016 περιλαμβάνουν τις Εταιρείες: S.A.B.A., UBB και Interlease. Τα κέρδη και οι ζημίες από τις διακοπείσες δραστηριότητες για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017 περιλαμβάνουν, τις Εταιρείες: S.A.B.A., UBB, Interlease, BROM, ΑΕΕΓΑ, Vojvodjanska and NBG Leasing d.o.o.. Τα κέρδη από διακοπείσες δραστηριότητες της συγκριτικής περιόδου περιλαμβάνουν την Finansbank και αναμορφώθηκαν επίσης με τα αποτελέσματα των εταιρειών S.A.B.A., UBB και Interlease, οι οποίες ταξινομήθηκαν ως διακοπείσες δραστηριότητες τον Δεκέμβριο του 2016 και BROM, ΑΕΕΓΑ, Vojvodjanska and NBG Leasing d.o.o., οι οποίες ταξινομήθηκαν ως διακοπείσες δραστηριότητες τον Ιούνιο του 2017. Ειδικότερα:

Finansbank

Την 3 Νοεμβρίου 2015, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε σχέδιο διάθεσης ολόκληρης της συμμετοχής της Τράπεζας στην Finansbank. Την 21 Δεκεμβρίου 2015, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την μεταβίβαση στην Qatar National Bank («QNB») του 99,81% μεριδίου της στη Finansbank μαζί με το 29,87% μερίδιό της στη Finans Leasing. Επίσης, την 18 Ιανουαρίου 2016 η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Τράπεζας ενέκρινε την συναλλαγή. Το τίμημα της συναλλαγής συμφωνήθηκε στο ποσό των €2.750 εκατ. Επιπλέον, με βάση την συμφωνία, η QNB θα αποπληρώσει στην Τράπεζα το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης €828 εκατ. που είχε χορηγήσει η τελευταία στην Finansbank.

Η πώληση ολοκληρώθηκε την 15 Ιουνίου 2016, ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος της Finansbank πέρασε στην QNB. Λεπτομέρειες σχετικά με τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που πωλήθηκαν καθώς και του υπολογισμού του κέρδους ή της ζημίας από την πώληση παρατίθενται στη Σημείωση 19.

United Bulgarian Bank A.D. και Interlease E.A.D.

Την 30 Δεκεμβρίου 2016 η Τράπεζα υπέγραψε σύμβαση με τον Όμιλο KBC («KBC») για την πώληση του 99,91% της συμμετοχής στη θυγατρική της τράπεζας UBB και του 100% της θυγατρικής της εταιρίας Interlease που έδρευαν στην Βουλγαρία. Το τίμημα για την πώληση των δύο ανωτέρω θυγατρικών ανέρχεται σε €610 εκατ. Την 26 Απριλίου 2017 η UBB διένειμε στην Τράπεζα μέρισμα

€50 εκατ. μετά την έγκριση από την Ετήσια Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Στην ανωτέρω σύμβαση περιλαμβανόταν η πώληση από την Ανώνυμη Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών των μεριδίων της, 30% στην UBB-Metlife Life Insurance Company AD και 20% στην UBB Insurance Broker AD. Το τίμημα ανήλθε σε €10,5 εκατ.

Η πώληση ολοκληρώθηκε την 13 Ιουνίου 2017, ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος των εταιρειών πέρασε στην KBC. Λεπτομέρειες σχετικά με τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που πωλήθηκαν καθώς και του υπολογισμού του κέρδους ή της ζημίας από την πώληση παρατίθενται στη Σημείωση 19 Εξαγορές, πωλήσεις και συγχωνεύσεις εταιρειών.

The South African Bank of Athens Ltd

Την 22 Δεκεμβρίου 2016 ο Όμιλος υπέγραψε σύμβαση με την εταιρεία AFGRI HOLDING Proprietary Limited, της οποίας η έδρα βρίσκεται στη Δημοκρατία της Νοτίου Αφρικής, για την πώληση του 99,81% που κατέχει στη θυγατρικής της τράπεζας στη Δημοκρατία της Νοτίου Αφρικής, S.A.B.A. Το τίμημα για την πώληση της ανωτέρω θυγατρικής ανέρχεται σε €19 εκατ.

Η ολοκλήρωση της πώλησης αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2017 και υπόκειται στις εγκρίσεις (i) της Κεντρικής Τράπεζας της Δημοκρατίας της Νοτίου Αφρικής (ii) του Υπουργείου Οικονομικών της Δημοκρατίας της Νοτίου Αφρικής και (iii) της Επιτροπής Ανταγωνισμού και του Δικαστηρίου Ανταγωνισμού της Δημοκρατίας της Νοτίου Αφρικής (έχει ήδη ληφθεί).

Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική» («ΑΕΕΓΑ»)

Την 27 Ιουνίου 2017 η Τράπεζα υπέγραψε σύμβαση με την EXIN Financial Services Holding B.V. (EXIN) για την πώληση μεριδίου 75% της θυγατρικής της ΑΕΕΓΑ, αντί τιμήματος €718 εκατ. Η Τράπεζα θα διατηρήσει μερίδιο 25% της ΑΕΕΓΑ.

Κατά τη ταξινόμηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού ως στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση δεν αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης καθώς το συμφωνηθέν τίμημα της πώλησης είναι μεγαλύτερο από την λογιστική αξία των σχετικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού.

Η ολοκλήρωση της πώλησης υπόκειται στις εγκρίσεις των σχετικών Αρχών Ανταγωνισμού και της Τράπεζας της Ελλάδος και αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2017.

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Banca Romanesca S.A. («BROM»)

Την 27 Ιουλίου 2017 η Τράπεζα υπέγραψε σύμβαση με την OTP Bank Romania («OTPR») για την πώληση του συνόλου (99,28%) της συμμετοχής της στη θυγατρικής της BROM στη Ρουμανία. Το τίμημα της πώλησης ανέρχεται σε €72 εκατ.

Κατόπιν της απόφασης για την πώληση της συμμετοχής στη BROM, η Τράπεζα, βασιζόμενη στο συμφωνηθέν τίμημα, προέβη στην αξιολόγηση της λογιστικής αξίας της Μονάδας Δημιουργίας Ταμειακών Ροών και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι απαιτείται η αναγνώριση ζημίας απομείωσης ποσού €95 εκατ. σε επίπεδο Ομίλου. Σε επίπεδο Τράπεζας η σχετική ζημία απομείωσης ανήλθε σε €67 εκατ.

Την 30 Ιουνίου 2017 οι διαπραγματεύσεις με τον αγοραστή ήταν σε προχωρημένο στάδιο με αποτέλεσμα να πληρούνται τα κριτήρια για τη κατάταξη των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της θυγατρικής ως προοριζόμενα προς πώληση.

Η ολοκλήρωση της πώλησης υπόκειται στις εγκρίσεις της Κεντρικής Τράπεζας Ουγγαρίας, Κεντρικής Τράπεζας Ρουμανίας και των Επιτροπών Ανταγωνισμού.

Vojvodjanska Banka a.d. Novi Sad και NBG Leasing d.o.o. Belgrade

Την 5 Αυγούστου 2017 η Τράπεζα υπέγραψε σύμβαση με την OTP Bank Serbia («OTPR») για την πώληση του συνόλου (100%) των συμμετοχών της στις θυγατρικές της Vojvodjanska και NBG Leasing doo που εδρεύουν στη Σερβία. Το συμφωνηθέν τίμημα της πώλησης ανέρχεται σε €125 εκατ.

Κατόπιν της απόφασης για την πώληση των θυγατρικών στη Σερβία, η Τράπεζα, βασιζόμενη στο συμφωνηθέν τίμημα, προέβη στην αξιολόγηση της λογιστικής αξίας της Μονάδας Δημιουργίας Ταμειακών Ροών και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι απαιτείται η αναγνώριση ζημίας απομείωσης ποσού €56 εκατ. σε επίπεδο Ομίλου. Σε επίπεδο Τράπεζας η σχετική ζημία απομείωσης ανήλθε σε €48 εκατ.

Την 30 Ιουνίου 2017 οι διαπραγματεύσεις με τον αγοραστή ήταν σε προχωρημένο στάδιο με αποτέλεσμα να πληρούνται τα κριτήρια για τη κατάταξη των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού των θυγατρικών ως διαθέσιμα προς πώληση.

Η ολοκλήρωση της πώλησης υπόκειται στις εγκρίσεις της Κεντρικής Τράπεζας Ουγγαρίας, Κεντρικής Τράπεζας Σερβίας και των Επιτροπών Ανταγωνισμού.

Συνοπτική κατάσταση αποτελεσμάτων από διακοπείσες δραστηριότητες ⁽¹⁾

εκατ. €

	Όμιλος		Τράπεζα	
	Από 1.1. 30.06.2017	30.06.2016	Από 1.1. 30.06.2017	30.06.2016
Διακοπείσες δραστηριότητες				
Καθαρά έσοδα από τόκους	126	595	-	-
Καθαρά έσοδα από προμήθειες	32	175	-	-
Καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες	41	41	-	-
Λουτά έσοδα	19	20	50	-
Καθαρά λειτουργικά έσοδα	218	831	50	-
Λειτουργικά έξοδα	(130)	(467)	-	-
Προβλέψεις και ζημίες απομείωσης	(173)	(128)	(115)	(12)
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων	(85)	236	(65)	(12)
Φόροι	(16)	(34)	-	-
Κέρδη/(ζημιές) περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες	(101)	202	(65)	(12)
Κέρδη/(Ζημιές) πώλησης (Σημείωση 19)	34	(3.114)	356	-
Συνολικό κέρδος/(ζημιά) περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες (αναλογούνται στους μετόχους της Τράπεζας)	(67)	(2.912)	291	(12)

⁽¹⁾ Η περίοδος που έληξε την 30 Ιουνίου 2017, περιλαμβάνει τις UBB, Interlease και S.A.B.A., BROM, AEEGA, NBG Leasing d.o.o. Belgrade ενώ η συγκριτική περίοδος περιλαμβάνει και την Finansbank.

Ταμειακές Ροές από διακοπείσες δραστηριότητες

εκατ. €

	Όμιλος	
	Από 1.1. 30.06.2017	Από 1.1. 30.06.2017
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από λειτουργικές δραστηριότητες	(151)	(475)
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από επενδυτικές δραστηριότητες	140	80
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	(51)	96
Καθαρές ταμειακές εισροές / (εκροές)	(62)	(299)

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Ανάλυση των περιουσιακών στοιχείων προοριζόμενων προς πώληση και των υποχρεώσεων σχετιζόμενων με τα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση

εκατ. €	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2017 ⁽¹⁾	31.12.2016 ⁽²⁾	30.06.2017 ⁽¹⁾	31.12.2016 ⁽²⁾
Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	292	389	-	-
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	192	117	447	32
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	12	563	-	-
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1	-	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	1.912	2.176	3	-
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	2.287	342	48	29
Ακίνητα επενδύσεων	92	13	-	-
Συμμετοχή σε θυγατρικές επιχειρήσεις	-	-	1.040	254
Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	-	9	-	-
Υπεραξία επιχειρήσεων, λογισμικό και λουτά άυλα περιουσιακά στοιχεία	13	6	-	-
Ενώματα πάγια στοιχεία	136	22	-	-
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	151	4	-	-
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	501	-	-	-
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος	30	1	-	-
Λουτά στοιχεία ενεργητικού	62	83	-	-
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	5.681	3.725	1.538	315
Υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	26	39	-	-
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	2	-	-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	1.632	2.942	-	-
Λουτές δανειακές υποχρεώσεις	5	2	-	-
Ασφαλιστικά αποθέματα και υποχρεώσεις	2.224	-	-	-
Υποχρεώσεις από αναβαλλόμενους φόρους	1	-	-	-
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	10	5	-	-
Λουτά στοιχεία παθητικού	197	9	-	-
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	4.095	2.999	-	-

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις των S.A.B.A., AEEGA, BROM, Vojvodjanska Banka a.d. Novi Sad, NBG Leasing d.o.o. Belgrade

⁽²⁾ Περιλαμβάνει τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις των UBB, Interlease και S.A.B.A.

46

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 10: Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Στις «Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα» περιλαμβάνεται η υποχρέωση της Τράπεζας προς το Ευρωσύστημα λόγω χρηματοδότησης. Κατά την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017, η χρηματοδότηση μειώθηκε από €12,3 δισ. την 31 Δεκεμβρίου 2016 σε €8,4 δισ. κυρίως λόγω της

πώλησης των θυγατρικών UBB και Interlease ποσού €0,8 δισ. (περιλαμβανομένου των μερισμάτων και την αποπληρωμή της χρηματοδότησης) και από την πώληση ομολόγων EFSF και ESM ποσού €3,4 δισ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 11: Υποχρεώσεις προς πελάτες

	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2017	31.12.2016
Καταθέσεις:				
Ιδιωτών	30.353	32.171	28.730	29.354
Επιχειρήσεων και ελευθέρων επαγγελματιών	5.255	5.461	5.288	5.159
Δημοσίου και επιχειρήσεων του Δημοσίου	2.716	2.827	2.709	2.813
Σύνολο	38.324	40.459	36.727	37.326

	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2017	31.12.2016
Καταθέσεις:				
Ταμειυτηρίου	18.124	18.402	17.937	18.037
Τρεχούμενοι & Όψεως	7.003	7.705	6.918	7.232
Προθεσμίας	12.363	13.448	11.038	11.159
Λουτές	788	858	788	852
	38.278	40.413	36.681	37.280
Καταθέσεις πελατών υπό μορφή repos	46	46	46	46
	46	46	46	46
Σύνολο	38.324	40.459	36.727	37.326

Στις υποχρεώσεις προς πελάτες περιλαμβάνονται προϊόντα καταθέσεων με ενσωματωμένα ένα ή περισσότερα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα. Ο Όμιλος έχει προσδιορίσει τις καταθέσεις αυτές ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τα ποσά αυτά ανέρχονται την 30 Ιουνίου 2017 σε €667 εκατ. (2016: €527 εκατ.), για τον Όμιλο και την Τράπεζα.

Την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017 υποχρεώσεις προς πελάτες ποσού €1,6 δισ. ταξινομήθηκαν ως υποχρεώσεις σχετιζόμενες με μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση (Σημείωση 9).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 12: Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις

Οι κυριότερες συναλλαγές σε υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους και λοιπές δανειακές υποχρεώσεις από την 1 Ιανουαρίου 2017 έως και την 30 Ιουνίου 2017 είναι οι ακόλουθες:

Η Τράπεζα μέσω της Sineria d.a.c. προέβη σε μερική αποπληρωμή των χρεογράφων κατηγορίας A1, A2, A3 και A4 τα οποία κατέχονται από τρίτους, ύψους €87 εκατ., €21 εκατ., €29 εκατ. και €46 εκατ. αντίστοιχα, καθώς οι ομολογίες υπόκεινται σε

υποχρεωτική είτε ολική είτε μερική αποπληρωμή σε κάθε ημερομηνία πληρωμής τόκων (δηλ. σε τριμηνιαία βάση) και μόνο στο βαθμό που ο εκδότης έχει αρκετά διαθέσιμα κεφάλαια για αυτό τον σκοπό μετά την πληρωμή τυχόν υποχρεώσεων των οποίων η τακτοποίηση προηγείται βάσει της ισχύουσας συμφωνίας. Τα υπόλοιπα των χρεογράφων κατηγορίας A1, A2, A3, A4, M και Z κατά την 30 Ιουνίου 2017 ανέρχονται σε:

Εκδότης	Περιγραφή	Τιτλοποιημένα δάνεια	Ημερομηνία έκδοσης	Ημερομηνία λήξης	Υπόλοιπο σε εκατ. €	Ποσό ιδιοκατεχόμενων τίτλων από τον Όμιλο (ονομαστική αξία) εκατ. €	Επιτόκιο
Sineria d.a.c.	Τιτλοποιημένες Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου - Κατηγορία A1	Δάνεια MME	8-Αυγ-16	Ιούλιος 2035	36	-	Τριμηνιαία καταβολή τόκων με επιτόκιο Euribor 3- μηνών πλέον 185 μ.β.
Sineria d.a.c.	Τιτλοποιημένες Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου - Κατηγορία A2	Δάνεια MME	8-Αυγ-16	Ιούλιος 2035	8	-	Τριμηνιαία καταβολή τόκων με επιτόκιο Euribor 3- μηνών πλέον 185 μ.β.
Sineria d.a.c.	Τιτλοποιημένες Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου - Κατηγορία A3	Δάνεια MME	8-Αυγ-16	Ιούλιος 2035	12	-	Τριμηνιαία καταβολή τόκων με επιτόκιο Euribor 3- μηνών πλέον 185 μ.β.
Sineria d.a.c.	Τιτλοποιημένες Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου - Κατηγορία A4	Δάνεια MME	8-Αυγ-16	Ιούλιος 2035	21	2	Τριμηνιαία καταβολή τόκων με επιτόκιο Euribor 3- μηνών πλέον 185 μ.β.
Sineria d.a.c.	Τιτλοποιημένες Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου - Κατηγορία M	Δάνεια MME	8-Αυγ-16	Ιούλιος 2035	259	259	Τριμηνιαία καταβολή τόκων με επιτόκιο Euribor 3- μηνών πλέον 300 μ.β.
Sineria d.a.c.	Τιτλοποιημένες Ομολογίες Κυμαινόμενου Επιτοκίου - Κατηγορία Z	Δάνεια MME	8-Αυγ-16	Ιούλιος 2035	65	65	Τριμηνιαία καταβολή τόκων με επιτόκιο Euribor 3- μηνών πλέον 500 μ.β.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 13: Ενδεχόμενες υποχρεώσεις, εξασφαλίσεις, μεταφορές χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και δεσμεύσεις

α. Νομικά θέματα

Υπάρχουν ορισμένες εκκρεμείς απαιτήσεις και δικαστικές αγωγές κατά του Ομίλου, στα πλαίσια της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητας. Για τις περιπτώσεις για τις οποίες δεν έχει αναγνωριστεί πρόβλεψη, η Διοίκηση δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει την πιθανή ζημία, επειδή οι αγωγές μπορεί να διαρκέσουν πολλά χρόνια, πολλές από τις αγωγές βρίσκονται σε αρχικό στάδιο, υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την πιθανότητα της τελικής έκβασης, υπάρχει αβεβαιότητα ως προς την έκβαση των εκκρεμών προσφυγών και υπάρχουν σημαντικά ζητήματα που πρέπει να επιλυθούν. Ωστόσο, κατά την άποψη της Διοίκησης, λαμβάνοντας υπόψη και τη γνώμη της Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, η οριστική διευθέτησή τους και οι πιθανές δικαστικές αποφάσεις δεν αναμένεται να έχουν σημαντική επίπτωση στην ενοποιημένη ή ατομική κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, κατάσταση αποτελεσμάτων και κατάσταση ταμειακών ροών. Παρόλα αυτά, το ποσό των προβλέψεων που έχει σχηματισθεί από τον Όμιλο και τη Τράπεζα κατά την 30 Ιουνίου 2017 για επίδικες απαιτήσεις ανέρχεται σε €71 εκατ. και €66 εκατ. αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2016: €91 εκατ. και €69 εκατ. αντίστοιχα).

β. Εκκρεμείς φορολογικοί έλεγχοι

Οι εταιρείες του Ομίλου δεν έχουν ελεγχθεί φορολογικά για ορισμένες χρήσεις και επομένως, οι φορολογικές υποχρεώσεις τους για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές. Συνεπώς, ως αποτέλεσμα των ελέγχων αυτών, είναι πιθανόν να επιβληθούν επιπλέον πρόστιμα και φόροι, τα ποσά των οποίων δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν με ακρίβεια επί του παρόντος. Ωστόσο, εκτιμάται ότι δεν θα έχουν σημαντική επίπτωση στην χρηματοοικονομική θέση του Ομίλου.

Η Τράπεζα έχει ελεγχθεί φορολογικά από τις φορολογικές αρχές μέχρι και την χρήση 2010. Οι χρήσεις 2011, 2012, 2013, 2014 και 2015 έχουν ελεγχθεί από τον εκλεγμένο σύμφωνα με τον Κ.Ν. 2190/1920 τακτικό ελεγκτή, δηλαδή την ελεγκτική εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών «Deloitte Ανώνυμη Εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών» (ο τακτικός ελεγκτής), σύμφωνα με το άρθρο 82 του Ν.2238/1994 και το άρθρο 65Α Ν.4174/13 και τα σχετικά πιστοποιητικά φορολογικής συμμόρφωσης εκδόθηκαν την 27.07.2012, 27.09.2013, 10.07.2014, 30.10.2015 και

30.09.2016 αντίστοιχα και δεν περιείχαν επιφυλάξεις, ενώ ο έλεγχος για τη χρήση 2016 είναι σε εξέλιξη. Σύμφωνα με την ΠΟΛ.1006/05.01.2016 δεν εξαιρούνται από τη διενέργεια τακτικού φορολογικού ελέγχου από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές οι επιχειρήσεις για τις οποίες εκδίδεται φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επιφυλάξεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας. Συνεπώς οι φορολογικές αρχές είναι δυνατόν να επανέλθουν και να διενεργήσουν τον δικό τους φορολογικό έλεγχο. Πληροφορίες σχετικά με τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις για τις θυγατρικές και τις συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης υπάρχουν στη Σημείωση 20.

γ. Δανειακές δεσμεύσεις

Ο Όμιλος, στο πλαίσιο των συνήθων χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων του, υπεισέρχεται σε συμβατικές δεσμεύσεις εκ μέρους των πελατών του και συμμετέχει σε χρηματοπιστωτικά μέσα που ενέχουν εκτός ισολογισμού κινδύνους, ώστε να εξυπηρετήσει τις χρηματοδοτικές ανάγκες των πελατών του. Οι συμβατικές δεσμεύσεις αφορούν σε υποχρεώσεις από εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις, ενέγγυες και ανοιχθείσες πιστώσεις προς εκτέλεση και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές. Οι υποχρεώσεις από εγκεκριμένες μη εκταμιευμένες δανειακές συμβάσεις είναι συμφωνίες χορηγήσεων που προϋποθέτουν τη μη αθέτηση των αναγραφόμενων όρων της συμφωνίας. Οι ενέγγυες πιστώσεις προς εκτέλεση αφορούν τη χρηματοδότηση από την Τράπεζα της εμπορικής συμφωνίας μεταφοράς αγαθών στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό, με απευθείας πληρωμή του συναλλασσόμενου, με τον οποίο ο πελάτης της Τράπεζας έχει συνάψει τη συμφωνία. Οι ανοιχθείσες ενέγγυες πιστώσεις και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές αφορούν σε δεσμεύσεις υπό όρους, και εκδίδονται από τον Όμιλο προκειμένου να παρασχεθεί εγγύηση για την εκπλήρωση από τον πελάτη των όρων της συμφωνίας. Όλες οι προαναφερθείσες συμφωνίες σχετίζονται με τις συνήθεις χρηματοδοτικές δραστηριότητες του Ομίλου. Στην περίπτωση μη καλής εκτέλεσης από τον αντισυμβαλλόμενο του χρηματοπιστωτικού μέσου που αφορά σε εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις, ενέγγυες και ανοιχθείσες πιστώσεις προς εκτέλεση καθώς και εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές, ο κίνδυνος έκθεσης σε ζημιές που αντιμετωπίζει ο Όμιλος αντιπροσωπεύεται από την ονομαστική αξία των χρηματοπιστωτικών μέσων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Όμιλος ακολουθεί την ίδια πιστωτική πολιτική με αυτή που ακολουθεί για τους εντός ισολογισμού κινδύνους.

48

	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2017	31.12.2016
Εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και πιστωτικά όρια*	7	8	7	8
Ανοιχθείσες ενέγγυες πιστώσεις & εκδοθείσες εγγυητικές επιστολές	2.886	2.910	3.358	3.340
Δικαιούχοι ενέγγυων πιστώσεων προς εκτέλεση	305	239	297	226
Σύνολο	3.198	3.157	3.662	3.574

* Οι εγκεκριμένες μη εκταμιευμένες δανειακές συμβάσεις και εγκεκριμένα πιστωτικά όρια, την 30 Ιουνίου 2017, αφορούν όρια που δεν μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων ανά πάσα στιγμή χωρίς προειδοποίηση ή δεν προβλέπεται αυτόματη ακύρωση εξαιτίας της χειροτέρευσης της φερεγγυότητας του δανειολήπτη και συμπεριλαμβάνονται στον υπολογισμό των Σταθμισμένων για Κίνδυνο Στοιχείων Ενεργητικού με το ισχύον εποπτικό πλαίσιο. Οι συνολικές εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και πιστωτικά όρια περιλαμβάνουν την 30 Ιουνίου 2017 ποσό €6.058 εκατ. για τον Όμιλο (2016: €5.768 εκατ.) και ποσό €5.665 εκατ. για την Τράπεζα (2016: €5.268 εκατ.)

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

δ. Δεσμευμένα στοιχεία ενεργητικού

Δεσμευμένα στοιχεία ενεργητικού	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2017	31.12.2016
	17.568	22.603	17.568	22.603

Την 30 Ιουνίου 2017, ο Όμιλος έχει δεσμεύσει κυρίως για σκοπούς χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα, από άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και από άλλες κεντρικές τράπεζες τα παρακάτω στοιχεία:

- χρεωστικούς τίτλους του εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου λογιστικής αξίας €8.314 εκατ.
- δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών ύψους €7.053 εκατ. και
- καλυμμένες ομολογίες ονομαστικής αξίας €2.200 εκατ. με κάλυμμα στεγαστικά δάνεια ύψους €3.739 εκατ.

Πλέον των δεσμευμένων στοιχείων που απεικονίζονται στον παραπάνω πίνακα, κατά την 30 Ιουνίου 2017, ο Όμιλος ενεχυρίασε περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στις απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ύψους €321 εκατ. λόγω εγγύησης έναντι κινδύνου αθέτησης πληρωμής του Δημοσίου όπως επίσης έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου ποσού €181 εκατ. για σκοπούς χρηματοδότησης εμπορίου.

ε. Δεσμεύσεις από λειτουργικές μισθώσεις

	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2017	31.12.2016
Έως ένα (1) έτος	22	26	76	82
Από ένα (1) έτος έως και πέντε (5) έτη	51	55	291	296
Πέραν των πέντε (5) ετών	18	20	1.198	1.239
Σύνολο	91	101	1.565	1.617

Το μεγαλύτερο μέρος των δεσμεύσεων από λειτουργικές μισθώσεις της Τράπεζας αφορά σε δεσμεύσεις προς την Εθνική Πανγαία Α.Ε.Ε.Α.Π., εταιρεία του Ομίλου που δραστηριοποιείται σε επενδύσεις σε ακίνητα. Γενικά, οι λειτουργικές μισθώσεις έχουν διάρκεια έως 25 έτη, με δικαίωμα ανανέωσης της μίσθωσης μετά τη λήξη. Η Τράπεζα έχει παραιτηθεί από το δικαίωμα

καταγγελίας, με βάση τις διατάξεις περί εμπορικών μισθώσεων, για το μεγαλύτερο μέρος των μισθώσεων με διάρκεια τα 15 έτη, καθώς επίσης και για ορισμένες μισθώσεις με διάρκεια τα 25 έτη ανάλογα με το κάθε μισθωμένο ακίνητο και εντός των προβλεπόμενων ορίων από τις συμβάσεις.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 14: Μετοχικό κεφάλαιο, Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο & Ίδιες μετοχές

Μετοχικό Κεφάλαιο-Κοινές Μετοχές

Το σύνολο των κοινών μετοχών την 30 Ιουνίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016 ανερχόταν σε 9.147.151.527 ονομαστικής αξίας 0,30 Ευρώ.

	Όμιλος				
	# μετοχών	Ονομαστική αξία Σε ευρώ	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Σύνολο
Κοινές μετοχές	9.147.151.527	0,30	2.744	13.866	16.610
Σύνολο			2.744	13.866	16.610

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ίδιες Μετοχές

Οι συναλλαγές των ιδίων μετοχών διενεργούνται από την NBG Securities A.E.Π.Ε.Υ. και συνοψίζονται ως ακολούθως:

	Όμιλος	
	Αριθμός Μετοχών	Εκατ. €
Την 1 Ιανουαρίου 2016	2.001.463	1
Αγορές	150.099.503	34
Πωλήσεις	(149.689.971)	(34)
Την 31 Δεκεμβρίου 2016	2.410.995	1
Αγορές	44.317.574	12
Πωλήσεις	(44.511.535)	(12)
Την 30 Ιουνίου 2017	2.217.034	1

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 15: Φορολογικές επιδράσεις σχετιζόμενες με τα λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου

Όμιλος	Από 1.1 έως 30.06.2017			Από 1.1 έως 30.06.2016		
	Μικτά	Φόρος	Καθαρά	Μικτά	Φόρος	Καθαρά
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημιές) περιόδου	46	-	46	58	(7)	51
Μείον: Αναταξινομήσεις που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(1)	-	(1)	(23)	1	(22)
Κέρδος που αναταξινομήθηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων από την πώληση της Finansbank	-	-	-	(13)	3	(10)
Κέρδος που αναταξινομήθηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων από την πώληση της UBB	(24)	2	(22)	-	-	-
Αξιογράφα διαθέσιμα προς πώληση	21	2	23	22	(3)	19
Συναλλαγματικές διαφορές	(27)	-	(27)	(140)	-	(140)
Ζημιά που αναταξινομήθηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων από την πώληση της Finansbank	-	-	-	2.742	-	2.742
Συναλλαγματικές διαφορές	(27)	-	(27)	2.602	-	2.602
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	-	-	-	(56)	11	(45)
Ζημιά που αναταξινομήθηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων από την πώληση της Finansbank	-	-	-	31	(6)	25
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	-	-	-	(25)	5	(20)
Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης	2	-	2	-	-	-
Ζημιά αντιστάθμισης καθαρής επένδυσης που αναταξινομήθηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων από την πώληση της Finansbank	-	-	-	338	-	338
Αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης	2	-	2	338	-	338
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	(4)	2	(2)	2.937	2	2.939
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) περιόδου	(4)	2	(2)	2.937	2	2.939

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Τράπεζα	Από 1.1 έως 30.06.2017			Από 1.1 έως 30.06.2016		
	Μικτά	Φόρος	Καθαρά	Μικτά	Φόρος	Καθαρά
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/(ζημιές) περιόδου	42	-	42	10	-	10
Μείον: Αναταξινομήσεις που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	6	-	6	(1)	-	(1)
Αξιόγραφα διαθέσιμα προς πώληση	48	-	48	9	-	9
Συναλλαγματικές διαφορές	(5)	-	(5)	-	-	-
Αντιστάθμιση ταμακίων ρωών	1	-	1	-	-	-
Σύνολο στοιχείων τα οποία μεταγενέστερα μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα	44	-	44	-	-	-
Στοιχεία τα οποία μεταγενέστερα δεν μπορούν να μεταφερθούν στα αποτελέσματα:						
Λοιπά συνολικά έσοδα/(έξοδα) περιόδου	44	-	44	9	-	9

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 16: Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Η φύση των σημαντικών συναλλαγών τις οποίες πραγματοποίησε ο Όμιλος με συνδεδεμένα μέρη για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017 και 30 Ιουνίου 2016 καθώς και τα σημαντικά εκκρεμή υπόλοιπα που προέκυψαν από τις συναλλαγές αυτές κατά την 30 Ιουνίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016 παρατίθενται παρακάτω.

α. Συναλλαγές του Ομίλου με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οι Γενικοί Διευθυντές και τα μέλη των Εκτελεστικών Επιτροπών της Τράπεζας, μέλη της Διοίκησης θυγατρικών εταιρειών καθώς και στενά συγγενικά μέλη και εταιρείες που ελέγχονται ατομικά ή από κοινού από τα πρόσωπα αυτά, πραγματοποίησαν συναλλαγές με τον Όμιλο και την Τράπεζα.

Όλα τα δάνεια προς τα συνδεδεμένα μέρη (i) χορηγήθηκαν υπό το σύνηθες επιχειρηματικό πλαίσιο, (ii) περιελάμβαναν τους ίδιους όρους, συμπεριλαμβανομένων του επιτοκίου και των εξασφαλίσεων, με παρόμοια δάνεια που χορηγήθηκαν την ίδια περίοδο σε τρίτους και (iii) δεν εμπεριέχουν μεγαλύτερο από το σύνηθες κίνδυνο αποπληρωμής ή δεν περιλαμβάνουν άλλα δυσμενή χαρακτηριστικά.

Η κατάσταση με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας παρατίθεται στη Σημείωση 1.

Κατά την 30 Ιουνίου 2017, το ύψος των δανείων, των καταθέσεων/υποχρεώσεων και των εγγυητικών επιστολών ανήλθαν, σε επίπεδο Ομίλου, σε €5 εκατ., €5 εκατ. και μηδέν αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2016: €6 εκατ., €5 εκατ. και μηδέν αντίστοιχα) και σε επίπεδο Τράπεζας, σε €5 εκατ., €4 εκατ. και μηδέν αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2016: €6 εκατ., €4 εκατ. και μηδέν αντίστοιχα).

Οι συνολικές απολαβές σε συνδεδεμένα μέρη ανήλθαν σε €4 εκατ. (30 Ιουνίου 2016: €14 εκατ. εκ των οποίων €5 εκατ. αφορούν σε συνεχιζόμενες δραστηριότητες) για τον Όμιλο, ενώ σε €3 εκατ. (30 Ιουνίου 2016: €4 εκατ.) για την Τράπεζα, περιλαμβάνοντας κυρίως βραχυπρόθεσμες παροχές και ιδιαίτερα μισθούς και ασφαλιστικές εισφορές.

β. Συναλλαγές με θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες

Οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα μεταξύ της Τράπεζας, των θυγατρικών και των συγγενών εταιρειών καθώς και των κοινοπραξιών της, παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα. Σε επίπεδο Ομίλου περιλαμβάνονται μόνο οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα με τις συγγενείς επιχειρήσεις και τις κοινοπραξίες καθώς οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα με τις θυγατρικές έχουν απαλειφθεί κατά την ενοποίηση.

51

	Όμιλος	
	30.06.2017	31.12.2016
Απαιτήσεις	16	15
Υποχρεώσεις	9	13
Εγγυητικές επιστολές, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιτοί λογαριασμοί τάξεως	1	2
	Από 1.1 έως	
	30.06.2017	30.06.2016
Έσοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έσοδα	2	11
Έξοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έξοδα	1	3

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

	Τράπεζα					
	30.06.2017			31.12.2016		
	Θυγατρικές	Συγγενείς & Κοινοπραξίες	Σύνολο	Θυγατρικές	Συγγενείς & Κοινοπραξίες	Σύνολο
Απαιτήσεις	1.901	16	1.917	2.020	15	2.035
Υποχρεώσεις	1.189	9	1.198	1.128	9	1.137
Εγγυητικές επιστολές, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιποί λογαριασμοί τάξεως	2.809	1	2.810	2.810	2	2.812
	Από 1.1 έως 30.06.2017			Από 1.1 έως 30.06.2016		
Έσοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έσοδα	34	-	34	53	-	53
Έξοδα από τόκους, προμήθειες και λοιπά έξοδα	45	1	46	47	1	48

γ. Συναλλαγές με λοιπά συνδεδεμένα μέρη

Το σύνολο των απαιτήσεων για τον Όμιλο και την Τράπεζα, την 30 Ιουνίου 2017, από τα ταμεία και λογαριασμούς ασφάλισης του προσωπικού ανερχόταν σε €753 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €723 εκατ.). Ο τόκος έσοδο για τον Όμιλο ανερχόταν σε μηδέν.

Το σύνολο των υποχρεώσεων για τον Όμιλο και την Τράπεζα, την 30 Ιουνίου 2017, προς τα ταμεία και τους λογαριασμούς ασφάλισης του προσωπικού ανερχόταν σε €115 εκατ. και €35 εκατ. αντίστοιχα (31 Δεκεμβρίου 2016: €146 εκατ. και €65 εκατ. αντίστοιχα).

δ. Συναλλαγές με ΤΧΣ

Λαμβάνοντας υπόψη το νόμο του ΤΧΣ, το Πλαίσιο Συνεργασίας ("RFA") μεταξύ της Τράπεζας και του ΤΧΣ, το οποίο υπογράφηκε το Δεκέμβριο 2015, και το γεγονός ότι το ΤΧΣ κατέχει το 40,4% των

κοινών μετοχών της Τράπεζας, εκ των οποίων 38,92% είναι με πλήρη δικαιώματα ψήφου, καθώς επίσης ότι το ΤΧΣ εκπροσωπείται στο Διοικητικό Συμβούλιο και στις επιτροπές Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας, το ΤΧΣ θεωρείται συνδεδεμένο μέρος του Ομίλου. Την 9 Δεκεμβρίου 2016, η Τράπεζα πλήρωσε στο ΤΧΣ μέρισμα €165 εκατ. για τα υπό αίρεση μετατρέψιμα ομόλογα (CoCos). Στις 15 Δεκεμβρίου 2016 η Τράπεζα προχώρησε στην αποπληρωμή των υπό αίρεση μετατρέψιμων ομολόγων CoCos ύψους €2.029 εκατ. που είχε εκδώσει το Δεκέμβριο του 2015 υπέρ του ΤΧΣ. Επίσης, την ίδια ημερομηνία η Τράπεζα αποπλήρωσε τους δεδουλευμένους τόκους της περιόδου 9-15 Δεκεμβρίου 2016 ύψους €3 εκατ. Εκτός από τις κοινές μετοχές που έχουν εκδοθεί από την Τράπεζα και διακρατούνται από το ΤΧΣ και των συναλλαγών που περιγράφονται ανωτέρω, δεν υπάρχουν σημαντικά υπόλοιπα ή άλλες συναλλαγές με το ΤΧΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 17: Κεφαλαιακή επάρκεια

Τον Ιούνιο του 2013, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρώπης, εξέδωσαν την Οδηγία 2013/36/ΕΕ και τον Κανονισμό (ΕΥ) 575/2013 (γνωστά ως CRD IV και CRR αντίστοιχα), μέσω των οποίων έγινε η ενσωμάτωση και προσαρμογή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, των αλλαγών εκείνων που έχουν προταθεί από την Επιτροπή της Βασιλείας (Basel III). Η Οδηγία 2013/36/ΕΕ ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με τον Ν.4261/2014, ενώ ο Κανονισμός (ΕΥ) 575/2013 είναι άμεσα εφαρμόσιμος σε όλα τα κράτη μέλη από την 1 Ιανουαρίου 2014, λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες διατάξεις της CRD IV θα εφαρμοστούν σταδιακά κυρίως μεταξύ 2014 με 2019.

Ο Κανονισμός (ΕΥ) 575/2013 ορίζει τις ελάχιστες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων (Απαιτήσεις Πυλώνα Ι) και η Οδηγία 2013/36/ΕΕ ορίζει τις συνδυασμένες απαιτήσεις αποθέματος ασφαλείας για τα ευρωπαϊκά πιστωτικά ιδρύματα. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 97 της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ, οι Εποπτικές Αρχές διενεργούν σε τακτική βάση Εποπτικό Έλεγχο και τη Διαδικασία Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process "SREP"), με σκοπό την αξιολόγηση και μέτρηση των κινδύνων που δεν καλύπτονται, ή δεν είναι πλήρως καλυμμένοι σύμφωνα με τον Πυλώνα Ι και τον ορισμό πρόσθετων απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων και ρευστότητας (Απαιτήσεις Πυλώνα ΙΙ). Η άσκηση SREP διενεργείται υπό την εποπτεία της ΕΚΤ και η απόφαση για τις πρόσθετες απαιτήσεις είναι προσαρμοσμένη στο ατομικό προφίλ της κάθε τράπεζας.

Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα Ι & ΙΙ για τον Όμιλο για το 2017:

	Κεφαλαιακές Απαιτήσεις Κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1	Συνολικές Κεφαλαιακές Απαιτήσεις
Πυλώνας Ι	4,5%	8,0%
Πυλώνας ΙΙ	3,0%	3,0%
Απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου (2017)	1,25%	1,25%
Σύνολο	8,75%	12,25%

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου και της Τράπεζας σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις της CRD IV, παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

	Όμιλος		Τράπεζα	
	30.06.2017	31.12.2016	30.06.2017	31.12.2016
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	16,5%	16,3%	16,6%	16,3%
Δείκτης βασικών ιδίων κεφαλαίων (Tier I)	16,5%	16,3%	16,6%	16,3%
Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας	16,6%	16,3%	16,6%	16,3%

Νόμος περί αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Το άρθρο 27Α του Ν.4172/2013, όπως ισχύει, περί αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων («ΑΦΑ»), επιτρέπει υπό προϋποθέσεις, στα Πιστωτικά Ιδρύματα από το 2017 και μετά, να μετατρέψουν τις ΑΦΑ προερχόμενες από: (α) τις ζημίες του Private Sector Initiative (“PSI”), (β) σωρευμένες προβλέψεις έναντι πιστωτικού κινδύνου που έχουν αναγνωριστεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, (γ) από ζημίες από οριστικές διαγραφές ή από πωλήσεις δανείων και (δ) λογιστικές διαγραφές, οι οποίες τελικά θα οδηγήσουν σε οριστικές διαγραφές και ζημίες από πώληση, σε απαίτηση (Tax Credit) έναντι του Ελληνικού Δημόσιου. Οι κατηγορίες (γ) και (δ) ανωτέρω προστέθηκαν με τον Ν.4465/2017, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στις 29 Μαρτίου 2017. Ο Ν.4465/2017 θεσπίζει ότι οι Φορολογικές Πιστώσεις δεν μπορούν να υπερβούν τον φόρο που αντιστοιχούσε στις σωρευμένες προβλέψεις που είχαν αναγνωριστεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, μείον: (α) κάθε οριστική και εκκαθαρισμένη Φορολογική πίστωση σε περίπτωση που σε μία χρήση προέκυψε λογιστική ζημία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 27Α και η οποία αφορά την ανωτέρω σωρευμένη πρόβλεψη, (β) το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί σε οποιοδήποτε μεταγενέστερες ειδικές προβλέψεις, οι οποίες αφορούν τις ανωτέρω σωρευμένες προβλέψεις και (γ) το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στην ετήσια απόσβεση της χρεωστικής διαφοράς η οποία αφορά τις ανωτέρω προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου.

Βασική προϋπόθεση για την μετατροπή των ΑΦΑ σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο είναι η ύπαρξη λογιστικής ζημίας, σε ατομική βάση, της αντίστοιχης χρήσης, ξεκινώντας από την οικονομική χρήση 2016 και μετά. Το ποσό της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης θα προσδιορίζεται διά του πολλαπλασιασμού του συνολικού ποσού των ΑΦΑ με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης στο σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, όπως αυτά εμφανίζονται στις εκάστοτε ετήσιες ατομικές οικονομικές καταστάσεις, μη συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της λογιστικής ζημίας χρήσης. Η οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο θα μετατρέπεται την επόμενη

χρήση σε σχέση με την χρήση που εμφανίστηκαν οι λογιστικές ζημίες. Η απαίτηση μπορεί να συμψηφίζεται με τον φόρο εισοδήματος. Το μη συμψηφιζόμενο μέρος αναγνωρίζεται άμεσα ως απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο. Η Τράπεζα υποχρεούται στην έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών (δικαιώματα μετατροπής) υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου που αντιστοιχούν σε κοινές μετοχές συνολικής αγοραίας αξίας ίσης με το 100% του ποσού της απαίτησης από το Ελληνικό Δημόσιο που δεν συμψηφίστηκε με φόρο εισοδήματος και στο σχηματισμό ισόποσου ειδικού αποθεματικού προοριζόμενο αποκλειστικά για την αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου. Οι κοινοί μέτοχοι θα έχουν δικαίωμα προτίμησης επί των ανωτέρω δικαιωμάτων μετατροπής. Το εν λόγω αποθεματικό θα κεφαλαιοποιηθεί και θα εκδοθούν κοινές μετοχές υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου. Ο νόμος επιτρέπει στα Πιστωτικά Ιδρύματα να αντιμετωπίζουν τις συγκεκριμένες ΑΦΑ ως μη «βασιζόμενες στη μελλοντική κερδοφορία» σύμφωνα με τις διατάξεις της CRD IV, με αποτέλεσμα να μην αφαιρούνται από τον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 (CET1) και συνεπώς να βελτιώνουν την κεφαλαιακή τους θέση.

Επιπρόσθετα, ο Ν.4465/2017 τροποποίησε το άρθρο 27 «Μεταφορά ζημιών», εισάγοντας περίοδο απόσβεσης 20 ετών για ζημίες που προέρχονται από διαγραφές δανείων ως συνέπεια διακανονισμού ή ρύθμισης και για οριστικές ζημίες που απορρέουν από πωλήσεις δανείων.

Την 7 Νοεμβρίου 2014 η Έκτακτη Γενική Συνέλευση αποφάσισε την ένταξη της Τράπεζας στις διατάξεις του ανωτέρω νόμου. Η έξοδος της Τράπεζας από τις διατάξεις του ανωτέρω νόμου προϋποθέτει την έγκριση των εποπτικών αρχών και απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων.

Την 30 Ιουνίου 2017, το ποσό των ΑΦΑ που θα ήταν δυνατό να μετατραπεί ως απαίτηση από το Ελληνικό Δημόσιο σύμφωνα με τις διατάξεις του ανωτέρω Νόμου ήταν €4,8 δισ. (2016: €4,8 δισ.). Στη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016 δεν ικανοποιήθηκαν τα κριτήρια για τα δικαιώματα μετατροπής και ως εκ τούτου δεν θα υπάρξει έκδοση δικαιωμάτων μετατροπής το 2017.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 18: Εύλογες αξίες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού

α. Χρηματοοικονομικά στοιχεία μη αποτιμημένα στην εύλογη αξία

Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει το λογιστικό υπόλοιπο και την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού τα οποία δεν καταχωρούνται στην εύλογη αξία στην κατάσταση οικονομικής θέσης του Ομίλου για τα οποία η εύλογη αξία διαφέρει σημαντικά από τη λογιστική αξία.

Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων μη καταχωρημένων στην εύλογη αξία - Όμιλος

	Λογιστικό υπόλοιπο 30.6.2017	Εύλογη αξία 30.6.2017
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού		
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	38.749	36.268
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	161	163
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-δάνεια και απαιτήσεις	6.523	6.062
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις προς πελάτες	37.657	37.694
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	350	350
Λουτές δανειακές υποχρεώσεις	173	173

	Λογιστικό υπόλοιπο 31.12.2016	Εύλογη αξία 31.12.2016
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού		
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	41.643	38.992
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	149	245
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-δάνεια και απαιτήσεις	10.099	9.607
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις προς πελάτες	39.932	39.894
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	536	535
Λουτές δανειακές υποχρεώσεις	137	137

Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων μη καταχωρημένων στην εύλογη αξία - Τράπεζα

	Λογιστικό υπόλοιπο 30.06.2017	Εύλογη αξία 30.06.2017
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού		
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	36.959	34.478
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	167	169
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-δάνεια και απαιτήσεις	6.431	5.970
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις προς πελάτες	36.060	36.097
Λουτές δανειακές υποχρεώσεις	75	75

	Λογιστικό υπόλοιπο 31.12.2016	Εύλογη αξία 31.12.2016
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού		
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	38.166	35.515
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων – διακρατούμενο μέχρι τη λήξη	84	68
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων-δάνεια και απαιτήσεις	9.872	9.365
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις προς πελάτες	36.799	36.760
Λουτές δανειακές υποχρεώσεις	258	256

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Οι ακόλουθες μέθοδοι και παραδοχές χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση των ανωτέρω εύλογων αξιών των χρηματοοικονομικών μέσων στις 30 Ιουνίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016:

Τα λογιστικά υπόλοιπα του ταμείου και των διαθεσίμων με τις κεντρικές τράπεζες, των απαιτήσεων κατά και υποχρεώσεων προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όπως και οι δεδουλευμένοι τόκοι, προσεγγίζουν την εύλογη αξία τους.

Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών: Η εκτίμηση της εύλογης αξίας των δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών διενεργείται με χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών. Τα προεξοφλητικά επιτόκια βασίζονται στα τρέχοντα επιτόκια της αγοράς που προσφέρονται για χρηματοοικονομικά μέσα με παρόμοιους όρους σε δανειολήπτες με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διακρατούμενο μέχρι τη λήξη και χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - κατηγοριοποιημένο ως δάνεια και απαιτήσεις: Η εύλογη αξία των διακρατούμενων μέχρι την λήξη χρεογράφων καθώς και των χρεογράφων κατηγοριοποιημένων ως δάνεια και απαιτήσεις, υπολογίζεται με τη χρήση τιμών αγοράς ή βάσει μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών. Τα επιτόκια προεξόφλησης βασίζονται στα τρέχοντα επιτόκια της αγοράς για χρεόγραφα με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου.

Υποχρεώσεις προς πελάτες: Η εύλογη αξία καταθέσεων άμεσης ζήτησης και χωρίς προκαθορισμένη ημερομηνία λήξης προσδιορίζεται ως το πληρωτέο ποσό κατά την ημερομηνία ισολογισμού. Η εύλογη αξία των προθεσμιακών καταθέσεων υπολογίζεται με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών βάσει επιτοκίων αγοράς για αντίστοιχα προϊόντα και παρόμοιες ημερομηνίες λήξης.

Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους: Η εύλογη αξία των υποχρεώσεων από πιστωτικούς τίτλους εκτιμάται βάσει τιμών αγοράς, ή σε περίπτωση που δεν υπάρχουν με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών βάσει επιτοκίων αγοράς για πιστωτικούς τίτλους αντίστοιχης διάρκειας και χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου.

Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις: Η εύλογη αξία των λοιπών δανειακών υποχρεώσεων υπολογίζεται βάσει τιμών αγοράς ή με τη χρήση μοντέλων προεξόφλησης χρηματοροών βάσει των προσαυξημένων επιτοκίων του υφιστάμενου κόστους δανεισμού του Ομίλου.

β. Χρηματοοικονομικά στοιχεία και υποχρεώσεις στην εύλογη αξία

Οι ακόλουθοι πίνακες συνοψίζουν τις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού αποτιμημένα στην εύλογη αξία στην κατάσταση οικονομικής θέσης του Ομίλου με βάση το πλαίσιο υπολογισμού της εύλογης αξίας την 30 Ιουνίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016:

Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων που καταχωρούνται στην εύλογη αξία- Όμιλος

30 Ιουνίου 2017

Αποτίμηση με βάση

Σύνολο στοιχείων
αποτιμημένων
στην εύλογη αξία

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Στοιχεία ενεργητικού				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	409	1.529	-	1.938
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	16	3.539	46	3.601
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	156	590	8	754
Σύνολο	581	5.658	54	6.293
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	667	-	667
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1	4.112	8	4.121
Λοιπές Υποχρεώσεις	-	51	-	51
Σύνολο	1	4.830	8	4.839

31 Δεκεμβρίου 2016

Αποτίμηση με βάση

Σύνολο στοιχείων
αποτιμημένων
στην εύλογη αξία

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Στοιχεία ενεργητικού				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	299	1.572	8	1.879
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	11	4.437	34	4.482
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	971	1.624	9	2.604
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	173	117	-	290
Σύνολο	1.454	7.750	51	9.255
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	527	-	527
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	5	5.142	22	5.169
Σύνολο	5	5.669	22	5.696

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων που καταχωρούνται στην εύλογη αξία- Τράπεζα

30 Ιουνίου 2017	Αποτίμηση με βάση			Σύνολο στοιχείων αποτιμημένων στην εύλογη αξία
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Στοιχεία ενεργητικού				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	392	1.529	-	1.921
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	16	3.538	35	3.589
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	151	343	8	502
Σύνολο	559	5.410	43	6.012
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	667	-	667
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1	4.110	8	4.119
Λοιπές Υποχρεώσεις	-	51	-	51
Σύνολο	1	4.828	8	4.837

31 Δεκεμβρίου 2016	Αποτίμηση με βάση			Σύνολο στοιχείων αποτιμημένων στην εύλογη αξία
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Στοιχεία ενεργητικού				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	278	1.565	8	1.851
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	11	4.436	19	4.466
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	47	168	9	224
Σύνολο	336	6.169	36	6.541
Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις				
Υποχρεώσεις προς πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	527	-	527
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	5	5.139	22	5.166
Σύνολο	5	5.666	22	5.693

Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει τις εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού αποτιμημένα στην εύλογη αξία στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας που αποτελούν μέρος των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων για την 30 Ιουνίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016.

Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων που καταχωρούνται στην εύλογη αξία

30 Ιουνίου 2017	Αποτίμηση με βάση			Σύνολο στοιχείων αποτιμημένων στην εύλογη αξία
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Στοιχεία Ενεργητικού				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	4	8	-	12
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	1	-	1
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	900	1.113	-	2.013
Απαιτήσεις από ασφαλιστικές δραστηριότητες	163	127	-	290
Σύνολο	1.067	1.249	-	2.316

Εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών στοιχείων που καταχωρούνται στην εύλογη αξία

31 Δεκεμβρίου 2016	Αποτίμηση με βάση			Σύνολο στοιχείων αποτιμημένων στην εύλογη αξία
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	
Στοιχεία Ενεργητικού				
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	563	-	563
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση	3	329	6	338
Σύνολο	3	892	6	901
Στοιχεία Παθητικού				
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	-	2	-	2
Σύνολο	-	2	-	2

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Μεταφορές μεταξύ Επιπέδου 1 και Επιπέδου 2:

Κατά το 2017 δεν υπήρχαν μεταφορές χρηματοοικονομικών στοιχείων μεταξύ των Επιπέδων 1 και 2.

Αποτιμήσεις του Επιπέδου 3:

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία (Επίπεδο 3) στις 30 Ιουνίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016 περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

(α) Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα που έχουν αποτιμηθεί με μοντέλα αποτίμησης, στα οποία χρησιμοποιήθηκαν και σημαντικά, μη παρατηρήσιμα δεδομένα και περιλαμβάνουν προϊόντα τα οποία βασίζονται στη συσχέτιση μεταξύ διαφόρων δεικτών επιτοκίων ή συναλλαγματικών ισοτιμιών. Επίσης, περιλαμβάνουν παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα

για τα οποία το CVA εκτιμήθηκε βάσει σημαντικών, μη παρατηρήσιμων δεδομένων και το ποσό που αντιστοιχεί στο CVA είναι σημαντικό σε σχέση με το σύνολο της εύλογης αξίας του παραγώγου.

(β) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και χρεόγραφα του χαρτοφυλακίου επενδύσεων διαθέσιμα-προς-πώληση, για τα οποία χρησιμοποιήθηκαν τιμές από τους εκδότες των χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Ο κατωτέρω πίνακας παρουσιάζει την συμφωνία όλων των αποτιμήσεων του Επιπέδου 3 για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016 συμπεριλαμβανομένων των πραγματοποιηθέντων και μη-πραγματοποιηθέντων κερδών/(ζημιών) που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και στην κατάσταση συνολικών εσόδων.

Μεταφορές προς και από το Επίπεδο 3:

Σε κάθε περίοδο αναφοράς ο Όμιλος διενεργεί διεξοδική ανάλυση της κατηγοριοποίησης όλων των χρηματοοικονομικών στοιχείων. Για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017 και την 31 Δεκεμβρίου 2016, οι μεταφορές από το Επίπεδο 2 στο Επίπεδο 3 αφορούν σε παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα για τα οποία η προσαρμογή της εύλογης αξίας, λόγω CVA είναι σημαντική σε σχέση με την εύλογη αξία τους.

Μεταβολή των χρηματοοικονομικών στοιχείων αποτιμημένα βάσει Επιπέδου 3 - Όμιλος

	2017		
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	8	12	9
Κέρδη/ζημιές στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	-	25	(1)
Προσθήκες	-	2	-
Αποπληρωμές	(8)	-	-
Μεταφορά από / σε επίπεδο 3	-	(2)	-
Υπόλοιπο 30 Ιουνίου	-	37	8

	2016		
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	13	7	48
Κέρδη/ζημιές στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	-	(16)	(37)
Κέρδη/ζημιές στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα	-	-	4
Προσθήκες	-	2	-
Μεταφορά από / σε επίπεδο 3	-	(10)	-
Υπόλοιπο 30 Ιουνίου	13	(17)	15

Μεταβολή των χρηματοοικονομικών στοιχείων αποτιμημένα βάσει Επιπέδου 3 – Τράπεζα

	2017		
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	8	(3)	9
Κέρδη/ζημιές στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	-	30	(1)
Προσθήκες	-	2	-
Αποπληρωμές	(8)	-	-
Μεταφορά από / σε επίπεδο 3	-	(2)	-
Υπόλοιπο 30 Ιουνίου	-	27	8

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

	2016		
	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - διαθέσιμο προς πώληση
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	13	7	32
Κέρδη/ζημιές στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	-	(16)	(26)
Κέρδη/ζημιές στα Λοιπά Συνολικά Έσοδα	-	-	2
Προσθήκες	-	2	-
Μεταφορά από / σε επίπεδο 3	-	(10)	-
Υπόλοιπο 30 Ιουνίου	13	(17)	8

Τα κέρδη και ζημιές που συμπεριλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων έχουν καταχωρηθεί στη γραμμή αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων και τίτλων επενδυτικού χαρτοφυλακίου εκτός της απόσβεσης της διαφοράς υπέρ / υπό το άρτιο η οποία για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2017 και 30 Ιουνίου 2016 αντίστοιχα, ανήλθε σε μηδέν για την Τράπεζα και τον Όμιλο.

Η μεταβολή των μη πραγματοποιημένων κερδών/(ζημιών) των χρηματοοικονομικών στοιχείων που έχουν αποτιμηθεί στην εύλογη αξία με μοντέλα αποτίμησης στα οποία χρησιμοποιήθηκαν και μη άμεσα παρατηρήσιμα δεδομένα (Επίπεδο 3) και αφορά στα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και στα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα ανέρχεται σε επίπεδο Ομίλου και Τράπεζας για την περίοδο που έληξε 30 Ιουνίου 2017, μηδέν και €18 εκατ. αντίστοιχα (30 Ιουνίου 2016: μηδέν και €(16) εκατ. αντίστοιχα).

Διαδικασίες Αποτίμησης και Ελέγχου

Ο Όμιλος έχει θεσπίσει διάφορες διαδικασίες για να διαβεβαιώσει ότι η εύλογη αξία των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού υπολογίζονται σε λογική και δίκαιη βάση και έχει δημιουργήσει ένα κατάλληλο πλαίσιο ελέγχου ώστε να διασφαλίσει ότι οι τιμές που χρησιμοποιούνται στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις επικυρώνονται από μονάδες του Ομίλου που είναι ανεξάρτητες από τις μονάδες διαπραγματευτών που αναλαμβάνουν και τον αντίστοιχο κίνδυνο. Ο Όμιλος χρησιμοποιεί διάφορες πηγές δεδομένων για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών προϊόντων, οι οποίες αξιολογούνται μέσω εσωτερικών ανεξάρτητων διαδικασιών όπου αυτό είναι εφικτό.

Οι εύλογες αξίες των στοιχείων χαρτοφυλακίου επενδύσεων προσδιορίζονται είτε με αναφορά σε χρηματιστηριακές τιμές ενεργών αγορών ή με αναφορά σε προσφορά τιμών από εξωτερικούς διαπραγματευτές ή με αναφορά σε γενικώς παραδεκτά μοντέλα αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων, στις περιπτώσεις που οι δύο πρώτες μέθοδοι δεν είναι διαθέσιμες. Στην περίπτωση που χρησιμοποιούνται μοντέλα αποτίμησης οι προσδιοριστικοί παράγοντες των οποίων, δεν είναι παρατηρήσιμοι στην αγορά, και χρειάζονται επιπρόσθετους υπολογισμούς για τον προσδιορισμό της αξίας τους, τότε αυτά κατηγοριοποιούνται στην χαμηλότερη βαθμίδα της ιεραρχίας των μεθόδων υπολογισμού της εύλογης αξίας.

Επιπρόσθετα ο Όμιλος, ενδέχεται σε περιορισμένες περιπτώσεις να χρησιμοποιεί τιμές προερχόμενες από τους εκδότες των χρηματοοικονομικών στοιχείων διενεργώντας διαδικασίες επικύρωσης των τιμών αυτών όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, ή να

χρησιμοποιεί τιμές με τις οποίες ολοκληρώθηκε η δημόσια προσφορά επαναγοράς των ίδιων ή άλλων παρόμοιων τίτλων. Όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία έχουν αποτιμηθεί με βάση τις τελευταίες τρεις μεθόδους, έχουν κατηγοριοποιηθεί στην χαμηλότερη βαθμίδα της ιεραρχίας των μεθόδων υπολογισμού της εύλογης αξίας («Επίπεδο 3»).

Γενικότερα, οι εύλογες αξίες των αξιογράφων του Ομίλου, συμπεριλαμβανομένου και των σημαντικών παραδοχών που γίνονται κατά τον υπολογισμό παραγόντων μη παρατηρήσιμων στην αγορά και χρησιμοποιούνται στον προσδιορισμό της εύλογης αξίας, επικυρώνονται και ελέγχονται στο σύνολο τους από τις ανεξάρτητες μονάδες της Διαχείρισης Κινδύνων και Middle Office, σε συστηματική βάση.

Η εύλογη αξία των παραγώνων χρηματοοικονομικών προϊόντων προσδιορίζεται με βάση τεχνικές αποτίμησης οι οποίες περιλαμβάνουν, μοντέλα προεξόφλησης ταμειακών ροών, μοντέλα υπολογισμού δικαιωμάτων προαίρεσης ("option pricing models") ή με βάση άλλα κατάλληλα για την κάθε περίπτωση, ευρέως αποδεκτά οικονομικά μοντέλα αποτίμησης.

Οι ανεξάρτητες μονάδες Διαχείρισης Κινδύνου και Middle Office παρέχουν το απαραίτητο ελεγκτικό πλαίσιο ώστε να διασφαλίζεται ότι οι τιμές των παραγώνων χρηματοοικονομικών προϊόντων αντικατοπτρίζουν τις τρέχουσες οικονομικές συγκυρίες και συνθήκες της αγοράς. Επιπρόσθετα οι εν λόγω αποτιμήσεις, ελέγχονται σχεδόν στο σύνολο τους, σε ημερήσια βάση με τις αντίστοιχες τιμές αντισυμβαλλομένων στα πλαίσια της ημερήσιας διαδικασίας παροχής εξασφαλίσεων και διακανονισμού παραγώνων.

Προσαρμογές Αγοράς στις Τιμές Αποτίμησης

Προσαρμογές για πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου εφαρμόζονται σε όλα τα εξωχρηματιστηριακά (over-the-counter) παράγωγα. Προσαρμογές για τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο (own credit risk) εφαρμόζονται προκειμένου να απεικονίζεται ο πιστωτικός κίνδυνος του Ομίλου κατά την αποτίμηση των παραγώνων χρηματοοικονομικών μέσων. Οι εν λόγω προσαρμογές υπολογίζονται με βάση τις αναμενόμενες ταμειακές ροές μεταξύ των δύο μερών, και λαμβάνουν υπόψη το διαφορετικό επίπεδο κινδύνου του κάθε αντισυμβαλλομένου στην αποτίμηση αυτών των ροών. Στην διαμόρφωση των εν λόγω προσαρμογών λαμβάνονται υπόψη οι διάφοροι περιορισμοί στην έκταση του αναλαμβανόμενου πιστωτικού κινδύνου στα πλαίσια συμπληφισμού των εκατέρωθεν απαιτήσεων και υποχρεώσεων και την παροχή των αναγκαίων αμοιβαίων εξασφαλίσεων μεταξύ των αντισυμβαλλομένων, όπως αυτοί διέπονται και λειτουργούν βάσει των σχετικών συμβάσεων κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (Credit Support Annexes, "CSA").

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσοτικές πληροφορίες για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμημένα βάσει του Επιπέδου 3 30 Ιουνίου 2017

Χρηματοοικονομικό Στοιχείο	Εύλογη Αξία σε € εκατ.	Μέθοδος Αποτίμησης	Σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα	Εύρος μη Παρατηρήσιμων Δεδομένων	
				Χαμηλό	Υψηλό
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - Διαθέσιμο προς πώληση	9	Βασισμένο σε Τιμή Εκδότη	Τιμή	93,76	93,76
Εξωχρηματιστηριακά Παράγωγα επί επιτοκίων	4	Προεξόφληση ταμειακών Ροών - Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	100 μ. β.	1000 μ. β.
	5	Προεξόφληση ταμειακών Ροών	Συντελεστής συσχέτισης μεταξύ διαφορετικών ζευγαριών νομισμάτων	-50,00%	100,00%
Λοιπά Παράγωγα	13	- Monte Carlo Simulation	Μεταβλητότητα τιμής μετοχής	39,00%	39,00%
	15	Προεξόφληση ταμειακών Ροών - Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	70 μ. β.	1000 μ. β.

Ποσοτικές πληροφορίες για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμημένα βάσει του Επιπέδου 3 31 Δεκεμβρίου 2016

Χρηματοοικονομικό Στοιχείο	Εύλογη Αξία σε € εκατ.	Μέθοδος Αποτίμησης	Σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα	Εύρος μη Παρατηρήσιμων Δεδομένων	
				Χαμηλό	Υψηλό
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	8	Βασισμένο σε Τιμή Εκδότη	Τιμή	101,24	101,24
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων - Διαθέσιμο προς πώληση	9	Βασισμένο σε Τιμή Εκδότη	Τιμή	93,76	93,76
Εξωχρηματιστηριακά Παράγωγα επί επιτοκίων	6	Προεξόφληση ταμειακών Ροών - Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	100 μ. β.	1000 μ. β.
	-1	Προεξόφληση ταμειακών Ροών	Συντελεστής ανταλλαγής ροών σταθερής λήξης για διαφορετικές χρονικές περιόδους	12,60%	99,30%
	4	Προεξόφληση ταμειακών Ροών	Συντελεστής συσχέτισης μεταξύ διαφορετικών ζευγαριών νομισμάτων	-50,00%	99,50%
Λοιπά Παράγωγα	16	- Monte Carlo Simulation	Μεταβλητότητα τιμής μετοχής	39,00%	39,00%
	-13	Προεξόφληση ταμειακών Ροών - Εσωτερικό Μοντέλο για Υπολογισμό CVA/DVA	Περιθώριο πιστωτικού κινδύνου	70 μ. β.	70 μ. β.

Ανάλυση Ευαισθησίας για τα σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα

Στα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα επί επιτοκίων συμπεριλαμβάνονται δομημένα παράγωγα, για τα οποία μια εύλογη μεταβολή στους συντελεστές συσχέτισης μεταξύ δυο μεταβλητών (δηλ. το βαθμό συσχέτισης μεταξύ δύο διαφορετικών επιτοκίων ή μεταξύ επιτοκίων και συναλλαγματικών ισοτιμιών) ενδεχομένως να επέφερε σημαντική μεταβολή στην εύλογη αξία των μεμονωμένων χρηματοοικονομικών προϊόντων, όμως η σημαντικότητα και η κατεύθυνση της μεταβολής εξαρτάται από τον αν ο Όμιλος κατέχει θέση αγοράς ("long position") ή θέση πώλησης ("short position") στα προϊόντα αυτά, καθώς και από άλλους παράγοντες. Εξαιτίας της περιορισμένης έκθεσης του Ομίλου στα συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά προϊόντα μια εύλογη μεταβολή στα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την αποτίμηση τους, δεν θα επέφερε

σημαντική μεταβολή στα αποτελέσματα του Ομίλου. Στην ίδια κατηγορία περιλαμβάνονται παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα επί επιτοκίων για τα οποία η προσαρμογή λόγω CVA είναι σημαντική σε σχέση με την εύλογη αξία των προϊόντων αυτών. Μια εύλογη μεταβολή στο περιθώριο πιστωτικού κινδύνου των αντισυμβαλλόμενων των προϊόντων αυτών δεν θα επέφερε σημαντική μεταβολή στην εύλογη αξία τους, για τον Όμιλο.

Στην κατηγορία Λοιπά παράγωγα περιλαμβάνονται παράγωγα για τα οποία η προσαρμογή λόγω CVA είναι σημαντική σε σχέση με την εύλογη αξία των προϊόντων αυτών. Μια εύλογη μεταβολή στο περιθώριο πιστωτικού κινδύνου των αντισυμβαλλόμενων των προϊόντων αυτών δεν θα επέφερε σημαντική μεταβολή στην εύλογη αξία τους, για τον Όμιλο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 19: Εξαγορές, πωλήσεις και συγχωνεύσεις εταιρειών

Πώληση των δραστηριοτήτων στη Βουλγαρία

Την 13 Ιουνίου 2017, ο Όμιλος πώλησε τις δραστηριότητές του στην Βουλγαρία στην KBC Bank NV («KBC»). Το τίμημα της πώλησης ανήλθε σε €610 εκατ. Η συναλλαγή περιελάμβανε την μεταβίβαση των μεριδίων 99,91% της United Bulgarian Bank AD («UBB») και 100% της Interlease EAD («Interlease»). Επιπλέον, η KBC αποπλήρωσε δάνειο μειωμένης εξασφάλισης ποσού €26 εκατ. που είχε χορηγήσει η Τράπεζα στην UBB και δάνεια ποσού €70 εκατ. που είχε χορηγήσει ο Όμιλος στην Interlease.

Περίοδος που έληξε την
30 Ιουνίου 2017

Ενεργητικό	
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	61
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	630
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία	584
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	2.005
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	335
Ακίνητα επενδύσεων	15
Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης	6
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	4
Ενσώματα πάγια στοιχεία	23
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	2
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	87
Σύνολο ενεργητικού	3.752
Παθητικό	
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	169
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	2
Υποχρεώσεις προς πελάτες	2.944
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	28
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	6
Λοιπά στοιχεία παθητικού	15
Σύνολο παθητικού	3.164
Καθαρή θέση που μεταβιβάστηκε	588

Κέρδος από την πώληση των δραστηριοτήτων στη Βουλγαρία

Περίοδος που έληξε την
30 Ιουνίου 2017

Τίμημα που εισπράχθηκε μείον τα έξοδα πώλησης	599
Καθαρή θέση που μεταβιβάστηκε	(588)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	1
Σωρευμένο κέρδος από διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο το οποίο αναταξινομήθηκε από την καθαρή θέση στην κατάσταση αποτελεσμάτων	22
Κέρδος από την πώληση	34

Το κέρδος από την πώληση περιλαμβάνεται στο κονδύλι της κατάστασης αποτελεσμάτων Κέρδη / (ζημίες) περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες (βλέπε σημείωση 9).

Καθαρή ταμειακή εισροή από την πώληση των δραστηριοτήτων στη Βουλγαρία

Περίοδος που έληξε την
30 Ιουνίου 2017

Τίμημα που εισπράχθηκε σε ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα μείον τα έξοδα πώλησης	599
Μείον: Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα που μεταβιβάστηκαν	(220)
Καθαρό τίμημα	379
Αποπληρωμή από την KBC του δανείου μειωμένης εξασφάλισης και δανείων που είχε χορηγήσει ο Όμιλος στις θυγατρικές της Βουλγαρίας	96
Καθαρή ταμειακή εισροή	475

Επιπλέον, στο πλαίσιο της πώλησης των δραστηριοτήτων στη Βουλγαρία, η Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική», πώλησε τα μερίδιά της 20% και 30% που κατείχε στις εταιρείες UBB Insurance Broker AD και UBB-Metlife Life Insurance Company AD, αντίστοιχα, αντί €10,5 εκατ. και το κέρδος ανήλθε σε €7 εκατ. Το κέρδος από την πώληση περιλαμβάνεται στο κονδύλι της κατάστασης αποτελεσμάτων Κέρδη / (ζημίες) περιόδου από διακοπείσες δραστηριότητες (βλέπε σημείωση 9).

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Πώληση της Finansbank

Την 15 Ιουνίου 2016 ο Όμιλος πώλησε στην Qatar National Bank S.A.Q. ("QNB") τη συμμετοχή του στην Finansbank A.Ş. Το τίμημα της πώλησης ανήλθε σε €2.750 εκατ.. Η συναλλαγή περιλαμβάνει επίσης την μεταβίβαση των συμμετοχών της ΕΤΕ στην Finans Finansal Kiralama A.Ş (29,87%), στην Finans Yatirim Menkul Degerler A.Ş. (0,2%) και στην Finans Portfoy Yonetimi A.Ş. (0,02%). Επιπλέον, η QNB αποπλήρωσε το δάνειο μειωμένης εξασφάλισης \$910 εκατ. που είχε χορηγήσει η ΕΤΕ στην Finansbank.

Ανάλυση των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού επί των οποίων ο Όμιλος απώλεσε τον έλεγχο

Χρήση που έληξε την
31 Δεκεμβρίου 2016

Ενεργητικό	
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	3.663
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	168
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία	24
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	1.375
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών	18.875
Χαρτοφυλάκιο επενδύσεων	3.152
Απαιτήσεις από αναβαλλόμενους φόρους	28
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	373
Σύνολο ενεργητικού	27.658
Παθητικό	
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	3.090
Παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα	646
Υποχρεώσεις προς πελάτες	15.312
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	1.547
Λοιπές δανειακές υποχρεώσεις	3.039
Υποχρεώσεις από παροχές στο προσωπικό	44
Φόρος εισοδήματος	20
Λοιπά στοιχεία παθητικού	1.200
Σύνολο παθητικού	24.898
Καθαρή θέση που μεταβιβάστηκε	2.760

Ζημία από την πώληση της Finansbank

Χρήση που έληξε την
31 Δεκεμβρίου 2016

Τίμημα που εισπράχθηκε μείον τα έξοδα πώλησης	2.724
Καθαρή θέση που μεταβιβάστηκε	(2.760)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές	10
Σωρευμένη ζημία από συναλλαγματικές διαφορές αναφορικά με την καθαρή θέση της Finansbank η οποία αναταξινομήθηκε από την καθαρή θέση στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(2.742)
Σωρευμένο κέρδος από διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο της Finansbank το οποίο αναταξινομήθηκε από την καθαρή θέση στην κατάσταση αποτελεσμάτων	10
Σωρευμένη ζημία από αντιστάθμιση ταμειακών ροών παραγώγων η οποία αναταξινομήθηκε από την καθαρή θέση στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(25)
Σωρευμένη ζημία από αντιστάθμιση καθαρής επένδυσης η οποία αναταξινομήθηκε από την καθαρή θέση στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(338)
Ζημία από την πώληση	(3.120)

Η ζημία από την πώληση περιλαμβάνεται στη ζημία από διακοπείσες δραστηριότητες της περιόδου (Σημείωση 9).

Καθαρή ταμειακή εισροή από την πώληση της Finansbank

Χρήση που έληξε την
31 Δεκεμβρίου 2016

Τίμημα που εισπράχθηκε σε ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα μείον τα έξοδα πώλησης	2.724
Μείον: Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα που μεταβιβάστηκαν	(710)
Καθαρό τίμημα	2.014
Αποπληρωμή από την QNB του δανείου μειωμένης εξασφάλισης που είχε χορηγήσει η ΕΤΕ στην Finansbank	828
Καθαρή ταμειακή εισροή	2.842

Λοιπές συναλλαγές

Την 19 Ιανουαρίου 2017, τα Διοικητικά Συμβούλια της Τράπεζας, της Εκπαιδευτικό Κέντρο Ε.Τ.Ε. Α.Ε. και της NBG Bancassurance Α.Ε. Ασφαλιστικής Πρακτόρευσης (100% θυγατρικές της Τράπεζας), συμφώνησαν τη συγχώνευση δι' απορροφήσεως των

δύο τελευταίων από την Τράπεζα. Η ημερομηνία συγχώνευσης ορίστηκε η 31 Ιανουαρίου 2017 και έγινε βάσει των λογιστικών αξιών. Την 27 Ιουνίου 2017 τα Διοικητικά Συμβούλια των εταιρειών ενέκριναν το Σχέδιο Σύμβασης Συγχώνευσης.

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Όμιλος και Τράπεζα

Την 20 Ιανουαρίου 2017, μετά από απόφαση του Δ.Σ. της Α.Ε.Ε.Γ.Α. την 13 Ιανουαρίου 2017, ολοκληρώθηκε η πώληση της

θυγατρικής National Μεσιτική Ασφαλίσεων Α.Ε. αντί τιμήματος €1,2 εκατ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 20: Ενοποιούμενες Εταιρείες

Η Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. είναι θυγατρική του Ομίλου παρόλο που ο Όμιλος κατέχει το 32,66% των δικαιωμάτων ψήφου της. Βάσει των όρων σύμβασης μεταξύ του Ομίλου και της πλειοψηφίας των μετόχων, ο Όμιλος έχει την εξουσία να διορίζει και να παύει από τα καθήκοντά τους, την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού συμβουλίου και της επενδυτικής επιτροπής της εταιρείας «Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.», τα οποία έχουν την

εξουσία να κατευθύνουν τις σχετικές δραστηριότητες της εταιρείας. Για το λόγο αυτό, η διοίκηση της Τράπεζας έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο Όμιλος έχει την πρακτική δυνατότητα να κατευθύνει τις σχετικές δραστηριότητες της Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π. μονομερώς και συνεπώς ο Όμιλος ασκεί έλεγχο επί της εταιρείας «Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.».

Θυγατρικές	Έδρα	Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	Όμιλος		Τράπεζα	
			30.06.2017	31.12.2016	30.06.2017	31.12.2016
Εθνική Χρηματοπιστωτική Α.Ε.Π.Ε.Υ.	Ελλάδα	2009-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Ελλάδα	2009-2016	100,00%	100,00%	100,00%	98,10%
Εθνική Leasing Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Συμβουλευτικές Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Προνομιούχος Α.Ε. Γενικών Αποθηκών Ελλάδος	Ελλάδα	2010-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Bancassurance Α.Ε. Ασφαλιστικής Πρακτόρευσης ⁽⁴⁾	Ελλάδα	-	-	100,00%	-	100,00%
Καινοτόμες Επιχειρήσεις Α.Ε. (I-Ven) ⁽²⁾	Ελλάδα	2005-2016	100,00%	100,00%	-	-
Ανώνυμος Ελληνική Εταιρεία Γενικών Ασφαλειών «Η Εθνική» ⁽¹⁾	Ελλάδα	2010-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Audatex Ελλάς Α.Ε. ⁽¹⁾⁽²⁾	Ελλάδα	2010-2016	70,00%	70,00%	-	-
National Μεσιτική Ασφαλίσεων Α.Ε. ⁽³⁾	Ελλάδα	-	-	95,00%	-	-
Grand Hotel Summer Palace Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εκπαιδευτικό Κέντρο Ε.Τ.Ε. Α.Ε. ⁽⁴⁾	Ελλάδα	-	-	100,00%	-	100,00%
ΚΑΔΑΜΟΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
ΔΙΟΝΥΣΟΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2016	99,91%	99,91%	99,91%	99,91%
Κτηματική Κατασκευαστική Α.Ε. «ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ»	Ελλάδα	2010-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
ΠΡΟΤΥΠΟΣ Κτηματική Τουριστική Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Ελληνικά Τουριστικά Έργα Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2016	77,76%	77,76%	77,76%	77,76%
Εθνική Κτηματικής Εκμετάλλευσης Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Factors Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Παναγία Α.Ε.Ε.Α.Π.	Ελλάδα	2010-2016	32,66%	32,66%	32,66%	32,66%
ΚΑΡΟΛΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2016	32,66%	32,66%	-	-
FB Ασφαλιστική Πρακτόρευση Α.Ε. ⁽²⁾	Ελλάδα	2012-2016	99,00%	99,00%	99,00%	99,00%
Probank Α.Ε.Δ.Α.Κ.	Ελλάδα	2010-2016	100,00%	100,00%	95,00%	95,00%
Profinance Α.Ε. ⁽²⁾	Ελλάδα	2010-2016	100,00%	100,00%	99,90%	99,90%
Probank Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε.	Ελλάδα	2009-2016	84,71%	84,71%	84,52%	84,52%
NBG Μεσίτες Ασφαλίσεων Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2016	99,98%	99,98%	99,90%	99,90%
NBG Malta Holdings Ltd	Μάλτα	2006-2016	100,00%	100,00%	-	-
NBG Bank Malta Ltd	Μάλτα	2005-2016	100,00%	100,00%	-	-
United Bulgarian Bank A.D. - Sofia (UBB) ⁽⁵⁾	Βουλγαρία	-	-	99,91%	-	99,91%
UBB Asset Management Inc. ⁽⁵⁾	Βουλγαρία	-	-	99,92%	-	-
UBB Insurance Broker A.D. ⁽⁵⁾	Βουλγαρία	-	-	99,93%	-	-
UBB Factoring E.O.O.D. ⁽⁵⁾	Βουλγαρία	-	-	99,91%	-	-
Interlease E.A.D., Sofia ⁽⁵⁾	Βουλγαρία	-	-	100,00%	-	100,00%
Interlease Auto E.A.D. ⁽⁵⁾	Βουλγαρία	-	-	100,00%	-	-
Hotel Perun – Bansko E.O.O.D. ⁽⁵⁾	Βουλγαρία	-	-	100,00%	-	-
ARC Management Two EAD (Special Purpose Entity)	Βουλγαρία	2013-2016	100,00%	100,00%	-	-
Bankteco E.O.O.D.	Βουλγαρία	2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Banca Romaneasca S.A.	Ρουμανία	2011-2016	99,28%	99,28%	99,28%	99,28%
NBG Leasing IFN S.A.	Ρουμανία	2012-2016	100,00%	99,33%	100,00%	6,43%
S.C. Garanta Asigurari S.A. ⁽¹⁾	Ρουμανία	2003-2016	94,96%	94,96%	-	-
ARC Management One SRL (Special Purpose Entity)	Ρουμανία	2013-2016	100,00%	100,00%	-	-
Egnatia Properties S.A.	Ρουμανία	2011-2016	32,66%	32,66%	-	-
Vojvodjanska Banka A.D. Novi Sad ⁽¹⁾	Σερβία	2011-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Leasing d.o.o. Belgrade ⁽¹⁾	Σερβία	2004-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Services d.o.o. Belgrade ⁽¹⁾	Σερβία	2009-2016	100,00%	100,00%	-	-
Storanska Banka A.D.-Skopje	F.Y.R.O.M.	2014-2016	94,64%	94,64%	94,64%	94,64%
NBG Greek Fund Ltd	Κύπρος	2011-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρος) ΛΤΔ	Κύπρος	2006 & 2008-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Χρηματοπιστωτική Κύπρου ΛΤΔ ⁽²⁾	Κύπρος	-	100,00%	100,00%	-	-
NBG Management Services Ltd	Κύπρος	2012-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Εθνική Ασφαλιστική (Κύπρου) ΛΤΔ ⁽¹⁾	Κύπρος	2004-2016	100,00%	100,00%	-	-
Εθνική Γενικών Ασφαλειών Κύπρου ΛΤΔ ⁽¹⁾	Κύπρος	2004-2016	100,00%	100,00%	-	-
National Insurance Agents & Consultants Ltd ⁽¹⁾	Κύπρος	2004-2016	100,00%	100,00%	-	-
Quadratix Ltd	Κύπρος	2016	32,66%	32,66%	-	-
The South African Bank of Athens Ltd (S.A.B.A.) ⁽¹⁾	N. Αφρική	2016	99,82%	99,81%	61,18%	65,71%

Σημειώσεις επί των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων Όμιλος και Τράπεζα

Θυγατρικές	Έδρα	Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	Όμιλος		Τράπεζα	
			30.06.2017	31.12.2016	30.06.2017	31.12.2016
NBG Asset Management Luxemburg S.A.	Λουξεμβούργο	2016	100,00%	100,00%	94,67%	94,67%
NBG International Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	2003-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBGI Private Equity Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	2003-2016	100,00%	100,00%	-	-
NBG Finance Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	2003-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Finance (Dollar) Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	2008-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Finance (Sterling) Plc	Ηνωμένο Βασίλειο	2008-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
NBG Funding Ltd	Ηνωμένο Βασίλειο	-	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Titlos Plc (Special Purpose Entity)	Ηνωμένο Βασίλειο	2016	-	-	-	-
Spiti Plc (Special Purpose Entity) ⁽⁶⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-	-	-	-
Autokinito Plc (Special Purpose Entity) ⁽⁶⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-	-	-	-
Agorazo Plc (Special Purpose Entity) ⁽⁶⁾	Ηνωμένο Βασίλειο	-	-	-	-	-
SINEPIA Designated Activity Company (Special Purpose Entity)	Ιρλανδία	-	-	-	-	-
NBGI Private Equity S.A.S.	Γαλλία	2003-2016	100,00%	100,00%	-	-
NBG International Holdings B.V.	Ολλανδία	2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Nash S.r.l.	Ιταλία	2012-2016	32,66%	32,66%	-	-
Fondo Picasso	Ιταλία	2012-2016	32,66%	32,66%	-	-
Banka NBG Albania Sh.a.	Αλβανία	2013-2016	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

(1) Οι εταιρείες Εθνική Α.Ε.Ε.Γ.Α., και οι θυγατρικές της, καθώς και η Banca Romaneasca S.A., η Vojvodjanska Banka a.d. Novi Sad, η NBG Leasing d.o.o. Belgrade και η θυγατρική της, και η The South African Bank of Athens Ltd, έχουν ταξινομηθεί ως «Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση». (Σημείωση 9).

(2) Υπό εκκαθάριση.

(3) Η National Μεσιτική Ασφαλίσεων Α.Ε. πωλήθηκε τον Ιανουάριο του 2017.

(4) Την 19 Ιανουαρίου 2017, τα Διοικητικά Συμβούλια της Τράπεζας, της Εκπαιδευτικό Κέντρο Ε.Τ.Ε. Α.Ε. και της Bancassurance, ενέκριναν τη συγχώνευση των τριών εταιρειών με απορρόφηση των δύο τελευταίων από την Τράπεζα.

(5) Η μεταβίβαση της συμμετοχής του Ομίλου στην United Bulgarian Bank A.D., και την Interlease E.A.D. και των θυγατρικών τους, ολοκληρώθηκε στις 13 Ιουνίου 2017 (Σημείωση 19).

(6) Τα SPV's Spiti Plc, Autokinito Plc και Agorazo Plc, εκκαθαρίστηκαν τον Ιούνιο του 2017.

Συμμετοχές με τη μέθοδο της καθαρής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας

	Έδρα	Ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις	Όμιλος		Τράπεζα	
			30.06.2017	31.12.2016	30.06.2017	31.12.2016
Α.Ε.Δ.Α.Κ. Ασφαλιστικών Οργανισμών	Ελλάδα	2010-2016	20,00%	20,00%	20,00%	20,00%
ΛΑΡΚΟ Α.Ε.	Ελλάδα	2009-2016	33,36%	33,36%	33,36%	33,36%
ΕΒΙΟΠ ΤΕΜΠΟ Α.Ε.	Ελλάδα	2011-2016	21,21%	21,21%	21,21%	21,21%
ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.	Ελλάδα	2010-2016	39,93%	39,93%	39,93%	39,93%
PLANET Α.Ε.	Ελλάδα	2009-2016	36,99%	36,99%	36,99%	36,99%
ΠΥΡΡΙΧΟΣ Α.Ε. ΑΚΙΝΗΤΩΝ	Ελλάδα	2010-2016	21,83%	21,83%	21,83%	21,83%
ΣΑΤΟ Α.Ε. ΕΙΔΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΣΠΙΤΙΟΥ	Ελλάδα	2006-2016	23,74%	23,74%	23,74%	23,74%
ΟΛΓΑΝΟΣ Α.Ε. ΑΚΙΝΗΤΩΝ	Ελλάδα	2014-2016	33,60%	33,60%	33,60%	33,60%
UBB Metlife Life Insurance Company A.D. ⁽¹⁾	Βουλγαρία	-	-	59,97%	-	-
Drujestvo za Kasovi Uslugi AD (Cash Service Company) ⁽¹⁾	Βουλγαρία	-	-	19,98%	-	-

⁽¹⁾ Οι εταιρείες είχαν ταξινομηθεί το 2016 ως "Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση" και πωλήθηκαν το 2017 στο πλαίσιο της πώλησης της United Bulgarian Bank A.D. (βλ. Σημείωση 9).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 21: Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού

Τα γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού περιγράφονται στις Σημειώσεις 2.2, και 9.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ 22: Αναταξινομήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Το 2015, ο Όμιλος και η Τράπεζα αναταξινόμησε χρεόγραφα από το χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση στο χαρτοφυλάκιο δάνεια και απαιτήσεις. Κατά την ημερομηνία αναταξινόμησης, τα μεταφερθέντα χρεόγραφα δεν διαπραγματεύονταν σε ενεργή αγορά και ο Όμιλος και η Τράπεζα έχει την πρόθεση και την δυνατότητα να τα διακρατήσει στο προσεχές μέλλον ή μέχρι την ημερομηνία λήξης τους. Η λογιστική και εύλογη αξία των μεταφερθέντων χρεογράφων που διακρατούνται από τον Όμιλο και την Τράπεζα κατά την 30 Ιουνίου 2017 ανέρχεται σε €388 εκατ. και €465 εκατ. αντίστοιχα. Κατά την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017, ο Όμιλος και η Τράπεζα αναγνώρισε έσοδα από τόκους αξίας €20 εκατ. και ζημιά στα αποτελέσματα χρήσης αξίας €18 εκατ. Εάν οι τίτλοι αυτοί δεν είχαν αναταξινομηθεί, τα συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα του Ομίλου και της Τράπεζας μετά από φόρους, για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017, θα ήταν αυξημένα κατά €31 εκατ.

Το 2010, ο Όμιλος και η Τράπεζα αναταξινόμησε χρεόγραφα από το χαρτοφυλάκιο διαθεσίμων προς πώληση και από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο στο χαρτοφυλάκιο δάνεια και απαιτήσεις και από το εμπορικό χαρτοφυλάκιο στα χαρτοφυλάκια διαθεσίμων προς πώληση και επενδύσεων διακρατούμενων μέχρι τη λήξη. Την 30 Ιουνίου 2017, η λογιστική αξία των χρεογράφων που μεταφέρθηκαν το 2010 και διακρατούνται ακόμη από τον Όμιλο και την Τράπεζα ανέρχεται σε €947 εκατ. Η εύλογη αξία αυτών των χρεογράφων ανέρχεται σε €361 εκατ. Κατά την περίοδο που έληξε την 31 Ιουνίου 2017, ο Όμιλος και η Τράπεζα αναγνώρισε έσοδα από τόκους αξίας €6 εκατ. και ζημιά στα αποτελέσματα χρήσης αξίας €62 εκατ. Εάν οι τίτλοι αυτοί δεν είχαν αναταξινομηθεί, τα συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα της Τράπεζας μετά από φόρους, για την περίοδο που έληξε την 30 Ιουνίου 2017, θα ήταν μειωμένα κατά €16 εκατ.